

GLAS ISLAMA

A KO GOVORI LJEPŠE OD ONOGA KOJI POZIVA ALLAHU, KOJI DOBRA DJELA ČINI I KOJI GOVORI: 'JA SAM DOISTA MUSLIMANI' (KUR'AN)

ZËRI I ISLAMIT

صوت
الإسلام

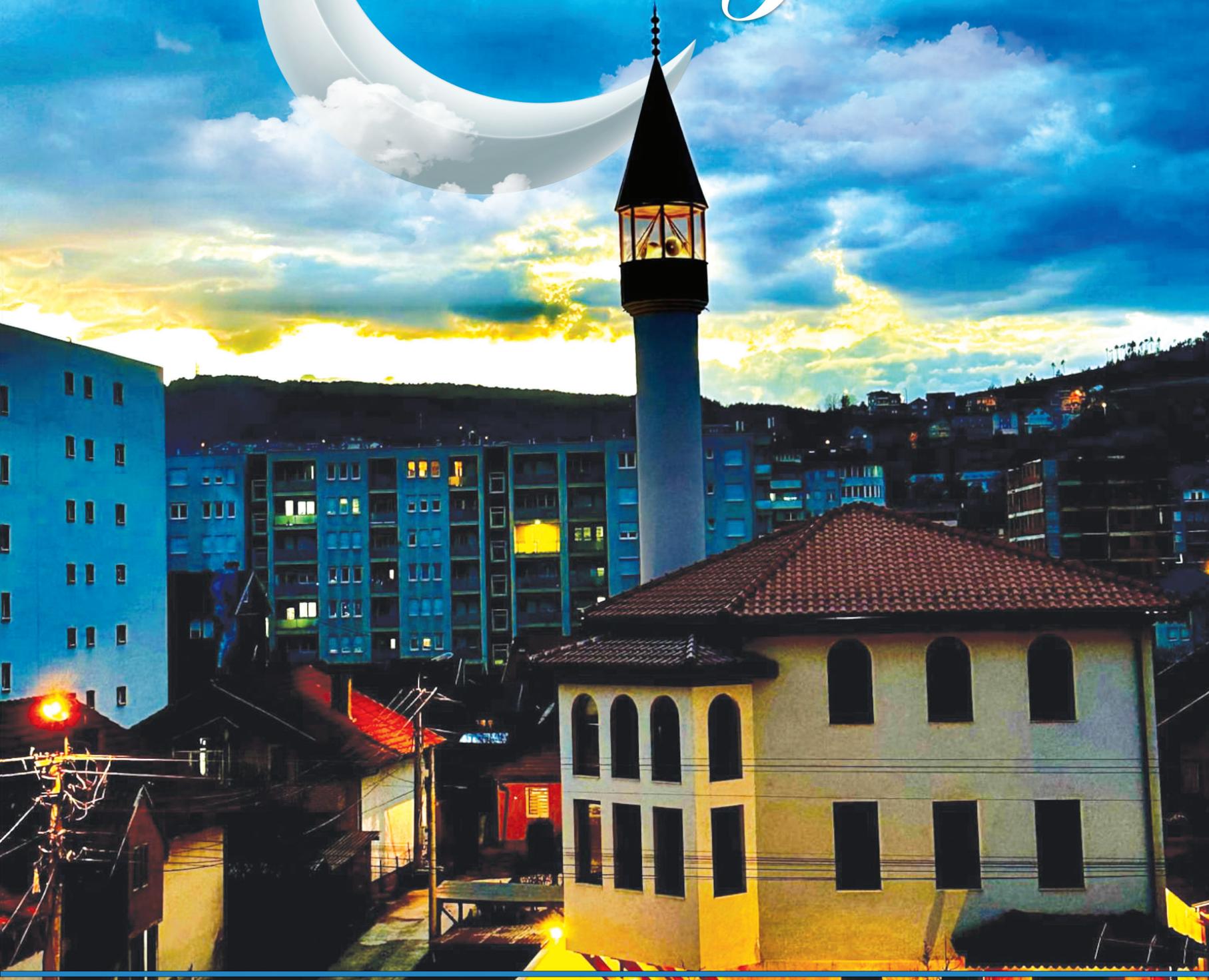
ومن أحسن هؤلاً مَنْ دعا إلى الله وعمل صالحًا و قال إثنى من المسلمين

CIJENA: 120 DINARA | BIH 2 KM | CG 1€ | EU 3€ | US 4\$ | CHF 4 | CAD 4 | AUD 2

MART 2024. | BROJ 341

Ramazan

MUBAREK OLSUN

SVEČANO OTVORENJE DŽAMIJE NA JALIJI

8. MART 2024.

IMPRESUM

GLAS ISLAMA

ZÉRI I ISLAMIT
الصوت الإسلامي

LIST ZA VJERU, DRUŠTVO I KULTURU

IZDAVAČ:

Media centar Islamske zajednice u Srbiji

DIREKTOR:

Salahudin Fetić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Msc. Edin Redžepović

POMOĆNICA UREDNIKA:

Džemila Dudić-Delić

NOVINAR:

Amela Biberović

FETVA-I-EMIN:

Dr. Rešad-ef. Plojović

SARADNICI:

Dr. Hajrudin Balić

Hfz. dr. Almir Pramenković

Dr. Mersada Agović

Dr. Fatima Fejzović

Dr. Kemal Džemić

Dr. Sumeja Smailagić

Mr. Muhamer-ef. Omerdić

Mr. Asmir-ef. Crnovršanin

Msc. Harun-ef. Eminagić

Msc. hfv. Haris Zogić

Msc. Dženis Šaćirović

Dženan Kamešničanin

Senad Redžepović

LEKTURA:

Samir Škrijelj

TEHNIČKI UREDNIK:

Ifet Aličković

MARKETING

Alen Omerović

WEB REDAKCIJA

Denis Kučević

DISTRIBUCIJA:

Izdavačka ustanova El-Kelimeh, Novi Pazar

ŠTAMPA:

Grafičar, Užice

ADRESA:

Ul. Gradska 1, 36300
Novi Pazar, Srbija

TEL/ FAX:

(381)20 337 270

ČASOPIS IZLAZI MJESEČNO

E-MAIL

Salahudin Fetić: salahudin@glas-islama.com

Dženan Kamešničanin: dzenan@glas-islama.com

Amela Salković: amela@glas-islama.com

Ifet Aličković: ifet@glas-islama.com

Redakcija: redakcija@glas-islama.com

PORTAL

Glas islama: www.glas-islama.com

Redakcija Glasa islama odgovorna je samo za stavove iznesene u rubrici "Naše viđenje". Za stavove u ostalim prilozima odgovorni su potpisani autori.

Kao mjesečni list bavimo se vjerskim, društvenim i kulturnim temama, te geopolitičkim i strategijskim istraživanjima. Pozivamo autore i istraživače, kao i prevođece na suradnju; da objavljaju svoje autorske rade, kao i prijevode, u formi analitike, kolumni, reportaže, intervjuja i dr. Citaoci pozivamo da kandidiraju i podrže naše projekte, akcije i ideje.

Ministarstvo pravde
Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama

Uprava za saradnju s crkvama i vjerskim zajednicama finansijski podržava rad Glas islama.

Rješenjem od 12.12.1996. g. GLAS ISLAMA je registrovan kod Ministarstva za informacije Republike Srbije pod registarskim brojem 2281.

GLAS ISLAMA

A KO GOVORI LIJEPE OD ONOGA KOJI POZIVA ALLAHU, KOJ DOBRA DJELA ČINI I KOJI GOVORI: JA SAM DIOSTA MUSLIMAN! (KORAN)

CIJENA: 120 DINARA | BIH 2 KM | CG 16 | EU 3€ | US 4\$ | CHF 4 | CAD 4 | AUD 2 | FEBRUAR 2024. | BROJ 340

RADOSTAN DAN ZA MUSLIMANE SOMBORE

OTVOREN PRVI MESĐEZID
NAKON 164 GODINE

VEČER KUR'ANA
HADŽI MEHOVA DŽAMIJA

VEČER KUR'ANA
ZA PALESTINU

VEČER KUR'ANA
U PRIBOJU

ŠESTO MEĐUNARODNO TAKMIČENJE
UČAČA KUR'ANA ČASNOG

RAMAZANSKA PORUKA

Trebamo biti svjesni kakvu blagodat ovaj mjesec donosi, koliko nam šansi za Džennet Allah dž.š. pruža u toku ovog posebnog mjeseca Ramazana. Zapitamo li se da li ćemo dočekati naredni Ramazan? Da li ćemo dobiti tu mogućnost da dođemo do otvorenih džennetskih vrata tokom ovog posebnog mjeseca.

Gore pomenuti hadis posmatrajmo u dva segmenta. Prvi dio hadisa kaže:

"Kada dođe Ramazan, džennetska vrata se otvore, džehennemska se zatvore..."

Poslanik a.s. u prvom dijelu hadisa poručuje nam da su nam otvorene mogućnosti za sevab. Otvorena su nam vrata Dženneta. Uzvišeni Gospodar nebesa i Zemlje ostavio nam je pregršt puteva koji vode ka džennetskim kapijama. Mi muslimani trebamo slijediti te staze ka Džennetu kroz jačanje svog imana tokom ovog mjeseca, posvetiti vrijeme ibadetu, jačati međuljudske i rodbinske odnose. Trebamo ovaj mjesec smatrati duševnim napajanjem s najčistijeg izvora koji se zove islam.

Cistimo svoj imetak onako kako nam to propisuje plemeniti islam, zekatom i sadakatu-l-fitrom. Tim činom mi kao pojedinci ulazemo u sebe, ulazemo u ono što je očuvalo islam na ovim prostorima, uz pomoć Gospodara, jačamo Bejtu-l-mal i samim time pomazimo odgojno-obrazovne ustanove Islamske zajednice, rad vakufskih kuhinja, podršku jetimima i muhtačnim kategorijama ovog društva i još niz kategorija koje su definirane Kur'anom. Izvršenje ovog vjerskog propisa jedino je ispravno implementirati kroz blok-priznance Islamske zajednice, jer svaki drugi način realizacije ovog davanja nije ispravan.

Događujmo čvrsti bedem oko naših duša i neka nam svaki proučeni harf poput tvrdog kamena bude uzidan u utvrđenje koje gradimo islamom, a tada zasigurno prokleti šejtan neće moći doprijeti do naših srca i duša, neće nas moći pokolebiti sa pravog puta kojem težimo svakog dana i za koji dovimo Allahu dž.š. da nas uputi kroz suru El-Fatiha.

Posebnost Ramazana ogleda se i u lijepim dešavanjima i atmosferi u našim porodicama, džematima i čaršijama. Neka naše duše budu ispunjene ljepotom islama, neka budu smirene poput vode sa šadrvana, koja svojim žuborom odmara svakog džemaliju koji se priprema za namaz, za sruštanje čela na sedždu svome Gospodaru.

Islamska zajednica je krovna institucija svakog muslimana i ona će, zasigurno, kao ponosno stajati na još čvršćim i stabilnijim stubovima. Nećemo dozvoliti bilo kome da uz pomoć prokletog šejtana utice na naš rad, na našu perspektivnu budućnost, na našu uzlaznu putanju. Svakodnevno nižemo uspjehe u našem radu, a pokazatelji tih uspjeha su vidljivi i najbolji su legitimitet naše zajednice. Nedavno smo otvorili mesdžid u Somboru nakon 164 godine i time iznova počeli sijati sjeme dobra na prostoru države u kojoj živimo.

Ne smijemo dozvoliti da nam šejtan razbija safove i gura nas niz stranputnicu koja vodi ka Džehenu. Najvažnija borba s ovim neprijateljem vjernika jeste jedinstvo i zbijanje safova, koje je ummetu Muhameda s.a.v.s. neophodno u trenutku svih zbivanja i nedaka koja se čine na Zemlji.

"...šejtani se povežu u okove."

Drugi dio gore pomenutog hadisa poručuje nam da u ovom blagoslovljrenom mjesecu Ramazanu, voljom i milošću Uzvišenog Gospodara nebesa i Zemlje, šejtani se povežu u okove te da su vjernici zaštićeni tokom ovog mjeseca od tog zla koje nas vreba svakog trenutka kako

bi nas gurnuo ka džehenemskoj vatri. Zapitamo li se koje nas zlo obuzima, iako su šejtani u okove povezani? To je znak da su duše pune grijeha i da nije prokleti šejtan presudan u činjenju lošeg na ovoj zemlji.

Ovo je mjesec Bedra, mjesec Fetha, mjesec u kome je izaslanik Allaha dž.š. - melek Džibril svima dostavio uputu nakon strašnih vremena u kojima se stvarala sva negativna strana čovječanstva.

U ovaj mjesec, najodabraniji u godini, muslimani Palestine ulaze sa svakodnevnim stradanjem nedužnih, a to se čini pred očima međunarodne javnosti, Sayjeta bezbjednosti i čitavog svijeta. Više od 10.000 djece je ubijeno i moderni svijet se uglavnom bavi osudama, a da ništa ne poduzima da zaštiti one koji hoće da žive na svojoj teritoriji ne želeći napušтati svoja ognjišta. Snažni ugnjetavaju slabe, a svijet šutke gleda svoje interese. To ugnjetavanje traje već punih 76 godina, ali ovakav vid zločina nad tim nedužnim narodom nije zapamćen. Nadvili su se crni oblaci nad slabim narodima u svijetu. Već pune dvije godine rat bukti i u Ukrajini. Ramazan je nada da će se desiti Bedr, kada

će prava nastupiti nad bezakonjem i kada će svako moći slobodno živjeti na svojoj teritoriji.

Ramazanskim ibadetom - postom, Kur'anom, namazom, zikrom i sadakom ojačajmo svoj duh kako bismo do narednog Ramazana bili uspravna bića i dostojanstveni ljudi. U mjesecu Ramazanu postom okitimo svoje biće kako bismo iskazali zahvalnost Stvoritelju. Ramazan je posebna škola i ko je na pravilan način okonča postigao je Božije zadovoljstvo. Nije post u Ramazanu samo puko izglađnjivanje, već ibadet očima, ustima, ušima i svim svojim bićem. Natopimo svoje duše za postramazansko putovanje, koje nam je u ovim vremenima velikih izazova i poteškoća veoma potrebno. Samo sa potpunom predanošću u toku mjeseca Ramazana možemo se snaći u ovom teškom vrtlogu života.

RAMAZAN ŠERIF MUBAREK OLSUN

Muftija dr. Mevlud-ef. Dudić

MEDŽLISIZ-E

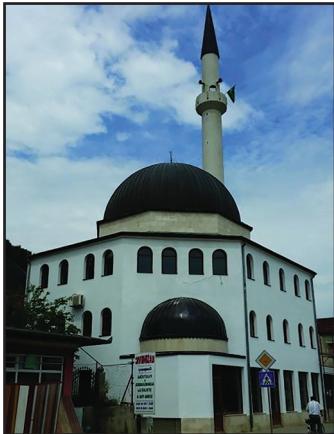
Renoviran mahfil u džamiji Selakovac 1

Udžamiji Selakovac 1 renoviran je mahfil na kojem je primijenjen novi stil koji će džamiski ambijent učiniti mnogo prijatnijim. Također, plafon je spušten regips pločama koje će dodatno doprinijeti termoizolaciji u džamiji.

Važno je napomenuti da su radove izvodili džemaltilje ove džamije koji su se potrudili da, besplatno, na najbolji mogući način, što kvalitetnije odrade posao.

Molimo Uzvišenog Allaha da nagradi one koji su i finansijski i fizički pomogli ovo renoviranje.

Ciklus predavanja

Muftija sandžački hfvz. Abdurrahman-ef. Kujević započeo je ciklus predavanja u Arap džamiji gdje će heftično komentirati Sahih Muslim.

Prvo predavanje na temu "Stepeni vjere" održao je 05.02.2024. godine. Serijal predavanja će se održavati svakog ponedjeljaka nakon jadra namaza.

Predsjednik Mešihata primio delegaciju ambasada Holandije i Velike Britanije

Dana 29.01.2024. godine predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić primio je g-đu Sterre Raterman na poziciji drugog sekretara za politička pitanja i savjetnicu g-đu Jelenu Radoman u Ambasadi Kraljevine Holandije u Beogradu, regionalnu koordinatorku g-đu Nonu de Jonge u Ambasadi Holandije u Sarajevu i g-dina Jacka Watsona, drugog sekretara za politička pitanja u Ambasadi Velike Britanije u Beogradu.

Tokom srdaćne radne posjete bilo je razgovora o političkoj situaciji na lokalnu i regionalnu, o među-etničkim odnosima, faktorima stabilnosti i problemima radikalizma, te dominantnim razlozima masovne migracije mladih iz Sandžaka.

Muftija Dudić upoznao je delegate sa bogatim historijatom Islamske zajednice, kapitalnim projektima, progresivnim radom puno tri decenije, potencirajući da je *a priori* cilj Islamske zajednice da kultivira generacije graditelja, a ne rušitelja, koji primarno pozivaju na dobro, a odvraćaju od zla, uz paralelno detektiranje anomalija. Naglasio je da neće učestvovati u političkim dešavanjima, niti dozvoljava političke intervencije unutar Islamske zajednice, jer autonomija, integritet i suverenitet Zajednice djeluju *erga omnes* (prema svim trećim licima kao subjektima prava). Također, istakao je zabrinutost zbog masovnog stradanja Palestinaca u Gazi i rata u Ukrajini. Mir nema alternativu. Ljudski život je apsolutno imun na nacionalne, vjerske, kulturne, tradicionalne i druge razlike. Život svakog čovjeka ima neprikosnovenu vrijednost, kazao je predsjednik Mešihata.

Muftija Dudić primio grupu mu'temira

Dana 30.01.2024. godine predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić u društvu dekanu FIS-a dr. Enver-ef. Omerovića organizirao je prijem za grupu od jedanaest mu'temira koji će obaviti umru kao gosti kralja Saudijske Arabije, zahvaljujući odličnoj saradnji Mešihata i Ambasade Saudijske Arabije u Sarajevu, te Ministarstva za vjerska pitanja Saudijske Arabije.

„Umra je ibadet sa posebnom aurom. Siguran sam da ćete ponijeti najljepše uspomene, da će vas to ojačati u vašem vjerovanju, osnažiti u imanu i ihsanu, te da ćete zasluziti Allahov oprost i milost, što je i glavni motiv. Želim da znate da imamo tendenciju da na ovaj način nagradimo, afirmiramo i odgovorimo na vašu kontinuiranu, velikodušnu pomoć i podršku Mešihatu. U toku tri dana vi ste druga grupa koju Mešihat šalje u znak zahvalnosti za doprinos radu Islamske zajednice“, kazao je muftija Dudić.

Muftija Dudić održao hutbu u IC Beograd

Dana 02.02.2024. godine predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić posjetio je Medžlis IZ-e Beograd.

Tom prilikom, muftija Dudić je održao hutbu o porukama Isra i Mi'radža.

Mjesec redžeb je vjesnik Ramazan-i šerifu, najvažnijem mjesecu duhovne obnove u godini. Ali, mjesec redžeb je i podsjetnik na najdramatičnije događaje koji su prožimali poslaničku misiju Muhammeda s.a.v.s. Prvo, neumorno pozivanje u islam u Meku nije davalо željenog ploda. Naprotiv, iniciralo je velika iskušenja, zatim Senetul-huzn (Godina tuge) koja aludira na smrt supruge Hatidže r.a. te amidže i zaštitnika Ebu Taliba, trogodišnji bojkot muslimana i incident u Ta'ifu koji ga je povrijedio do srži.

Spomenuto asocira na veliku bol i tugu koja se reducira i kompenzira veličanstvenim susretom Muhammeda a.s. sa Gospodarom u noći Mi'radža, iz koje se vratio s mnoštvom darova. Jedna od hedija Mi'radža svima nama jeste namaz. Poslanik a.s. je rekao: „Namaz je Mi'radž vjernika.“

„Isra i Miradž nije samo priča o historijskom događaju, već priča o ljudskim mogućnostima, onim vertikalnim, zemaljskim, kao što je Isra bio od Meka do Jerusalema, ali i mogućnostima uzdignuća u više sfere - fizičkim i duhovnim. Isra se može pojmeti i kao sjedinjavanje naših srca. Molim Allaha, da naš Mi'radž bude iskren i ispravan namaz, te snaga nadi u optimizmu da poslijegubice dolazi olakšanje“, poručio je muftija Dudić.

Džuma namaz u Islamskom centru Beograd predvodio je kurra hfvz. Sabahudin-ef. Jerebičanin – imam Arap džamije, a u džematu Krnjača dr. Enver-ef. Omerović - dekan FIS-a.

Predsjednik Mešihata sastao se sa Ambasadorom Alžira

Dana 02.02.2024. godine predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić u pratnji dr. Envera Omerovića sastao se sa ambasadorom Alžira u Beogradu g. Fatahom Mahrazom.

Povod sastanka bio je delegiranje poziva muftiji Dudiću od strane direktora džamije Muhaked Mamuna, a pod pokroviteljstvom predsjednika Alžira Abdu-l Medžida, povodom svečanosti otvaranja grandiozne džamije u Alžiru, treće po veličini u svijetu, nakon Haremejna u Mekki i Medini. Džamijski kompleks zauzima 27 ha, a krasit će je minaret od 267 m. Nakon svečanog otvaranja džamije bit će organizirana međunarodna konferencija na kojoj će uzeti učešće i predsjednik Mešihata.

U prijateljskom razgovoru muftija Dudić i ambasador Mahraz razmjenili su mišljenja o aktualnim temama, historijskim i društvenim vezama, aktivnostima koje sprovodi Islamska zajednica, o budućim planovima, te mogućnostima uspostavljanja saradnje između obrazovnih ustanova u Alžiru, Ministarstva vakuфа и Mešihata. Muftija Dudić, ne krijući svoje oduševljenje, srdačno se zahvalio na pozivu i poželio mu puno uspjeha u radu.

Muftija Dudić primio glavne imame i rukovodioce ustanova IZ po povratku s umre

Glavni imami medžlisa, rukovodioce odgojno-obrazovnih ustanova i CHR Hajrat po povratku s umre, 06.02.2024. godine, prije svojih kuća, posjetili su predsjednika Mešihata Islamske zajednice muftiju dr. Mevlud-ef. Dudiću. Ističu, Mešihat je njihov prvi dom i pokazuju koliko se on poštuje i vrjednuje.

„Rekao sam im i želim i ovaj put da kažem da sam tako ispunjen radošću, sretan i ponosan kada sam ih jutros vidio. Bili su prethodnih sedam dana u Meki i Medini. To je bilo nagradno putovanje za hizmet koji čine za islam i za muslimane. Dakle, Zajednica je jaka, a oni su mnogo više od toga zasluzni. Oni i mnogi drugi. Ispunjen sam radošću da su direktno iz aviona došli na fildžan kahve ovdje u Mešihat da se zahvale i da berićet mekansko-medinski prvo podijele sa mnjom i sa svojom Zajednicom, pa tek onda sa svojim porodicama. Lijep je to ugodaj, lijep je to trenutak, veliki je to znak pažnje kada ekipa na čelu s muftijom dr. Rešad-ef. Plojovićem, zamjenikom predsjednika Mešihata, glavnim imamima i rukovodiocima odgojno-obrazovnih ustanova i humanitarne organizacije dođu kod vas i podijele ono što su doživjeli u Meki i Medini“, kaže muftija Dudić.

Muftija Plojović: Allah dž.š. je dao da se vratimo u noći Isra i Miradža

Prva stanica po povratku s umre i prije odlaska kućama, za deset glavnih imama, rukovodioce odgojno-obrazovnih ustanova i direktora CHR Hajrat bila je posjeta predsjedniku Mešihata Islamske zajednice. S muftijom dr. Mevlud-ef. Dudićem željeli su prvo podijeliti radost i utiske.

„Utišaka, naravno kao i kod svakog ko se nađe pored Bejtullah, je u izobilju. Prije svega, zahvalnost Allahu dž.š. na ovoj blagodati, radost jer smo uspjeli izvršiti jedan od vrlo važnih ibadeta, uz umru i posjetu Poslanikovoј džamiji s.a.v.s. u Medini i da u rekordnom roku dođemo u Novi Pazar i Sandžak, u svoju Islamsku zajednicu“, kaže muftija dr. Rešad-ef. Plojović, zamjenik predsjednika Mešihata.

Povratak uoči Lejletu-l-Miradža ugodaj čini potpunijim.

„Kao što nas je Allah dž.š. počastio da uživamo u svim ljepotama ovih dana i kako ništa nema slučajno, dao je da se u Sandžak vratimo u noći Isra i Miradža i da je naš povratak iz Meke poput povratka Poslanika s.a.v.s. Kada smo otišli prema Meki bili smo puni raznih dilema, razmišljanja, problema s kojima se suočavamo. Naš boravak u Meki je sve to raščistio, prsa rasprostranio, mozak i um razbitio.“

Puni energije i elana vraćaju se, kaže, svojim svakodnevnim obavezama.

Saopštenje povodom okončanja sudskog procesa u vezi sa haremom Arap džamije

Povodom okončanja sudskog procesa koji se tice naknade štete na objektu i inventaru berbernice u sklopu harema Arap džamije, kojeg je inicirao vlasnik berbernice Ramiz Dugopoljac, Mešihat Islamske zajednice obavještava javnost da je postignuto sudsko poravnanje na osnovu kojeg je Islamska zajednica u Srbiji – kao tužena, 13.02.2024. godine, isplatila dogovoren iznos tužiocu – Dugopoljac Ramizu na ime materijalne štete.

Obostranim prihvatanjem sudskog poravnjanja i isplatom dogovorenog iznosa okončan je postupak koji je započeo 2020. sporenjem u vezi vlasništva nad zemljistem, koje nesporno pripada vakufu, a na kojem je tražen upis vlasništva od strane Dugopoljaca Ramiza, što Islamska zajednica nije mogla prihvati jer bi se time trajno ugasio vjekovni vakuf, već je pristupila zaštiti vakufske imovine.

Mešihat Islamske zajednice zahvaljuje svima koji su dali doprinos u obrani ovog i svih drugih vakufa, pravnom zastupniku i saradnicima, kao i nadležnim državnim organima na principijelnom

NOVIPAZAR

Svjetski dan hidžaba

Prvi februar se od 2013. godine obilježava kao Svjetski dan hidžaba. Ideja kampanje je poticanje vjerske tolerancije i razumjevanja.

„Dobrom djelu ne treba reklama. Dobrom djelu ne treba velika priča. Ono će samo da se proširi i uđe u srca ljudi na lahk način. Da nema struje u ovoj prostoriji svi ljudi će vidjeti, koliko god da je svjeća mala, njeno svjetlo. To su dobri ljudi koji imaju distance čuvajući tuđi obraz i oni su naša kruna vjerovanja i časti, bilo muškarci ili žene“, kaže mualima mr. Denisa Mededović.

Povodom značajnog datuma u Islamskom centru Gazilar priređeno je posebno druženje sa ženama.

„Večeras za žene bit će jedna mala torta, slatka zakuska, lijepi razgovori uz još iznenadenja. Našim majkama želim danas reći jednu lijepu riječ. Čini se da našim mladim ženama, mladim majkama treba lijepa riječ, a gdje su tu naše majke koje su nas rodile u nekom vremenu odricanja? Ne možemo sve ispraviti, ali možemo biti ljubazni i omekšavati i njihova i naša srca.“

Najveći izazovi su u gradovima gdje su Bošnjaci manjina i gdje hidžab nije svakodnevница. Tu, ističe, treba više raditi na osnaživanju žena, biti primjer i podrška.

MEDRESA

Učenice Medrese Gazi Isa-beg obilježile Svjetski dan hidžaba

Prvog dana februara 2024. godine, učenice Medrese Gazi Isa-beg u koordinaciji sa Upravom organizirale su stand povodom Dana hidžaba.

Pored posluženja koje su pripremile, učenice su mahrame kao hediju dijelile sugrađankama, što je naišlo na oduševljenje svih prolaznika.

Nadamo se da će to biti motivacija многim ženama i djevojkama da i one stave ovu krunu.

Hidžab predstavlja pokornost Božjoj odredbi, štit od neugodnih pogleda, podsjetnik na vladanje svojim emocijama i stavovima, lijep odnos i poštovanje, kao i samlost prema drugima, jer žena sa hidžabom je reprezent islama - poruka je ovih mladih djevojaka.

FIS

FIS jedan od 80 punktova u svijetu odakle će se učiti arapski jezik

Prethodni dekan i prodekan Fakulteta za islamske studije ostavili su pečat, a sad je želja nadograđivati sistem obrazovanja u kojem je student na prvom mjestu.

„Razvijamo taj dijalog s njima jer takvo je vrijeme došlo. Školski sistem tako funkcionira na svim nivoima. Mora se praviti dijalog. Prošlo je vrijeme nametanja. To ima uticaja, da osjete da su bitan faktor, a ne studenti koji trebaju samo učiti, spremati ispite, polagati. U njima se vidi taj žar, borba, ko će bolje da osmisli, napravi“, kazao je dr. Harun Eminagić - prodekan FIS-a.

Također, Fakultet za islamske studije prati sавремene tehnologije.

„Sada je dekan prof. dr. Enver Omerović uspio obezbijediti sredstva da se Multimedijalna sala zamijeni najnovijom opremom. Trenutno boravi u Kuvajtu gdje je potpisani ugovor o finansiranju kurseva arapskog jezika. Organizacija Džud Al Hajrije u 80 gradova ima svoje punktove za učenje arapskog jezika. Zamislite, među tih 80 je i Novi Pazar. Uspjeh je to kada student na najsvremenijoj opremi uči arapski jezik. U Kairu, u Kuvajtu ima svoje učitelje. Takvo nešto nekada je bilo nezamisljivo.“

Ističe, djeca nakon Medrese neće morati ići ni na Azhar, ni u Medinu da bi učili jezik. Sve će to moći na Fakultetu za islamske studije u Novom Pazaru.

odnosu i razumijevanju prema Islamskoj zajednici u zaštiti njenih prava.

Islamska zajednica će nastaviti svoju borbu za zaštitu, očuvanje i razvoj svake stope vakufske imovine na cijelom svom prostoru, bez ugrožavanja bilo čijeg prava.

Održana proširena predramazanska sjednica Mešihata

Dana 15.02.2024. godine održana je proširena sjednica Mešihata Islamske zajednice u Srbiji kojoj su pored članova Mešihata prisustvovali predsjednici i glavni imami medžlisa, te rukovodioci i predsjednici upravnih odbora ustanova Islamske zajednice.

Na sjednici su podnijeti izvještaji o radu ustanova i medžlisa Islamske zajednice u 2023. godini, koji su poslije iscrpne rasprave usvojeni.

Članovi Mešihata podržali su izvještaje uz konstataciju da je prethodna 2023. godina potvrđila kontinuitet napretka i razvoja Islamske zajednice na svim nivoima, te je tom prilikom predsjednik Mešihata izrazio zadovoljstvo i zahvalnost ustanovama i medžlisima, rukovodstvu i uposlenicima, kao i svim vjernicima koji su i tokom prethodne godine pružali nesebičnu podršku i povjerenje Islamskoj zajednici.

Utvrđena je visina sadekatu-l-fitra za nastupajući Ramazani šerif, te odlučeno da Vjersko-prosvjetna služba Mešihata izvrši neophodne pripreme za realizaciju ramazanskih aktivnosti na terenu u saradnji sa muftijstvima i medžlisima Islamske zajednice.

Na sjednici su usvojena Pravila ponašanja i odjevanja imama te Pravilnik o predsjedniku Mešihata Islamske zajednice u Srbiji.

Za v.d. glavnog urednika Glasa islama imenovan je Edin-ef. Redžepović, a za v.d. koordinatora Mreže mladih Davud Bajrović.

Također, verificirana su tri uvakufljenja zemljišta na području Tutinskog medžlisa ukupne površine oko 70 ari.

Novi urednik Glas islama stupio na dužnost

Nakon odluke Mešihata da se za v.d. glavnog urednika Glasa islama imenuje Edin-ef. Redžepović, 16.02.2024. godine, u prostorijama Glasa islama izvršena je primopredaja dužnosti.

Dosadašnji glavni i odgovorni urednik Dženan Kamešničanin, koji zbog preuzimanja dužnosti glavnog imama Novopazarskog medžlisa nije u mogućnosti obavljati adekvatno i ovu dužnost, zahvalio se na ukazanom povjerenju, te i simbolično, u bratskoj atmosferi, predao dužnost.

Primopredaja je izvršena u prisustvu zamjenika predsjednika Mešihata muftije dr. Rešad-ef. Plojovića i direktora Media centra Salahudina Fetića.

Muftija Plojović zahvalio se odlazećem uredniku Kamešničaninu na energiji koju je uložio u podizanju kvaliteta Glasa islama u proteklom periodu, a novom uredniku Redžepoviću poželio uspješan i hairli rad.

Izvršena primopredaja dužnosti koordinatora Mreže mladih

Dana 19.02.2024. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić izvršio je primopredaju dužnosti koordinatora Mreže mladih.

Nakon zahtjeva Ammar-ef. Nuhambašića za oslobođanjem od pomenute dužnosti zbog imamskih obaveza, Mešihat Islamske zajednice je na svojoj sjednici 15. februara ove godine za v.d. koordinatora Mreže mladih imenovao Davuda Bajrovića iz Novog Pazara, absolventa Fakulteta za islamske studije.

Muftija Dudić u Alžиру na otvorenju najveće džamije u Africi

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić bio je u posjeti Alžиру od 24. do 27. februara 2024. godine.

Ovu značajnu posjetu organizirao je Muhammed el-Mamuna - direktor džamije, a pod pokroviteljstvom predsjednika Alžira Abdelmadžid Tebuna.

Glavni razlog posjete bio je svečano otvorenje

impozantne džamije, koja je treća po veličini u svijetu, nakon haremehajna u Mekki i Medini.

U nedjelju 25. februara, uz prisustvo predsjednika Tebuna i velikog broja delegacija iz čitavog svijeta, otvorena je najveća džamija u Africi.

Na početku svečanosti imami su proučili suru Feth, a nakon podne namaza, umjesto bilo kakvih ceremonija, predsjednik države zamolio je imama, odnosno predsjednika za islamska pitanja Alžira, da prouči dovu za palestinski narod.

Ova džamija smatra se najvećom u Africi, a trećom po veličini u svijetu, nakon Harema u Mekki i Po-slaničke džamije u Medini. Džamiju je projektirao njemački arhitekt, a radovi na njoj su počeli 2011. godine. Džamija ima 200.000 kvadratnih metara, a mesdžid na 20.000 kvadrata može primiti 120.000 ljudi. Minaret džamije najviši je na svijetu i doseže visinu od 267 metara.

Velika džamija uključuje 12 zgrada i biblioteku, koja može primiti 2.000 ljudi i sadrži milion knjiga, salu za predavanja, muzej islamske umjetnosti i historije, te centar za istraživanje historije Alžira. Sadrži i kulturni centar koji može primiti 3.000 ljudi, pored sala i administrativnog sjedišta, kao i parking za 6.000 automobila, u dva podzemna nivoa, te vrtogasni dom.

Nakon svečanog otvorenja džamije, organiziran je i međunarodni forum na kojem je muftija Dudić imao značajnu ulogu i učešće.

Saopštenje za javnost

Povodom informacija da se u subotu, 02.03.2024. godine, planira inauguracija tzv. reisa Halitovića u Novom Pazaru i navodna dodjela menšure, na koju se pozivaju džematlije da svojim prisustvom daju legitimitet, Mešihat Islamske zajednice obavještava javnost da se radi o farsi, običnoj predstavi za javnost, ustrajnosti u štetnom djelovanju i još jednom negativnom i pogrešnom koraku koji umjesto da ide u pravcu rješenja i vraćanja jedinstva muslimana na prostoru Sandžaka i Srbije, vodi njihovom dodatnom razjedinjavanju, cijepanju i slabljenju Islamske zajednice.

Tim povodom, Mešihat Islamske zajednice poziva sve vjernike da svojim dolaskom ne daju podršku aktivnostima koje nanose štetu po islam i muslimane u Sandžaku i Srbiji, te upozorava da i pasivnom podrškom vaninstitucionalnom ili paralelnom djelovanju snose odgovornost na ovom i budućem svijetu.

Mešihat upozorava sve imame i džematlije koji su se udaljili od legalne i legitimne Islamske zajednice u periodu od 2007. ili kasnije na štetnost vaninstitucionalnog djelovanja, čija je jedna od direktnih posljedica i to što muslimani u Republici Srbiji četiri godine nisu u prilici obaviti hadž, te ih poziva da se vrati u okrilje jedinstvene Islamske zajednice, da zajedno, uz poštovanje procedura i normativnih akata, jačamo Zajednicu i rješavamo probleme koji se nalaze pred njom i muslimanima u ovoj državi, dajući na taj način značajan doprinos jačanju stabilnosti i boljoj budućnosti države i svih njenih građana.

Predsjednik Mešihata primio ambasadora Libije sa delegacijom

Dana 01.03.2024. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-eft. Dudić sa saradnicima primio je

ambasadora Libije u Beogradu g. Muhameda Galbuna sa višečlanom delegacijom.

Tom prilikom, razgovarali su o zajedničkim aktivnostima Mešihata i Libijske ambasade u toku predočeg Ramazani šerifa, s posebnim akcentom na takmičenje učača Kur'ana koje će se održati u zadnjoj trećini mubarek mjeseca.

Ambasador Galbun i njegovi saradnici izrazili su zadovoljstvo ostvarenim rezultatima Islamske zajednice, te pokazali spremnost da Ambasada Libije i ambasade ostalih muslimanskih zemalja u Beogradu podrže rad i jačanje Islamske zajednice, naročito na polju vjersko-prosvjetnog i humanitarnog djelovanja.

Održano redovno zasjedanje Sabora

Dana 02.03.2024. godine održano je redovno zasjedanje Sabora Islamske zajednice u Srbiji, na kojem su pored sabornika prisustvovali članovi Mešihata na čelu sa predsjednikom, muftijom dr. Mevlud-eft. Dudićem, muftije, rukovodioci ustanova, te predsjednici i glavni imami medžlisa.

Nakon konstruktivne diskusije i prijedloga, jednoglasno je usvojen Izvještaj o radu organa, ustanova, udruženja i službi Mešihata, te medžlisa Islamske zajednice, kao i završni račun Mešihata u 2023. i prijedlog budžeta za 2024. godinu.

U svom obraćanju, muftija Dudić naglasio je da je i 2023., u kojoj je obilježeno 30 godina od osnivanja Mešihata, bila veoma plodotvorna, naročito na polju nastavka građevinske ekspanzije kapitalnih objekata u skoro svim medžlisima; povećanja broja polaznika, učenika i studenata te kvaliteta kadrova u svim odgojno-obrazovnim ustanovama; kao i unapređenja rada u drugim ustanovama Islamske zajednice, kao što je CHR Hajrat, Izdavačka kuća El-Kelimeh, Media centar, Vakufska direkcija i Agencija za halal kvalitet. Posebno je naglasio takmičarski duh među imamima u organizaciji mektebske pouke, koja je dostigla svoju najveću masovnost, te da su nam džamije postale ljepše od naših kuća. Podsjetio je da i pored opstrukcija koje Islamska zajednica ima od onih kojima njen uspjeh smeta, ova institucija ide uzlaznom putanjom i ostvaruje svoje zacrtane ciljeve uz Allahovu dž.š. pomoć.

Upriličeno predramazansko savjetovanje

U subotu 02.03.2024. god. u amfiteatru Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru upriličeno je predramazansko savjetovanje za imame i službenike Islamske zajednice kojem su prisustvovali predsjednik Mešihata muftija dr. Mevlud-eft. Dudić, zamjenik predsjednika muftija dr. Rešad-eft. Plojović, muftija sandžački hfz. Abdurrahman-eft. Kujević, muftija preševski mr. Ragmi-eft. De-stani i muftija novosadski hfz. Nedžad-eft. Hasanović.

Savjetovanje je otvorio rukovodilac Vjersko-prosvjetne službe Mešihata muftija dr. Plojović, a potom su se sa tematskim referatima prisutnima obratili dr. Harun-eft. Eminagić – glavni imam Medžlisa IZ-e Priboj i Dženan-eft. Kamešničanin – glavni imam Medžlisa IZ-e Novi Pazar, kao i prisutni muftije na čelu sa predsjednikom Mešihata.

Priliku da svoje mišljenje i prijedloge povodom mjeseca Ramazana iznesu iskoristili su i pojedini imami koji su uzeli učešće u radu savjetovanja.

Konstatovano je da je Zajednica u protekloj godinu bila veoma aktivna na svim poljima, posebno odgojno-obrazovnom i humanitarnom, što je prepoznato i sa strane džematlija, koji su iskreni rad nagradili povjerenjem i podrškom.

Muftija Dudić je ukazao na važnost jačanja džemata, zajedničkog djelovanja, međusobnog savjetovanja i institucionalne svijesti kod svakog službenika. Zajednice i džematlije, kako bi nastavili putem uspjeha i prosperiteta, koji su ovu zajednicu pratili u proteklih 30 godina njenog djelovanja.

Islamska zajednica na svim nivoima u ovaj Ramazan ulazi spremna, uz očekivanje da će proteći u najljepšem svjetlu, sa raznovrsnim korisnim aktivnostima na zadovoljstvo svih džematlija, uz Allahov blagoslov i bereket.

MUBAREK NOĆ LEJLETU-L-MI'RADŽ

U Lejlek džamiji o

Po Takvimu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u utorak, 6. februara 2024. godine, sa akšam namazom nastupila je blagoslovljena noć Lejletu-l-Mi'radž. Islamski izvori o ovoj blagoslovljenoj noći govore kao o putovanju Muhammeda a.s. od Mesdžidul-Harama (Meka) do Mesdžidul-Aksaa (Kuds - Jerusalem) i dalje u više sfere nematerijalnog svijeta.

U prvom ajetu Sure El-Isra kaže se: "Hvaljen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo okolicu blagoslovili kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali - On, uistinu, sve čuje i sve vidi."

Po ovom jedinstvenom događaju u Poslanikovom životu jedno kur'ansko poglavlje dobilo je naziv El-Isra. Isra označava putovanje Muhammeda a.s. od Mesdžidul-Harama iz Meke do Mesdžidul-Aksaa u Kudsu, dok Mi'radž označava uzdignuće Muhammeda a.s. od Mesdžidul-Aksaa do najvišeg neba, odnosno do Sidretul-Muntehaa.

Isra i Miradž se dešavaju u periodu poslanstva kada je Muhammed a.s. bio ponajviše iskušavan u misiji i dolazi kao svojevrsna nagrada i utjeha da ublaži svu bol, napore i teškoće koje su mu se dogodile u proteklom poslaničkom periodu. S druge strane, ovaj veličanstveni događaj dao je novu snagu, uvjerenje i ohrabrenje kako Poslaniku a.s. tako i svim njegovim ashabima i sljedbenicima. Poslanik a.s. je uzdignut do Sidretul-Muntehaa, a potom se sasvim približio: „Koliko dva luka ili bliže.“ (En-Nedžm, 9)

U suri En-Nedžm u nekoliko ajeta opisan je Poslanikov Mi'radž kao viđenje veličanstvenih Božjih znamenja: „On ga je i drugi put video, kod Sidretul-Muntehaa, kod kojeg je džennetsko prebivalište, kad je Sidru pokrivalo ono što je pokrivalo - pogled mu nije skrenuo, nije prekoračio, video je najveličanstvenija znamenja svoga Gospodara.“ (En-Nedžm, 13-18)

Ova mubarek noć tradicionalno se obilježava u džematima Islamske zajednice prigodnim ibadetima i programima u kojima se evocira sjećanje na ovaj izuzetan duhovni događaj i podsjećaju vjernici i vjernice na važnost iskrenog vjerovanja u nadosjetilne istine vjere o kojima nedvosmisleno govore izvori islama.

Organizaciji Mešihata IZ-e u Srbiji, Muftijstva sandžačkog i Medžlisa IZ-e Novi Pazar posebna noć. U jednoj od najstarijih novopazarских džamija - Lejlek džamiji održan je prigodan vjerski program povodom mubarek noći Lejletul-Mi'radž. Na početku prisutnima je dobrodošlicu poželio imam ove džamije Fahrif-ef. Nicević. Islamska zajednica naučila je, dodaje efendija Nicević, kako se na najljepši način obilježavaju ovakve noći.

U svom obraćanju glavni imam Novopazar skog medžlisa Dženan-ef. Kamešničanin istakao je vrijednost ove mubarek noći, ali i same Lejlek džamije.

"Odlučili smo da svečanost bude u ovoj džamiji, jer je ona u srcu grada, jedna od najstarijih. Moramo čuvati džamije. Nove, a posebno one starije. Ako su nam džamije svetinje, one stare

držana svečanost

MUFTIJA DUDIĆ: VJERNICI U NAMAZU DOŽIVLJAVAJU SVOJ MI'RADŽ

Sakšam namaza nastupio je Lejletu-l-Miradž, veličanstven događaj u historiji islama. U intervjuu predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić ističe značaj ove mubarek noći.

„To je putovanje kroz koje je prošao Poslanik s.a.v.s. u noći Mi'radaž, Allahovom dž.š. odredbom, razgovor s Allahom dž.š. jer je Kur'an razgovor s Gospodarom. Fatiha je majka Kur'ana. Vjernici u ovoj noći i svakodnevno u namazima doživljavaju svojevrstan Mi'radaž. Zato je jako bitno da svako od nas u ovoj noći, ali i u drugim danima, razmisli o svom namazu“, kaže muftija Dudić.

Muftija Dudić napominje, između ostalog, i da su uspješni bili razgovori s ambasadorom Saudijske Arabije u Sarajevu, predstavnicima Ministarstva hadža, kao i delegacije Mešihata tokom boravka u Mekki predvođene muftijom dr. Rešad-ef. Plojovićem.

„Uvjeren sam da smo ispunili sve uvjete i da nas vraćaju tamo gdje nam je mjesto. Ovo je radostan trenutak kojeg želim podijeliti s našim vjernicima koji pune tri godine čekaju na obred hadža.“

Mešihat Islamske zajednice, poručuje muftiju Dudić, ostaje na svom kursu.

„Nisam nikada uradio nešto na štetu islama i muslimana. Ako Bog da, neću to nikada ni učiniti.“

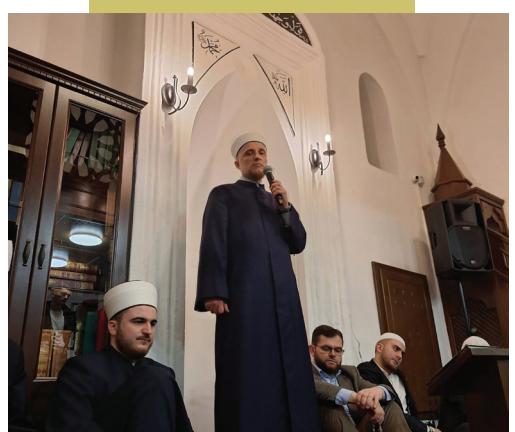
su posebne svetinje. U predajama stoji da je sultan Mehmed Fatih ovdje klanjao ikindiju u pohodu na Bosnu“, istakao je glavni imam Kamešničanin.

Hor novopazarskih imama uljepšao je ovu posebnu noć učenjem Kur'ana, te izvođenjem tekbira, salavata, ilahija i kasida.

Prisutnima se obratio u dekan Fakulteta za islamske studije dr. Enver-ef. Omerović. Kao izaslanik predsjednika Mešihata muftije dr. Mevlud-ef. Dudića govorio je o iskušenjima kroz koja je prolazio najodabraniji među ummetom - Poslanik a.s.

„Ljudi nisu često znali vrijednost Poslanika a.s. Vrijedali su ga, omalovažavali i napadali, a onda ga je Allah uzvisio riječima da ako Allahova stvorena ne spoznaju njegovu vrijednost, spoznaje Onaj Koji ga je stvorio. Onda je uslijedilo noćno putovanje kroz sedam nebesa. Time je učvrstio njegovo srce, ali i nama pokazao da je on Njegov najodabraniji rob i Njegov poslanik, da je došao sa istinom. Time nam je i pokazao da uvijek sa mukom dolazi i olakšanje, te da dunjaluk nije bez iskušenja. Pravi vjernik tada pokaže lijepi sabur i strpi se, pa mu Allah podari olakšanje“, kazao je dr. Omerović.

Dovu je na kraju proučio mr. Asmir-ef. Crnovršanin.

U IBRAHIM-PAŠINOJ DŽAMIJI

PROUČEN JASIN I DOVA ZA OTETE U ŠTRPCIMA

U organizaciji Mešihata Islamske zajednice i Medžlisa IZ-e Prije-polje u Ibrahim-pašinoj džamiji proučen je Jasin i dova za šehide Šrbaca. Delegaciju Mešihata predvodio je zamjenik predsjednika muftija dr. Rešad-ef. Plojović, a činili su je još i glavni imami sandžačkih medžlisa, kao i brojni rukovodioци ustanova Mešihata. Nakon podne namaza uslijedilo je uvodno obraćanje glavnog imama Prijeopoljskog medžlisa Aref-ef. Durakovića. Bošnjaci su, navodi on, uprkos svemu što su doživjeli pokazali da na mržnju neće uzvratiti mržnjom.

"I ovog februara kao i prethodnih 30, muslimani sa prostora Limske doline sjećaju se nemilog događaja iz 1993. godine. Danas se navršava 31 godina od tog stravičnog zločina, pa se mi danas u Ibrahim-pašinoj džamiji prisjećamo tog svirepog čina. Mi smo danas i sretni i tužni. Tužni zbog ubistva nevinih ljudi, ali smo sretni što smo, povrh svega, pokazali da nismo išli putem mržnje. Da na zločin ne uzvraćamo zločinom. Pokazali smo da smo gazije. Mi iznova potvrđujemo našu opredijeljenost i potvrdu da se borimo za istinu i pravdu. U istini i pravdi je smisao života", kazao je efendija Duraković.

Ulema Islamske zajednice proučila je Jasin, a nakon toga uslijedilo je obraćanje zamjenika predsjednika Mešihata muftije dr. Rešad-ef. Plojovića.

"Ovaj datum do Sudnjeg dana pamtit će se po zlu, zločinačkom činu, koji se te subote desio nad nedužnim, nevinim putnicima koji su krenuli sa svojih radnih mjesta ili obaveza

svojim kućama. Desilo se ono čega su se neki pribojavali i strahovali da se obistini. Stvorena u ljudskom obliku koja se nazivaju čovjekom zaustave taj voz i iz njega ciljano izvedu 20 ljudi, svoje braće po vrsti. Ljudi izvedu ljudi samo zbog toga što nisu bili njihove vjere, načine i nisu dijelili vrijednosni sistem koji su ti naoružani u tom momentu, prije ili kasnije, dijelili. Na kojima su zadojeni, stasali, podignuti unutar tog svog društva. Prošla je 31 godina, a mi ovdje stojimo časno, ponosno, dostoјanstveno, bez mržnje i kažemo da hoćemo pravdu i istinu. Tražimo kaznu nad onima koji su taj zločin učinili. Ta je kazna potrebna nama, narodu iz kojeg potiču ti zločinci, bitna je za našu djecu, našu budućnost. To je samo je-

dan u nizu zločina koji se dešavao nad ovim čovjekom, Bošnjakom, muslimanom. Limska dolina, Štrpc, Sjeverin, Kukuroviće. Sjenica početkom 19. vijeka, Sahovići. Pogledajmo Bosnu, Srebrenicu, na desetine hiljada žrtava. Šta se to desi čovjeku koji se drukčije zove da pomrači svoj um i ubija nekog samo zbog imena? Da ubija starca, staricu, dijete i da novorođenče čupa iz utrobe majke. Izvesti nedužne i mirne putnike. Među njima mladiće od 16 i 19 godina, Senada i Esada", kazao je muftija Plojović.

Nakon toga upriličena je posjeta Spomen obilježju u Štrpcima i proučena Fatiha otetima Bošnjacima.

BNV UPRILOŽILO TRIBINU NA TEMU

REDAKCIJA NA BOSANSKOM JEZIKU PRI RTS-U

Povodom 1. februara - Dana novinara Sandžaka, Bošnjačko nacionalno vijeće organiziralo je tribinu pod nazivom "Redakcija na bosanskom jeziku pri RTS-u - izazovi i perspektive". Tribina je okupila brojne učesnike, među kojima su svoje izlaganje imali Tomislav Žigmanov - ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dialog, Lidija Georgijev - urednica rubrike za nacionalne manjine pri RTS-u, Salahudin Fetić - direktor Sandžak televizije, dr. Sead Semsović - potpredsjednik BNV, dr. Ahmed Bihorac - član Izvršnog odbora Vijeća, Indira Hadžibulić - potpredsjednica Odbora za informiranje BNV, te Amela Bajrović - novinar.

U uvodnom dijelu prisutnima se obratila predsjednica BNV dr. Misala Pramenković. Poželjela je dobrodošlicu svima, uz poruku da se, koliko god da je poteškoća na putu novinarskog djelovanja, novinarska etika mora sačuvati.

"Pitanje prava informiranja na maternjem jeziku jedno je od osnovnih prava zagarantirano Ustavom i zakonom R. Srbije. Dok je na terenu, kada su u pitanju neke nacionalne manjine, situacija nešto drugačija. Kada je u pitanju sama primjena ustavnih i zakonodavnih akata, možemo reći da oni nisu implementirani podjednako i pravedno prema svim nacionalnim manjinama. U ime BNV želim čestitati novinarima i novinarkama u Sandžaku ovaj datum. Koliko god da imate izazova i poteškoća sa kojima se suočavate, morate biti svjesni da je čuvanje novinarske etike jedan od najvažnijih elemenata vašeg djelovanja", kazala je predsjednica BNV dr. Misala Pramenković.

Ministar Tomislav Žigmanov prvi je govorio na spomenutu temu. Istakao je da informiranje bošnjačkog naroda na svom, maternjem jeziku predstavlja interes i za državu.

"Pravo na informiranje je četvrti pravo nacionalnih manjina. Svako pravo, pa i ovo, ostvaruje se institucionalnim angažmanima. Postoji čitava lepeza razgranate mreže medija u kojima se isto tako može ostvariti ovo pravo. Suština je da to nije stvar privatne želje, već da je to Ustavom i zakonom zagarantirano pravo. Primat je u informiranju. Kvalitet tih prava mjeri se kroz objektivnost, nepričrastnost i pravovremenost. Informiranje na maternjem jeziku pospešuje kulturu određene manjinske zajednice. Informiranje bošnjačkog naroda na svom, maternjem jeziku nama predstavlja interes i svakako da ćemo raditi na tome da se u potpunosti implementira", kazao je ministar Tomislav Žigmanov.

Lidija Georgijev, urednica rubrike za nacionalne manjine pri RTS-u, govorila je na spomenutu temu. Ono što je za sada intencija RTS-a, dodaje ona, jeste zajednička redakcija manjinskih naroda.

"Postoji nešto što se zove Rubrika za manjinske jezike. Ja sam posao na RTS-u dobila upravo vodeći emisiju na manjinskom, bugarskom jeziku. Put bilo koje nacionalne manjine do ostvarenja ovog prava je dug i nije lagan iz nekoliko razloga. Ono što je, za sada, intencija RTS-a jeste, ustvari, zajednička redakcija za sve

manjine. Koliko je to dobro ili nije - o tome možemo diskutovati. To nije problem samo vaše nacionalne manjine, već i drugih nacionalnih manjina. Mislim da ima prostora i otvorenosti od strane RTS-a", kazala je Georgijev.

Direktor Sandžak televizije Salahudin Fetić ističe da je televizija na čijem je čelu skoro deset godina jedina koja je registrirana i cijeli svoj program producira na bosanskom jeziku. Kao takva ima dragocjeno iskustvo i može dati veliki doprinos u implementaciji istog i na Javnom servisu RTS-u.

"Rečenica kolegice Georgijev da su neki stvari od ranije "prošlost" jako me raduje. To je već nekoliko koraka unaprijed. Sandžak TV ima kompletan svoj program i produkciju na bosanskom jeziku. Tako je registrirana kod državnih organa i eto dokaza da možete zvanično bez problema registrirati medij koji svoj program emitira na bosanskom jeziku. U Sandžak TV sam, u aprilu, deset godina. Najveći problem jeste kadar. Mi smo u tom smislu iskoristili katedru bosanskog jezika Internacionalnog univerziteta gdje smo jedno ili dvosemestralno počudali nastavu i kurs na bosanskom jeziku i dobili sertifikate za to. Mislim da će u RTS-u, ukoliko bude došlo do toga, to biti prvi problem sa kojim će se susresti iz te redakcije. Mislim da je tu naše iskustvo dragocjeno", kazao je Salahudin Fetić.

U svom izlaganju dr. Ahmed Bihorac podvukao je da se lako može doći do rješenja svih tzv. prepreka ukoliko postoji dobra volja.

"Bilo mi je žao kada se 2019. godine čula vijest da redakcija RTS-a negira bosanski jezik. Posebno u državi koja se zalaže za demokratiju. Kažu: "Lako ćemo, ako smo ljudi." Mislim da je prvi veliki korak dobra volja. Treba inicirati i aktivirati naše političke predstavnike u Beogradu. Imamo ministre, državne sekretare i tu trebamo ujediniti snagu po ovom pitanju", kazao je dr. Bihorac.

Moderator tribine bila je novinarka Amela Bajrović, inače dobitnica nagrade "Amir Daučović" za izuzetni doprinos kulturi suživota s

naglaskom na afirmaciju bošnjačke tradicije i bosanskog jezika kroz novinarstvo, nauku, umjetnost i obrazovanje.

FETIĆ: KAO I SVE I REDAKCIJA NA BOSANSKOM PRI RTS-U JE POLITIČKO PITANJE

U medijskom prostoru u Sandžaku odavno se teško diše, kaže direktor Sandžak media centra povodom Dana novinara u Sandžaku. Učesnik je i Okruglog stola u organizaciji BNV „Redakcija na bosanskom jeziku pri RTS-u“, zašta traje borba više od deset godina.

„Sve je političko pitanje. I taj odgovor koji smo dobili od RTS-a prije nekoliko godina na neki način je politički odgovor. Nije ni realan, ni iskren, ni istinit odgovor“, kaže Salahudin Fetić, direktor Sandžak media centra.

A u odgovoru Programskega savjeta sa sjednice kojom je predsjedavao prof. dr. Milivoje Pavlović, između ostalog, navedeno je da nisu ispunjeni lingvistički, kulturni ni pravni uslovi da se lokalni govor Bošnjaka u Raškoj oblasti smatra zasebnim jezikom, različitim od zvaničnog srpskog jezika.

„Oni su takvim odgovorom prekršili mnogo članova Ustava ove zemlje i žalosno je što tadašnji saziv BNV nije podnio tužbu protiv RTS-a zbog toga. Tu se stalo i, koliko mi je poznato, nije bilo neke posebne reakcije osim medijske i političke. Mislim da je napravljena greška od strane predstavnika Bošnjaka.

Formiranje Redakcije na bosanskom jeziku pri RTS-u jedno je od najosnovnijih prava koje Bošnjacima treba obezbijediti. U protivnom, treba koristiti sve raspoložive mehanizme kako bi se do toga došlo.

Dr. Rešad-ef. Plojović
FETVA I EMIN

PITANJE: Kakve su posljedice ostavljanja posta od strane zdrave i sposobne osobe?

ODGOVOR: Post je jedan od pet ruknova, to jest sastavnih dijelova vjere islama, što znači da njegovo prakticiranje ili neizvršavanje utiče na potpunost vjere.

Ukoliko osoba, pri punoj svijesti, zanijeće bilo koji od pet temelja vjere: šehadet, namaz, zekat, post i hadž, ona prestaje biti musliman, tako da je potrebno da se iskreno pokaje, učini tevbu za taj postupak, kako bi se vratala u islam. Tevba podrazumijeva da osoba nakon nje izvršava ono što ranije nije, odnosno što je zanijkala.

Ono što se vrlo često dešava kod nepostača u našem vremenu i u našem neposrednom okruženju jeste da oni ne osporavaju obveznost posta, već ga zbog svoje nemarnosti ne izvršavaju, što je itekako blaži grijeh u odnosu na prethodnu situaciju.

Osoba koja bez opravdanog razloga ne posti u Ramazanu neposlušna je svome Gospodaru, izaziva Njegovu srdžbu. Takva osoba čini veliki grijeh, koji će je pritiskati na Sudnjem danu, za koji će biti kažnjena, ukoliko joj Allah Milostivi ne oprosti, kojeg ne može ispraviti i nadoknaditi nikada u životu, jer Poslanik a.s. kaže: „Osoba koja namjerno, bez opravdanog razloga, propusti dan posta u Ramazanu, ne može ga nadoknadjiti mакар postila nakon toga čitav svoj vijek.“

PITANJE: Da li je dužna postiti osoba koja nekoliko puta dnevno mora uzimati lijekove?

ODGOVOR: Da bi osoba bila dužna postiti potrebno je da post ne ugrožava njeni zdravlj, ili zdravlje druge osobe, koja zavisi od nje, kao što je slučaj kod trudnice ili dojilje.

Ukoliko povjerljivi ljekar ili ljekarski tim utvrdi da post škodi zdravlju bolesnika, on nije dužan postiti. Također, ukoliko trudnica koristi lijekove, koji su neophodni da njena trudnoća bude uredna, da se ne bi dogodile komplikacije, dužna se je pridržavati mišljenja ljekara i ne smije na svoju odgovornost prekidati uzimanje lijekova, bez obzira što je posljedica toga neizvršavanje posta.

Uzvišeni Allah dž.š. propisao je post, ali samo onima koji neće njime ugroziti svoj, ili tuđi život. Kur'anski princip po pitanju posta jeste: „Allah želi da vam olakša, a ne želi da vam oteža.“ (El-Bekare, 185)

Stoga će žena u pomenutoj situaciji ispoštovati preporuku ljekara, a nakon što doneše na svjet novorođenče, kada se za to steknu uslovi, nadoknadići propustene dane.

PITANJE: Da li će biti pokvaren post osobi koja primi vakcinu ili injekciju?

ODGOVOR: Stav značajnog broja islamske

PROPIŠI O POSTU I ZEKATU

uleme jeste da uzimanje lijeka injekcijskim putem u mišić ili dio tijela ne kvari post, osim ukoliko se tim putem unosi vrsta hrane kako bi se izbjegao osjećaj gladi, što je zabranjeno.

Po tom principu, smatram da primanje vakcine protiv zaraznih bolesti neće pokvariti post, posebno danas kada se tvrdi da je to jedini način zaštite od različitih zaraznih bolesti, nekih koje su iskorijenjene i novih koje se pojavljuju.

PITANJE: Da li nedoličan govor i pogled u nedozvoljeno utiču na ispravnost posta?

ODGOVOR: Pogled u nedozvoljeno ne spada u stvari koje kvare post, ali itekako negativno utiče na njegovu vrijednost, što znači da ga u svakom slučaju treba izbjegavati, pogotovo ako osoba za to ima mogućnosti. Zato musliman uvijek mora voditi računa o onome što govori ili gleda, bilo da je riječ o ulici ili drugom mjestu i ne smije dozvoliti sebi, a ni drugima u porodici, da gledaju i govore ono što je zabranjeno i ne priliči postaču. Prakticiranje ovih postupaka umanjuju vrijednost posta i nagradu za njega, pogotovo ako osoba to čini namjerno i ne pokušava da se toga zaštiti. Poslanik a.s. nas upozorava riječima: "Mnogo li je postača koji od posta nemaju ništa drugo osim gladi i žeđi, a mnogo je klanjača koji od svog namaza nemaju ništa osim umor." (Nesai, Ibn Madže). Također je rekao: "Ko ne ostavi ružan govor i postupanje po njemu, kod Allaha mu ništa ne znači to što ostavlja jelo i piće." (Buhari) Pomenuti hadisi upravo govore o onima koji u toku dana posta ne vode računa o svojim riječima, djelima, pogledu i ostalim postupcima, tako da čine ono što je zabranjeno i što će u potpunosti ponisti nagradu za post, tako da od posta neće imati ništa drugo osim gladovanja i žeđi.

PITANJE: Da li je potrebno izgovoriti nijet za post nakon sehura?

ODGOVOR: Nijet je jedan od ruknova posta, to jest nešto što se mora učiniti. Mjesto ishodišta nijeta jeste srce i razum, tako da osoba koja ustane na sehur sa namjerom da posti dan koji nastupa, učinila je nijet koji je nužan za ispravost posta. Nijet koji je u srcu lijepo je potvrditi i riječima, međutim ukoliko se zaboravi izgovoriti nakon sehura, post u Ramazanu neće biti pokvaren, već će biti ispravan.

PITANJE: Kako će postupiti osoba koja se ne-namjerno iftarí?

ODGOVOR: Osoba koja nenamjerno započne jelo ili piće prekinut će konzumiranje hrane i pića odmah kada se sjeti da posti, nakon toga će nastaviti da posti i post će joj, inša Allah biti ispravan. Poslanik a.s. kaže: „Ko u zaboravu da posti nešto pojede ili popije neka upotpuni svoj post, jer ga je to Allah nahrario i napojio.“ (Buhari i Muslim)

PITANJE: Da li je dozvoljeno da osoba prekine post ako se razboli u toku dana posta?

ODGOVOR: Osoba koja se razboli u toku dana posta može prekinuti post, odnosno popiti lijek,

kako se njena bolest ne bi pogoršala. Propušteni dan posta će nadoknadići nakon Ramazana.

PITANJE: Od koliko godina djeca moraju postiti?

ODGOVOR: Obaveznost posta nastupa sa punoljetstvom djeteta. Punoljetstvo u islamu nastupa sa polnom zrelošću, tako da kada dijete postane bioški punoljetno ono je obavezno postiti. Kod muške djece je to sa prvom ejakulacijom, a kod ženske sa pojavom prvog mjesecnog ciklusa čišćenja. Do tog perioda roditelji su dužni navikavati svoju djecu na vršenje ove obaveze, kako bi bila pripremljena i naviknuta na post kada nastupi vrijeme obaveznosti.

PITANJE: Koji je smisao davanja sadeku-l-fitra i da li je svako slobodan izdvojiti visinu po svojoj procjeni i udjeliti kome on želi?

ODGOVOR: Sadeku-l-fitr je davanje koje se veže za mjesec Ramazan i post, utemeljeno na sunnetu Allahovog Poslanika a.s. koji ga je propisao za sve muslimane, bez obzira na njihovu starašnu dob, a izdvaja ga staratelj porodice za sebe i sve one koje je dužan izdržavati. Njegova svrha je čišćenje posta, kako bi se čist uzdigao ka Uzvišenom Allahu i bio primljen. Visina ovog davanja u našem vremenu određuje se na osnovu jednodnevne ishrane čovjeka, što je izvorno u sunnetu Poslanika a.s. i intencija ovog propisa, a ubira se, shodno brojnim fetvama vrhovnih vjerskih autora - reisu-l-ulema i muftija, kao i zekat, od strane nadležnih organa Islamske zajednice i sliva u Bejt-u-l-mal, nakon čega se dijeli prema procjeni i potrebama na terenu. Od korisnika zekata i sadeku-l-fitra su: islamske odgojno-obrazovne ustanove, koje rade na uzdizanju vjere islama i njenog svjetla, u kojima se obrazuju djeca i budući kadrovi Islamske zajednice: od Medrese, Mekteba, Islamskog fakulteta, kao što se iz tih sredstava značajan dio izdvaja posredstvom Centra za humanitarni rad Hajrat kao pomoć siromašnjim, kroz vakufske kuhiće, pomoć u izgradnji kuća, liječenje bolesnih, stipendiranje učenika i studenata, pomoć jetimima itd. Shodno prethodno rečenom, a imajući u vidu koristi od organiziranih ubiranja i štetu od „razlijevanja“ sredstava i „razbijanja“ ove akcije, smatram da je štetno za zajednicu muslimana, a samim tim i zabranjeno vaninstitucionalno djelovanje, bilo da je riječ o samoinicijativnom, proizvoljnom izdvajaju i dijeljenju, ili nelegalnom paralelnom ubiranju od strane pojedinaca ili različitih tzv. humanitarnih ili paravjerskih organizacija, koje same sebi daju legitimitet, ubiraju i troše po svom nahodjenju i nikom ne polažu račun za svoj rad, što otvara vrata zloupotrebi i malverzacijama.

PITANJE: Ko je dužan dati zekat?

ODGOVOR: Zekat je, kao i post, jedan od pet temelja vjere islama, kojeg je Uzvišeni Allah propisao druge godine po Hidžri, čijim izvršavanjem musliman potvrđuje pokornost svom Stvoritelju i Gospodaru, Darivatelju svih blagodati. Važnost zekata za muslimana dovoljno potvrđuje činjenica da ga je Uzvišeni u Kur'ani Kerimu spomenuo na 30 mesta, od toga 28 puta zajedno sa

namazom, što ukazuje na neraskidivu vezu ova dva propisa, a namaz je stub vjere. Zekat unapređenje, čuva i čisti imetak, liječi dušu davaoca od škrtosti, pohlepe, pretjerane ljubavi prema dužnjaku, potvrđuje zahvalnost prema Allahu dž.š., navikava čovjeka na dijeljenje na Božijem putu, donosi ljubav i poštovanje u zajednici, štiti od zavisti i mržnje, kao što predstavlja temelj ekonomske stabilnosti zajednice i njenog razvoja. Stoga je obaveza svakog pametnog i punoljetnog pripadnika islama, posebno onih koji su svjesni obaveznosti namaza i izvršavaju ga, da ukoliko ispunjavaju propisane uslove obaveznosti izdvoje zekat na svoj imetak.

PITANJE: Može li se zekat može izdvojiti prema procjeni davaoca?

ODGOVOR: Visina obaveznog zekata ili količina onog što će se izdvojiti na ime zekata ne zavisi od volje ili procjene obveznika ili davaoca, već od količine imovine koju posjeduje. Tako da će svako onaj ko želi izvršiti obavezu zekata na svoj imetak izdvojiti shodno količini imetka koji posjeduje, to jest propisani procenat od 2,5% ukoliko se radi o novcu, zlatu, srebru, trgovackoj robji, ili više od toga ako je u pitanju neka druga vrsta imovine na koju se izdvaja veći procenat. Ukoliko čovjek koji daje zekat ne obrati pažnju da njegova obaveza bude izvršena u potpunosti, onda mu ni ibadet kojeg vrši nije potpun, već je manjkav, kao npr. kada bi neko ko obavlja podne namaz umjesto četiri rekata farza obavio manje od toga, što bi ispravnost ovakvog namaza dovelo u pitanje.

PITANJE: Da li davalac zekata može lično usmjeriti svoj zekat onome kome on želi?

ODGOVOR: Ukoliko se temeljno analizira propis zekata, vrijeme i način njegovog propisivanja, primjer kako je Poslanik a.s. organizirao primjenu ovog propisa, doći će se do zaključka da je zekat institucionalni ibadet, gdje je na prostoru gdje postoji organiziran vjerski život ozbiljna i povjerljiva Islamska zajednica sa poglavatom svih muslimana na čelu, obaveza davaoca jeste da izdvoji propisani zekat iz svog imetka i usmjeri ga u fond Bejtulmal, nakon čega će nadležni organi Islamske zajednice, prema prioritetima svog vremena i situacije na terenu, odrediti kojoj kategoriji korisnika zekata će koliko pripasti. Dakle, iz prethodnog se može zaključiti da nije dozvoljeno da pojedinac preskače i izražava neposlušnost vjerskom poglavaru i zajednicu u pogledu raspodjele zekata, jer je to suprotno Kur'anu i sunnetu Allahovog Poslanika a.s. Uzvišeni Allah u Kur'anu, obraćajući se Muhammedu a.s., kaže: "Uzmi iz imetaka njihovih zekata", stavljajući mu u dužnost uzimanje i raspodjelu, što je Poslanik a.s. i učinio, tako da je imenovao sakupljače zekata koji su obilazili osobe, vlasnike imetka, obračunavali procenat obaveznog zekata, uzimali i Poslaniku a.s. donosili prikupljena sredstva, koja je on kasnije, prema kur'anskim uputama, dijelio. Postupanje pojedinaca u našem vremenu, suprotno praksi Allahovog Poslanika a.s. i suprotno stavovima vrhovnih organa Islamske zajednice te fetvama vrhovnih vjerskih autoriteta, dovodi u pitanje ispravnost ovog propisa.

PITANJE: Kako se daje zekat na zlato, srebro i novac?

ODGOVOR: Svaki musliman koji ispunjava uslove zekata, a posjeduje količinu zlata veću od nisaba, a to je 91,6 grama (20 zlatnika) ili srebra veću od 642 grama (200 dirhema), dužan je izdvojiti 2,5% od ukupne vrijednosti na ime zekata. Također, onaj ko posjeduje količinu novca u granici nisaba zlata ili srebra, ili više od toga, dužan je izdvojiti na ukupnu količinu novca 2,5%. Nisab

za Ramazan ove 1445. h.g. ili 2024. god. iznosi 5.530 €, tako da svi oni koji posjeduju novčani iznos u ovoj granici ili više dužni su izdvojiti zekat. Ukoliko vlasnik zlata, srebra i novca ne dostiže nisab pojedinačno u spomenutim vrstama imetka, a dostiže kada se oni sabiju i sastave, izdvojiti će zekat na ukupnu vrijednost ove tri vrste imetka.

PITANJE: Kako se izdvaja zekat na trgovacku robu?

ODGOVOR: Obaveza zekata obuhvata i trgovacku robu, bilo da je riječ o prehrabbenim i drugim proizvodima ili nekretnim marama i drugim vrstama imovine kojom se trguje. Način na koji se izdvaja jeste da trgovac (vlasnik) izračuna realnu prodajnu vrijednost trgovacke robe i na ukupni iznos izdvoji zekat od 2,5%. Od ukupnog iznosa trgovacke robe odbit će se dugovi trgovca koje ima prema dobavljačima i druge materijalne obaveze, tako da na iznos koji je njegova obaveza (dug) prema drugima neće izdvajati zekat.

PITANJE: Kako se izdvaja zekata na poljoprivredne proizvode?

ODGOVOR: Shodno sunnetu Poslanika a.s., na sve poljoprivredne proizvode koji se uzgajaju i donose korist uzgajivaču dužnost je izdvojiti zekat, i to prema sunnetskom pravilu da na ono što se navodnjava (natapa) prirodnim putem izdvojava se 10%, dok će se na ono što se navodnjava vještačkim putem izdvojiti 5% od ukupnog prinosa poljoprivredne kulture. Što se tiče nisaba, ili granice koja ukoliko se dostigne mora se izdvojiti zekat, hanefije smatraju da je na sve ono što je višak od osnovnih životnih potreba vlasnika i njegove porodice obavezno izdvojiti zekat.

PITANJE: Kako se daje zekat na stoku?

ODGOVOR: Da bi obaveza izdvajanja zekata na stoku stupila na snagu potrebno je da se radi o onoj koja je više od pola godine na ispaši, da se sama hrani i da se ne koristi za rad. Na sitnu stoku - ovce i koze, zekat se izdvaja na sljedeći način. Onaj ko posjeduje 1-39 ovaca ili koza oslobođen je davanja zekata, a kada broj dostigne 40-120 izdvaja 1 ovcu. Od 121-200 izdvaja 2 ovce. Od 201-399 izdvajaju se 3 ovce. Od 400-499 izdvajaju se 4 ovce, a potom će se za svaku povećanje za stotinu povećavati još po jednu ovcu na ime zekata koji se izdvaja. Kod krupne stoke (krave, bivolice) prvi nisab je 30, što znači da oni koji posjeduju manje oslobođeni su zekata. Od 30-39 izdvaja se 1 grlo koje je napunilo 1 godinu i ušlo u drugu, od 40-59 1 grlo koje je napunilo 2 godine i ušlo u treću, od 60-69 izdvaja se 2 grla od 1 godine, od 70-79 izdvajaju se 2 grla (1 od jedne godine i 1 od 2 dvije godine), iz čega se zaključuje da se na broj stoke od 30 dodaje po 1 grlo od jedne, a za povećanje od 40 po 1 od dvije godine. Onaj ko ne posjeduje nisab u pojedinačnoj vrsti stoke neće ih sabirati u pogledu izdvajanja zekata.

Po pitanju zekata na konje imam Ebu Hanife mišljenja je, ukoliko se oni ne koriste za rad, više su od pola godine na ispaši i njihovo posjedovanje čovjeku donosi dobit, da je obaveza izdvojiti zekat. U hanefijskom mezhebu postoji mišljenje da ukoliko je njihov broj više od pet da izdvojiti će po jedan zlatnik na svakog od njih, ili 2,5% od vrijednosti svakog grla.

Što se tiče stoke koja se stalno ili tokom većeg dijela godine hrani od strane vlasnika (farme), na nju se ne izdvaja zekat, ali će se zekat izdvojiti na dobit od njenog uzgoja, bilo da je riječ o prodaji stoke, ili o prodaji dobijenog mlijeka. U svim ovim slučajevima izdvojiti će se 2,5% od dobiti.

PITANJE: Da li se daje zekat na stambeni ili poslovni prostor, zaradu od slobodnih zanimanja i fabrike?

ODGOVOR: Obaveza je izdvojiti zekat na poslovni ili stambeni prostor ukoliko se izdaje i donosi profit, i to 2,5% od neto zarade. Također, obavezan je izdvojiti zekat na svoju zaradu i onaj koji se bavi različitim vrstama poslova ili djelatnostima koje mu donose profit, i to po pravilu da na dobit izdvaja 2,5%. Što se tiče zekata na fabrike, proizvedenu robu, ono u čemu je većina uleme saglasna jeste da se od zekata oslobođa materijalna vrijednost same zgrade, mašina i ostalog što se koristi u procesu proizvodnje, već se zekat daje samo na gotov proizvod. Po pitanju izdvajanja na gotov proizvod ulema ima različita mišljenja: jedni smatraju da se izdvaja 2,5% od dobiti, dok savremeni učenjaci, poput Jusufa El-Karadavija i njemu slični, smatraju da se izdvaja 5% od bruto, a 10% od neto dobiti.

Imajući u vidu nepostojanje jasnog argumenta po ovom pitanju, osoba koja izvrši bilo koji od spomenutih načina čišćenja svog imetka izvršila je obavezu na ispravan način.

PITANJE: Kakav je stav islamske uleme po pitanju zekata na med?

ODGOVOR: Imam Ebu Hanife smatra da med spada u vrste imovine na koju se daje zekat, i to 10% od ukupne količine, ukoliko je to višak od osnovnih potreba.

Dokaz na koji temelje svoje mišljenje jesu predaje koje se prenose od Poslanika a.s. kao npr.: "Prenosi se da je jedan od ashaba došao Poslaniku a.s. i rekao: 'Božiji Poslanice, ja imam pčele', pa mu je Poslanik a.s. odgovorio: 'Daj desetinu.' (hadis prenose Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže i Bejheki)

U drugoj predaji koju prenosi Omer ibn Šuaib prenosi se da je Poslanik a.s. na pčelinje proizvode uzimao zekat 10%. (Ibn Madže)

Shodno ovim predajama, hanefije i hambelije smatraju da se na med izdvaja zekat, i to 10% od ukupne količine koja je višak - po hanefijama, a 10% od onoga što prelazi nisab - po hambelijama.

Smaram da nije pogrešno po pitanju izdvajanja zekata na med primijeniti analogiju izdvajanja zekata na poljoprivredne proizvode, jer postoje osobe koje ulazu velike napore kako bi prinos meda bio što veći. Shodno tome, onaj ko ne ulaže trud u obezbjeđivanje većeg prihoda meda izdvojiti će 10% od onoga što je višak, a onaj ko ulaže trud seleći pčele sa paše na pašu izdvojiti će 5% na ime zekata. A Allah najbolje zna.

PITANJE: Da li se daje zekat na dug?

ODGOVOR: Prilikom izdvajanja zekata dužni smo obratiti pažnju i na našu imovinu koju smo pozajmili nekom drugom, te i na nju izdvojiti zekat, ukoliko ne postoji sumnja u njegovo vraćanje. Dakle, ukoliko je dužnik pouzdan izdvajat će zekat kao da je novac u našim rukama. Ukoliko sumnjamo u vraćanje duga, jer je materijalno stanje dužnika teško, sačekat ćemo da nam novac vratí, pa ukoliko se to dogodi izdvojiti zekat za sve prethodne godine u kojima nismo izdvajali zekat, ili, kako jedan dio uleme kaže, izdvojiti ćemo zekat samo za posljednju godinu.

Vaša pitanja šaljite na e-mail:
fetve@glas-islama.com
Odgovore očekujte u prvom narednom broju.

RAMAZAN - MJESEC OBNOVE I JAČANJA NAŠIH DŽEMATA

Aref-ef. Duraković
AUTOR

Hvala Allahu Uzvišenom. Njemu se zahvaljujemo, od Njega pomoći i oprost tražimo. Njemu se utječemo od poroka i ružnih djela svojih. Onoga koga Allah na pravi put uputi niko u zabludu ne može odvesti, a onoga koga On u zabludi ostavi niko na pravi put ne može uputiti.

Neka je salevat i selam na našeg poslanika Muhammeda, alehisselam, koji nam je dostavio Allahovu knjigu Kur'ani-kerim, da nam bude putokaz na ovom prolaznom svijetu i zauzimač na budućem svijetu.

Na jednoj od stranica Svoje Knjige, Allah dž.š. svjedoči o Ramazani-šerifu kao mjesecu objave Kur'ani-kerima koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravog puta i razlikovanja dobra od zla sve do Sudnjeg dana.

"U mjesecu Ramazanu počelo je objavljanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanja dobra od zla." (El-Bekare, 185)

Druga najvažnija odlika ovog mjeseca prema Kur'anu jeste post koji se u njemu neizostavno obavlja, a Allah Uzvišeni ga je Svojim robovima propisao da bi bogobojazni bili i da bi se grijeha klonili.

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste Allaha bili svjesni."

Ramazan je mjesec duhovnog osvježenja, preporoda i čovjekovog uzdizanja. To je tako potreban i ugoden trenutak kada se vraćamo sebi, doživljavamo i ulazimo u viši svijet, oslobođen svega niskog, sebičnog i animalnog.

Kur'ani-kerim uvijek za čovjeka u sebi sadrži uzvišeni cilj, da bi bio podignut na mjesto koje mu pripada kao Božijem namjesniku na Zemlji, da bi bio očišćen od prljavština strasti, nagona, od neznanja i nemarnosti. Također, Kur'an čovjeka čisti od svih vrsta tvrdokornosti, materializma, srdžbe, osvete i drugih devijacija.

Božiji poslanik Muhammed a.s. spomenuo je određena vremena kada ljudska duša teži svome iskonu i potpunoj čistoći. Jedno od tih vremena je i mjesec Ramazan.

"Kada bi znali ljudi kakva sve dobra donosi Ramazan, sigurno bi moji sljedbenici zaželjeli da cijela godina bude Ramazan. Prvih deset dana Ramazana Allah dž.š. prosipa Svoju milost među ljude, drugih deset dana Allah dž.š. opravišta grijehe Svojim robovima, a posljednjih deset dana Ramazana je zaštita i oslobađanje od va-

Uloga Ramazana jeste da, slijedeći propise koje je Gospodar dao, približi nas jedan drugom, da nas približi kako bi znali šta čovjek čovjeku znači. Uloga Ramazana i posta u procesu nalaženja sebe, u potvrđivanju sebe kao čovjeka u odnosima prema drugima zaista je neprocjenjivo velika.

tre."

Muslimani bez ikakve sumnje vjerujuće da ono što nam je naš Gospodar propisao i naredio da radimo nije ništa drugo nego samo korist i blagodat za nas, naš život kako na ovom svijetu, tako i na budućem.

Osnovni cilj islama jeste jačanje duhovne dimenzije, savladavanje animalnih nagona i uspostavljanje ravnoteže između materijalnih i duhovnih potreba, potreba tijela i duše, tjelesnog i duhovnog postojanja.

Mubarek Ramazan je, prije svega, Allahova blagodat i idealna prilika da svaki musliman i muslimanka obnove svoju vjeru. Ramazan je vrijeme unutrašnje rehabilitacije i duhovnog jačanja svega dobrog u ljudskoj duši te slabljenja i eliminacije svega lošeg. U tom smislu, post i namaz kao dva islamska šarta i farza igraju ključnu ulogu. Post npr. sputava ljudske niske želje i prohtjeve duše, uzdiže je na visoki nivo svjesnosti i veže sa onim najljepšim, najvećim i najmoćnijim, tj. Allahom dž.š.

O težini i veličini posta jasno kazuje i sljedeći hadis:

"Ko isposti Ramazan u ime Allaha s čvrstim i iskrenim imanom, vjerujući i nadajući se Allahovoj nagradi – Allah će mu oprostiti ranije učinjene grijehе prema Njemu."

Takovu dušu dodatno preuzima namaz, približuje je Bogu i uzdiže na najviši stepen ljudskog savršenstva. Konstantno druženje s Kur'anom prosvjetljuje um i duh, dok potraga za noćí Lejletu-l-Kadr simbolizira potragu za momentom savršenstva. Da bi se postigao takav perfektni nivo vjerovanja i pokornosti Allahu dž.š. i da bi se svijest o Allahovoj sveprisutnosti ugnijezdila u čovjeku i njegovom srcu, a potom i odrazila na njegovom moralnom i društvenom planu, post i namaz moraju biti obavljeni na najbolji način.

Ramazanski post nije posebnost jednog potjedinca ili grupe vjernika te nikome nije ostavljen da sam bira početak i kraj posta, već je učinjen obavezom svim muslimanima u određenom periodu godine, uz tačno određen broj dana, u isto vrijeme i na isti način. Tako se svakom postaču omogućuje da ovu dužnost lakše izvrši i budi osjećaj zajedništva i pripadnosti džematu i ummetu. Ovaj osjećaj pripadnosti ummetu i osjećaj zajedništva našoj duhovnoj predanosti daje dodatnu slast i ukus. Ovaj jedinstveni i sveobuhvatni vid uzvišene ustanove posta dovoljan je znak da se postom kroz približavanje čovjeka svome Gospodaru istovremeno čovjek približava i samom čovjeku te na taj način stvara čvrstu vezu koja duhovno veže sve muslimane.

Zivjeti u skladu islama moguće je samo u džematu. I čovjekove vrijednosti i vrline do izražaja dolaze samo u džematu. Uprkos svim teškoćama s kojima se susreće u džematu, za jednog muslimana je džemat bolji od njegovog rahatluka koji osjeća u samoći i odvojenosti od

ljudi.

Insistiranje na džematu ili zajedništvu jedna je od temeljnih odlika islama kao koncepta vjerovanja i djelovanja. Ova koncepcija islama ponajbolje se očituje u mjesecu Ramazanu. Moderni čovjek je dopustio sebi da izgubi osjećaj, da izgubi ljubav. Sve je dobio, sve ima, ali je izgubio sebe, izgubio je duh, porodicu, prijatelja, džematu. Pun je straha, depresije, izoliranosti od onoga što čovjeka čini čovjekom.

Ibadeti u islamu, čije je skupno obavljanje uvjet njihove prave vrijednosti i primjenjnosti, pored duhovne obaveze prema Stvoritelju koju odužuje svako pojedinačno, za osnovni cilj imaju zbljžavanje ljudi, harmoniziranje i poboljšanje njihovih odnosa. Uloga Ramazana jeste da, slijedeći propise koje je Gospodar dao, približe nas jedan drugom, da nas približe kako bi znali šta čovjek čovjeku znači. Uloga Ramazana i posta u procesu nalaženja sebe, u potvrđivanju sebe kao čovjeka u odnosima prema drugima, zaista je neprocjenjivo velika. Iman i džematu, kao dva sigurna puta kojima muslimani u svakom vremenu trebaju maksimalno težiti, osiguravaju uspjeh jedne zajednice i njen prosperitet. Nije potrebno napominjati da vrijeme u kojem mi živimo zahtijeva timski, zajednički i džematski organiziran rad na svim poljima koja prepoznamo kao prostor za ostvarivanje naših vjerskih, kulturnih, ekonomskih, političkih i drugih potreba i streljenja.

Ramazan i postači su ti koji svojim načinom življjenja promoviraju međusobnu pažnju, uvažavanje i razumijevanje, koji tolerišu greške i propuste drugima, koji svojim ličnim angažmanom i aktivizmom pokazuju spremnost za izgradnju jačeg džemata i bolje i zdravije zajednice i društva.

Ako kroz zajedničke sehure i iftare, zajedničke odslaske na namaze, posebno na teravim namaz, mukabele i druge vidove ibadeta, davanjem zekata i sadekatu-l-fitra za najveće prioritete u Zajednici, te kroz post uspijemo unutar naše porodice i džemata ukloniti nerazumijevanje, nepodnošenje te probudit osjećaj zajedništva, povezanosti i ljubavi, to će nam biti jasan znak da smo krenuli u ozdravljenje naših džemata, naše Zajednice i našeg društva, da smo prekinuli proces dezintegracije i krenuli ka ozdravljenju društva.

Ramazan je naš izlazak iz uskih, tijesnih okvira sebičnosti i egoizma u širinu nesebičnosti, ljubavi i spremnosti da se pomogne drugima. U vremenu otuđenja, sebičnosti i izoliranosti čovjeka, Ramazan nas širom otvara prema drugima, prvenstveno prema našoj porodici, komšijama, prijateljima, džematu i društvu. Samo takvi mogu istinski doživjeti Bajram.

DOČEKAJ SPREMAN NAJDRAŽEG GOSTA

Dr. Harun-ef. Eminagić
AUTOR

Mjeseci učajluka (redžeb i ša'ban) bili su izvanredna prilika da se pripremimo za ibadete u najdabranijem mjesecu Ramazanu. Neki su tu priliku iskoristili, ali mnogi i nisu. Šejh Ebu Bekr El-Belkijj divno je rekao u pogledu planiranja i pripreme za Ramazan: "Mjesec redžeb je mjesec sjetve, mjesec ša'ban je mjesec zalijevanja i uzgajanja usjeva, dok je Ramazan mjesec žetve." Sada se postavlja pitanje šta je sa onima koji nisu ništa posijali i nikako nisu planirali prije Ramazana. Ulema kaže da takvi ne trebaju da gube nadu. Oni kažu da se tokom prvih deset dana Ramazana sije, tokom druge trećine se usjevi zalijevaju i kultiviraju, a u posljednjoj trećini Ramazana beru se plodovi onoga što smo posijali. Međutim, varaju se oni koji misle da će se naglo promijeniti kada dođe Ramazan i da će danonoćno ibadet činiti. Prenosi se da su se ashabi, radijallahu unhum, pripremali šest mjeseci za Ramazan, a pet mjeseci ga ispraćali. Dakle, daškom, mirisom i ljepotom Ramazana bili su zapahnuti tokom cijele godine. I mi ako želimo da izvučemo šta je najbolje iz Ramazana, odmah treba da počnemo sa pripremama, jer nismo sigurni hoćemo li osvanuti i omrknuti živi, tako da nam ovo može biti posljednji Ramazan, jer je život nesiguran. Samo maloumni se mogu osjećati bezbjednim. Zato je najbolje da se od danas počnemo pripremati za žetu ramazanskih blagodati i nagrada. Ovo su neki prijedlozi priprema za dolazeći mubarek Ramazan:

1. Donesi iskren nijjet da ćeš postiti cijeli Ramazan i da ćeš, svake noći Ramazana, klanjati teravih namaz u džematu, jer "ko isposti mjesec Ramazana, ko klanja noćni namaz u Ramazanu, vjerujući u Allaha i nadajući se njegovoj nagradi, bit će mu oprošteni prethodni grijesi". Ovaj nijjet/odлуka je od suštinskog značaja, posebno za one koje bi bolest ili neki drugi opravdan razlog (teški fizički poslovi i sl.) mogli sprječiti u izvršenju ovog hairli posla. Poslanik a.s. obecao je da će Allah dž.š. onima koji, zbog putovanja ili bolesti, budu sprječeni u činjenju djela, koja su činili dok su bili zdravi i kada nisu bili na putu, upisati nagradu tih djela. (Buharija)

2. Očisti svoje srce od zlobe prema muslimanima, jer zloba stvara u srcu mržnju i želju za osvetom i pretvara ga u plodno tlo za razvoj različitih duhovnih bolesti, od kojih je svakako najopasnija bolest zavisti, koja izjeda čovjekovu dušu i „uništava dobra djela, kao što vatra uništava drva“. Kakve koristi od posta i noćnog namača ima onaj čija je nutritiva zaprljana zlobom, mržnjom i zavišću?

Mjesec redžeb je mjesec sjetve, mjesec ša'ban je mjesec zalijevanja i uzgajanja usjeva, dok je Ramazan mjesec žetve.

3. Učini iskrenu tevbu (pokajanje) za sve grijehe, i one koje znaš i one koje ne znaš, kako bi Ramazan dočekao čiste duše, srca i tijela. Ako si nekoga moralno ili materijalno oštetio, ako si mu natio bilo kakvu nepravdu, učini sve da od njega "iznudiš" oprost ili ispraviš nepravdu, jer bi, u suprotnom, tvoj post i cjelomjesečni trud i ibadet mogao otići na njegov tas dobrih djela, a da ti od Ramazana imаш samo glad i žeđ. Dobro nam je poznat hadis o *muflisu* - najvećem bankrotu, koji će na Sudnji dan doći sa dijelima veličine brda, ali će mu ona biti "oduzeta" zbog počinjenih zlodjela na ovom svijetu. (Muslim, Tirmizi, Ahmed)

4. Smatraj ovaj Ramazan svojim posljednjim Ramazanom, jer nisi siguran da ćeš dočekati sljedeći, ili da te bolest ili neki drugi musibet/nevolja neće omesti u postu sljedećeg Ramazana i ubiranju njegovih plodova. Ako tako budeš gledao na Ramazan, tvoje srce će biti mekše, tvoja duša čistija, tvoji osjećaji istančaniji, tvoj um bistriji, a tvoje tijelo će hrliti dobrim djelima kao što pčela hrli cvijetu punom polena i nektara i bit će spreman za doček najdražeg gosta, ne samo na tri, koliko traje propisano gostoprимstvo, nego na trideset dana.

5. Obidi svoju najbližu rodbinu, prije svih roditelje, a zatim njihovu braću i sestre (amidže, dajidže i tetke), ili ih bar nazovi telefonom i mubarekliši im nastupanje mjeseca Ramazana, jer je održavanje rodbinskih veza jedno od najboljih djela kojim možeš početi ovaj mubarek mjesec. Neki čovjek je pitao Poslanika a.s. o djelu koje će ga uvesti u Džennet, a Poslanik a.s. mu je rekao: "Obožavaj Allaha i nemoj Mu nikoga/ništa smatrati ravnim, obavljaj namaz, daj zekat i održavaj rodbinsku vezu." Održavanje rodbinske veze definira se kao činjenje dobročinstva rodbini, nastojanje da im se učini što više dobra i da se, koliko je to god moguće, zaštite od zla (vlastitog i tuđeg).

6. Oslobodi se ružnih misli i pokušaj razmišljati pozitivno i produktivno i na druge prenosi optimizam, jednom riječu – napravi oko sebe pozitivno ramazansko ozračje. Neka se Ramazan osjeti u tvojim očima, na tvom licu, u tvojim pokretima, u tvom odnosu prema ljudima, u tvojim postupcima, u tvom stavu. Ružne misli mogu značajno otežati izvršavanje propisanih dužnosti i umanjiti njihovu efektivnost. Vesvesa – ubacivanje zlih misli, jedno je od najjačih Iblisovih oružja, te zato se vjernici, ujutro i naveče, prije spavanja i nakon svakog namaza, učenjem sure En-Nas, utječu Allahu dž.š., između ostalog, i od šejtanskih vesvesa/zlih misli.

7. Kloni se rasprava o načinu utvrđivanja početka mjeseca Ramazana, lažnoj zori i vaktijama, jer su to rasprave koje nemaju nikakav konkretan učinak (svako će na kraju opet po-

stupati po svom mišljenju), osim što udaljavaju vjernike jedne od drugih, stvaraju razdor, prljaju i opterećuju dušu. Uzvišeni Allah dž.š. kaže: "...i pokoravajte se Allahu i Poslaniku Njegovu, i ne prepirate se da ne biste klonuli i bez borbenog duha ostali; i budite izdržljivi, jer Allah je, zaista, na strani izdržljivih." (El-Enfal, 46) Nema sumnje da je post mjeseca Ramazana jedna vrsta borbe (džihada), za koju se trebamo, umno, fizički i duhovno spremiti, a rasprava, onako kako je mi razumijevamo i prakticiramo, sigurno neće doprinijeti toj spremnosti, nego će je, naprotiv, oslabiti i umanjiti.

Uz iskrene dove da u najljepšem duhu dočekamo Ramazan i ispostimo ga onako kako je propisano i kako je zadovoljan naš Gospodar, svima vama mubareklišem nastupanje mjeseca Ramazani šerifa.

AKTUELNO

MEDRESA

Ekipa Medrese osvojila prvo mjesto u malom fudbalu

U sklopu sportskih događaja koji su održani u Novom Pazaru, timovi srednjih škola nadmetali su se u uzbudljivom takmičenju u malom fudbalu. Nakon nekoliko napetih mečeva, ekipa Medrese istakla se kao pobjednik ovog prestižnog turnira.

Na terenu punom energije i sportskog duha ekipa Medrese pokazala je izuzetnu igru i odlučnost, zaslужujući titulu prvaka takmičenja. Njihova disciplina, timska koordinacija i strast prema fudbalu nisu prošli neprimjećeno, te su osvojili srca navijača i pokazali izuzetno sportsko ponašanje tokom cijelog turnira.

Ova pobjeda nije samo pokazatelj talenta i vještine igrača, već i rezultat napornog treninga i predanosti tima Medrese, radnih navika koje Medresa njeguje.

Čestitamo ekipi Medrese na ovom izvanrednom uspjehu i želimo im puno daljih sportskih uspjeha u budućnosti.

ADABI MJESECA RAMAZANA

Berin Ljajic
AUTOR

Uzvišeni Gospodar Allah, kao Stvoritelj i Tvorac svega, posjeduje svojstvo odabira, pa je tako stvorenja, vremena, mjesta, pojave i djela odlikovao jedna nad drugim. U pogledu vremena, najboljim danom hefte učinio je džumu, dok je za svete mjesecе odbrao četiri: redžeb, zu-l-ka'de, zu-l-hidždže i muharrem. Mjesec Ramazan ne spada u red svetih mjeseci, ali se da zaključiti da je, kako tabireći kur'ansko-hadisku argumentaciju, tako imajući u vidu duhovne benefite koje donosi vjerniku, ovaj mjesec, ipak, bolji od ostalih mjeseci.

Jedini mjesec kojeg je Allah s.w.t. u Kur'anu imenovao jeste Ramazan-i šerif. On pomaže robu vjerniku da popravi svoje stanje, u vjeri i dunjaluku, te kao takav oživljava mnoga dobročinstava.

Kao i svaki ibadet i ova Allahova posebnost - mjesec Ramazan i post u njemu - ima svoje adabe (edebe).

Adabi (množina od edeb) jesu vrline, riječi i djela koja jedan ibadet uljepšavaju i čine njegovu nagradu većom.

Adab, prema onom što se može shvatiti iz samog pojma, predstavlja pohvalan i lijep oblik, odnosno formu koju Šerijat preporučuje, razum odobrava, a prirodan i zdrav ukus ga smatra dostoјnjim za dotično djelo. Drugim riječima, adab predstavlja ljetopu i suptilnost djela.

Da bi mjesec Ramazan zablistao u punom sjaju, a mi iz njega izašli čisti od grijeha i sa potpunom nagradom, priskrbimo sebi 19 mubarek adaba mjeseca Ramazana, počev od prve ramazanske noći.

DOVA PRILIKOM VIĐENJA MLAĐAKA (DOVA UOČI RAMAZANA)

Imam Darimi bilježi predaju, koja je ispravna sa drugim hadisima koji je ojačavaju, od Abdulla ibn Omara r.a. da je rekao: „Poslanik s.a.v.s., kada bi ugledao mlađak (mjeseca Ramazana), povikao bi: - Allahu ekber! Allahu naš, neka nam ovaj mjesec dođe sa sigurnošću, imanom, spasom, islamom i da nam donese uspjeh u svemu što naš Gospodar voli; naš i tvoj Gospodar, mjesec, Allah je!“

Ova dova je prvo čime vjernik ulazi u jednu nesvakidašnju svetinju. Ovom dovom vjer-

Adab, prema onom što se može shvatiti iz samog pojma, predstavlja pohvalan i lijep oblik, odnosno formu koju Šerijat preporučuje, razum odobrava, a prirodan i zdrav ukus ga smatra dostoјnjim za dotično djelo. Drugim riječima, adab predstavlja ljetopu i suptilnost djela.

nik pokazuje da se raduje Allahovoj svetinji i istu veliču, te njome slijedi sunnet Resulullahha s.a.v.s. Ovu dovu vjernik će izgovoriti posljednjim momentima zalazećeg sunca zadnjeg dana ša'bana, odnosno, spuštanjem prvog mraka prve noći Ramazana.

ISKRENOŠT U POSTU (IHLAS)

Djela srca su, uz adabe, kategorija koja najviše utiče na veličinu nagrade koja sljedeće robu zbog učinjenog dobročinstava. U djela srca spadaju iskrenost, ljubav i strahopostovanje prema Zakonodavcu, te osjećaj veličanja Allahove svetinje dok mu se približavamo nekim ibadetom. Upravo taj osjećaj nešto je što određuje naš post.

U Dva Sahiha bilježi se predaja od Ebu Hurejre r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko bude ispostio Ramazan, tvrdo vjerujući i računajući da će biti nagrađen za to, svi će mu se grijesi oprostiti." Nema niti jednog djela bez iskrene namjere i vjernici se nagrađuju prema namjeri, prije nego prema učinku.

NIJET ZA RAMAZANSKI POST

Ramazanski post je neispravan ako postać u toku noći, pa do pojave zore ne doneše nijjet. To je potvrđio Allahov Poslanik s.a.v.s. riječima: „Ko ne zanijeti post u toku noći nje-gov post ne vrijedi.“ (Ebu Davud i Nesai).

Nijjet je obavezan u postu koji je fard (obavezan post). Takvi su: ramazanski post, zavjetni post, post iskupljenja i napaštanje propuštenih dana Ramazana. Onaj ko u srcu i umu ima namjeru da zaposti, ili onaj ko ustane na sehor, smatra se da je time učinio nijjet za post. Nije potrebno da nijjet izgovori riječima, ali ako to učini ispravno je postupio. Učenjaci se razilaze oko pitanja da li je obavezan nijet za svaki dan posta pojedinačno, ili je dovoljno donijeti nijet jedanput, na samom početku Ramazana. Sigurnije je za svaki dan pojedinačno donijeti nijet.

DAREŽLJIVOST I MILOSTINJA

Allahov Poslanik s.a.v.s. bio je najdarežljiji čovjek u svim elementima: imetku, zalaganju, prenošenju znanja, pozivanju u Allahovu vjeru, savjetovanju i svemu što koristi ljudima. Najdarežljiviji je bio u mjesecu Ramazanu, jer je Ramazan mjesec darežljivosti. U njemu je Allah Uzvišeni darežljiv prema Svojim robovima, a Njegovi odabranii robovi u tom mjesecu su prema svojoj braći u vjeri posebno darežljivi.

Abdullah b. Abbas r.a. je rekao: „Allahov Poslanik s.a.v.s. je bio najdarežljiviji među ljudima, a najdarežljiviji je bio u Ramazanu, kada se Džibril sastajao s njim. Džibril se sastajao s njim svaku noć tokom Ramazana kada je zajedno s njim učio Kur'an. Allahov Poslanik

s.a.v.s., kada bi se s njim sastao, bio je darežljiviji od vjetra koji donosi plodonosnu kišu.“ (Muttefek alejhī)

GOVOR POSTAČA: JA SAM POSTAČ

Ebu Hurejre r.a. od Poslanika s.a.v.s. prenosi: „Post je štit, pa kada neko od vas posti neka ne govori bestidne riječi i neka se ne dere, a ako ga neko opsuje ili napadne, neka kaže: - Ja postim!“ (Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai)

POŽURIVANJE SAIFTAROM

Požuriti sa prekidom posta (iftarom), nakon što je sigurno nastupio akšam, a prije klanjanja namaza, jer je Poslanik s.a.v.s., u hadisu kojeg prenosi Sehl ibn S'ad, rekao: "Ljudi će biti u dobru dokle god požure sa prekidom posta." (Muttefek alejhī)

IFTARITI HURMAMA PRIJE NEGO KLANJATI

Pohvalno je iftariti se hurmama, svježim ili suhim i vodom. Lijepo je da požuri sa obavljanjem namaza nakon što prekine post, a zatim da jede nakon namaza. Time bi prednost dao iftaru i obavio bi ujedno namaz. Od Enesa ibn Malika r.a. prenosi se da bi Poslanik s.a.v.s. iftario s nekoliko svježih hurmi prije klanjanja akšama, a ako ne bi bilo toga, onda suhim; a ako ne bi bilo toga, onda bi se iftario uz nekoliko gutljaja vode. (Ebu Davud)

DOVA PRILIKOMIFTARA

Ebu Davud i Nesai u svojim Sunenima biliže predanje Ibn Omara r.a. koji prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. prilikom iftara učio sljedeću dovu:

"Zehebez-zameu vebtelletil-uruuku ve sebetel-edžru inšaAllah (Nestala je žed, natopile su se žile i nagrada je osigurana, ako Allah dž.š. htjedne.)"

INTENZIVIRANO UČENJE KUR'ANA

Ramazan je mjesec Kur'ana. U njemu je počela objava Kur'ana. U Ramazanu je propisano intenzivnije učenje Kur'ana, našta upućuje i činjenica da je melek Džibril podučavao Allahovog Poslanika s.a.v.s. Kur'an u mjesecu Ramazanu posebno, ističući time važnost veze između Ramazana i Kur'ana.

Uzvišeni Allah objavio je: "U mjesecu Ramazanu počelo je objavljanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla." (El-Bekare, 185)

DOVITI TOKOM POSTA

Svaki ibadet je prilika za dovu, a Allah je, u toku i nakon obavljenog ibadeta, bliži da robu primi njegove dove, negoli mimo toga. Od sunneta je dovititi u namazu, po namazu,

prilikom posta, nakon posta, prilikom hadža, nakon hadžskih obreda. Sve su to odabrana vremena za dovu. Prenosi Ebu Hurejre r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: „Trojici se dova ne odbija: postaču dok se ne omrsi, pravednom vladaru i mazlumu (onome kome se čini nepravda). Nju Allah uzdiže iznad oblaka i otvara joj nebeska vrata i kaže Gospodar: - Tako Mi Moje Veličine i Uzvišenosti, pomoći će ti, malačko pričekao.“ (Tirmizi)

NE PROPUŠTATI SEHUR (SUFUR)

Vrijeme sehura je odabранo vrijeme. To je posljednja trećina noći u kojoj se Allah spušta na dunjalučko nebo. Samim tim, sehur kao obrok koji se objeduje u to vrijeme, sa svrhom zbog koje se objeduje, a to je post, biva bereketnim i blagoslovljenim.

Od Amra ibn el Ase prenosi se da je Poslanik s.a.v.s. rekao: „Ono što razlikuje naš post od posta ehli kitabija jeste jelo na sehuru.“ (Muslim)

Allahov Poslanik s.a.v.s. je, također, govorio: „Ustajte na sehur jer je u sehurima bereket.“ (Buhari)

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: „Allah je učinio bereket u sehuru i vaganju.“ (Navodi ga Eš-Širazi u El-Elkabu, kao što stoji u El-Džami'us-sagiru i El-Hatib u El-Muveddihu)

Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao je: „Bereket je u troje: grupi u zajedništvu, popari i sehuru.“ (Taberani, El-Kebir, od Selmana r.a.; vjerodostojnjim ga je ocijenio šejh Albani u više svojih djela)

HURME KAO NAJBOLJI SEHUR

Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao je: „Divne li su hurme za sehur vjerniku.“ (Ebu Davud, od Ebu Hurejrea r.a.; vjerodostojnjim ga je ocijenio šejh Albani u više svojih djela)

ODGAĐANJE SEHURA

Odgađanje i odlaganje sehura sve do pred zoru je sunnet. Prenosi se od Enesa r.a. od

Zejda ibn Sabita r.a. da je rekao: „Sehurali smo sa Allahovim Poslanikom s.a.v.s. te je ustao na namaz. Rekao sam: ‘Koliko je bilo između ezana i sehura?’ Rekao je: ‘Toliko da se može proučiti pedeset ajeta.’“ (Muttefekun alejhī)

UMJERENOST U JELU

S obzirom da postač u toku svog posta ogladni, izuzetno je važno da bude discipliniran i umjeren u jelu i piću. Prejedanje na sehuru može dovesti do žedi u toku posta, dok prejedanje na iftaru otežava vjerniku aktivnost teravija i noćnog namaza, koji su odlika i ekskluziva mjeseca Ramazana. Prejedanje je nezdravo u svakoj situaciji i okolnosti. Allahov Poslanik s.a.v.s. je rekao: „Sin Ademov nije napunio goru posudu od stomaka. Dovoljno mu je nekoliko zaloga da svoju kičmu održi uspravnom, a ako je neizbjegljivo, neka onda jedna trećina bude za hranu, jedna trećina za piće i jedna trećina za zrak.“ (Tirmizi)

NAHRANITI POSTAČA

O vrijednosti priređivanja iftara za postače najbolje govori hadis u kojem Poslanik s.a.v.s. kaže: „Ko pripremi iftar za postača bit će nagrađen kao i da je sam postio, a da se od nagrade postača neće umanjiti.“ (Tirmizi) Na ovaj način postač uzima nagradu dva postača, što predstavlja svjetlo nad svjetлом za vjerničku dušu.

REDOVNO OBAVLJANJE TERAVIH NAMAZA

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao: „Ko provede noći mjeseca Ramazana u namazu, vjerujući i računajući (na Allahovu nagradu), oprostit će mu se njegovi raniji grijesi.“ (Buhari i Muslim).

Od sunneta je da muktedija - klanjač ostane za imamom na teravih namazu sve dok je imam u namazu, te da ne napušta džamiju prije imama. Rekao je Poslanik s.a.v.s.: „Ko bude klanjač za imamom sve dok on ne završi sa namazom ima nagradu kao da je klanjač cijelu noć.“ (Sunenu-t-Tirmizi, hadis je hasen sahih)

U komentaru Tirmizijinog Sunena, poznatom

djelu *Tuhfetu-l-ahvezi* 3/448, spominje se da je Ahmed govorio: „Osoba ne treba da napušta namaz sve dok imam ne završi do kraja.“

POJAČAN IBADET I TRUD U POSLJEDNJOJ TREĆINI

Prenosi Aiša r.a. da bi Poslanik s.a.v.s., kada bi došla posljednja trećina Ramazana, smotao svoju posteljinu, tj. ne bi se primicao ženama, noći bi provodio u ibadetu i budio bi svoje ukućane (radi činjenja ibadeta). (Buharija i Muslim)

Pored teravije koju je Poslanik s.a.v.s. klanjao tokom Ramazana, u zadnjih deset noći bi u posljednjoj trećini noći klanjao i *salatut-tehedždžud* (noćni namaz).

U posljednjoj trećini vjernici traže skrivenu noć Kadra koja je bolja od hiljadu mjeseci.

ITIKAF

Prenosi Aiša r.a. da je Poslanik s.a.v.s. zadnjih deset dana svakog Ramazana, do kraja svoga života, boravio u itikafu. Nakon njega to su činile i njegove supruge. U drugoj predaji stoji: „Poslanik s.a.v.s. svakog Ramazana je bio u itikafu. Kada bi klanjao sabah, otišao bi u prostor koji je predviđao za itikaf.“ (Buhari)

ZEKATU-L-FITR (SADEKATU-L-FITR)

Od Abdullaha ibn Omara r.a. prenosi se: „Allahov Poslanik naredio je izdvajanje sadakatu-l-fitra, i to jedan sa'a pšenice, ili jedan sa'a ječma, slobodnom čovjeku, a i robu, muškarcu i ženi, maloljetnom i punoljetnom muslimanu. Naredio je da se izdvoji prije nego što ljudi izađu na bajram namaz.“ (Buharija i Muslim)

Allahova milost prema robovima ogleda se i u činjenici da je propisao zekatu-l-fitru, kojim se siromašni raduju jer će napuniti svoju bajramsku trpezu, dok mu se sa druge strane raduju i postači, jer je to šansa za čišćenje posta od eventualnih propusta i pogrešaka.

FRANKFURT

Ozvaničen početak izgradnje nove džamije u Frankfurtu

Bošnjački kulturni centar Frankfurt je 24. februara ozvaničio početak izgradnje nove džamije, što je produkt vizije, zajedničkog rada i ulaganja, te ispunjenje velike želje džematlija.

Veličina džamajskog prostora iznosi 1.000 metara kvadratnih, a vakufskog zemljišta 1.200 kvadrata.

Podsjećamo, BKC Frankfurt 2021. godine kupio je parcelu za džamiju, nakon čega je uslijedila faza izrade građevinskog projekta i traženja dozvole za gradnju.

„Ova naša zajednička vizija počela je kupovinom atraktivne lokacije na adresi Westerbachstraße 58 u Frankfurtu (Rödelheim). Nakon kupovine, uslijedila je faza izrade građevinskih planova i traženja dozvole za gradnju. Proces je zaokružen 29. novembra 2023. godine uz dobijanje konačne građevinske dozvole za izgradnju džamije, sa izgledom koji je projektirao naš poznati arhitekt“, naveli su iz BKC Frankfurt.

Poručili su da je ovo generacijski projekat, koji će „ponosno predati u emanet budućim generacijama“.

„Projekt izgradnje kompletno nove džamije u Frankfurtu od historijskog je značaja, ne samo za

nas Bošnjake, već i za sve muslimane koji žive na ovim prostorima“, naglasili su iz BKC Frankfurt.

Planirano je da u prizemlju džamije bude smješten restoran sa kafeterijom, kancelarije i tehničke prostorije. Cjelokupan prostor objekta će tehnički biti opremljen najnovijom tehnologijom, a prilikom izgradnje će se paziti kako na ekološke tako i ekonomski okolnosti. Prilaz džamajskom prostoru će biti bez ikakvih barijera, prilagođen i osobama s invaliditetom. Na parkingu će biti obezbijedeno 17 mesta, te mjesta za bicikla, kako bi se animirali posjetiocima da ista koriste, zbog očuvanja okoline, ali i sopstvenog zdravlja.

Na prvom spratu će biti smještene prostorije za žene, učionice, kao i kancelarija za Odbor.

Prostorije za seminare i učionice će se koristiti u mnoge različite svrhe, poput redovne mektebske nastave, održavanja predavanja, književnih večeri i simpozija. Kancelarija će pružiti džematskom odboru mogućnost za rad na ostvarivanju zacrtanih ciljeva, kao i planiranju novih projekata džemata.

Kompletan prostor drugog sprata će se koristiti za džamiju i izvršavanje vjerskih i drugih potreba.

IBADETI U RAMAZANU

Vahjudin-ef. Čosović
AUTOR

Zar ne znaš da u godini ima doba koje je plodnije od ostalih, doba u kome lista drveće i cvijeće cvjeta, doba kada je zemlja pogodnija za obradu, kada se sjeme lakše prima i daje dvostrukе ili višestruke plodove? To je proljeće koje poljoprivrednici rado čekaju da zasade i posiju ono što žele. Tako je i sa Ramazanom - on je proljeće za duše. Svako dobro i korisno djelo koje čovjek učini u ovom mjesecu raste i razvija se bujnije. Njegov post, namaz, razni oblici dobroćinstva donose mnogostruku nagradu. Dosta je samo da je u njemu Noć Kadr. "A šta ti misliš šta je noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci." (El-Kadr, 2-3)

Potvrđeno je da je Poslanik s.a.v.s. obvezljavao ashabe dolaskom Ramazana. Obavijestio ih je da je to mjesec u kojem se otvaraju vrata milosti i Dženneta, a zatvaraju vrata Džehennema i okuju se šejtani. Rekao je Poslanik s.a.v.s.: "Kada nastupi prva noć Ramazana, šejtani i nepokorni džini bivaju povezani u okove i zatvaraju se vrata Džehennema, tako da se nijedna više ne otvore, a otvore se vrata Dženneta, tako da se nijedna više ne zatvore, a glasnik povice: 'O ti koji želiš dobro, pristupi! A ti koji želiš зло, odstupi!' I Allah tada oslobađa Svoje robe iz vatre i to svaku noć. To je mjesec koji je došao ljudima da im kaže: 'Milost Allahova je doista blizu onih koji dobra djela čine.'" (El-E'raf, 56)

Mjesec je to koji je došao da opere prljavštinu grijeha čistom vodom pokajanja. Došao je da očisti duše i srca, da ujedini muslimane na pravom putu. Došao je da pruži priliku za pokajanje i vraćanje Allahu dž.š. "Reci: - O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehu oprostiti. On, doista, mnogo prašta i On je Milostiv." (Ez-Zumer, 53)

Mjesec Ramazan je mjesec našeg popravljanja, uspravljanja i potpunog tjelesnog i duhovnog čišćenja. On je mjesec naše godišnje revizije, naše međusobne solidarnosti, koja rezultira zbivanjem redova i sigurnijim životom i neizmjernih Allahovih, azze ve dželle, blagodati, koje svaki razumni mu'min i mu'minka koriste na najbolji način.

Post - U mjesecu Ramazanu je Allah Uzvišeni propisao ljudima posebno sredstvo za sticanje bogobojsnosti. Gospodar u Kur'anu kaže: "O vi koji vjerujete, propisuju vam se post

Mjesec Ramazan je mjesec našeg popravljanja, uspravljanja i potpunog tjelesnog i duhovnog čišćenja. On je mjesec naše godišnje revizije, naše međusobne solidarnosti, koja rezultira zbivanjem redova i sigurnijim životom te neizmjernih Allahovih, azze ve dželle, blagodati, koje svaki razumni mu'min i mu'minka koriste na najbolji način.

kao što je bio propisan onima prije vas, da bi ste bili bogobojsni." (El-Bekare, 183) Post bi, dakle, trebao da nas nauči tom velikom svojstvu - bogobojsnosti, svojstvu neprekidnog Allahovog nadzora. Od Ibn Abbasa navodi se predaja da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Kada bi sljedbenici mog ummeta bili svješni Ramazana, željni bi da cijela godina bude Ramazan." Od Ebu Hurejre r.a. prenosi se da je Poslanik a.s. rekao: "Uzvišeni Allah kaže: - Svako djelo pripada njemu, osim posta. On je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem." Također se prenosi hutba Poslanika, a.s. o Ramazanu u kojoj se kaže: "O ljudi, došao vam je Ramazan sa blagoslovom, milošću i oprostom, mjesec koji je Allahu s.v.t. draži od svih drugih mjeseci, čiji su dani važniji od svih drugih dana, čije su noći značajnije od svih drugih noći, čiji su sati bolji od svih drugih sati. To je mjesec u kome ste pozvani Allahu s.v.t. u gostoprimgstvo, u kome se smatrati Allahovim dobrim i plemenitim ljudima. Vaše disanje u ovom mjesecu je tesbih, a spavanje ibadet. Vaš posao koji obavljate u ovom mjesecu bit će primljen kod Allaha s.v.t. i dova bit će uslišana. Tražite od svog Gospodara, iskreno i čista srca, da vas pomogne u postu koji vam je propisao i u učenju (čitanju) Knjige koju vam je objavio. Nesretan je samo onaj kome je u ovom mjesecu uskraćen Allahov s.v.t. oprost."

Kur'an - Ako pogledamo u praksi ashaba, vidjet ćemo da su oni više ibadetili u Ramazanu nego u drugim mjesecima kada se radi o dobrovoljnim ibadetima. Najveći hadiski učenjaci zaklopili bi svoje knjige i uzimali Kur'an. Zato treba ovaj mjesec da bude druženje s Kur'anom. Kur'an je prvenstveno objavljen da čovjek poveća kod Allaha deredžu, jer za svaki harf imamo sevap - što više harfova više sevapa. Glavna dva razloga su: razmišljanje o Kur'anu, drugim riječima da Kur'an odgoja ljudsku dušu, da razmišljamo o tome što učimo i da to pretočimo u praksi, što je osnovni cilj objave Kur'ana.

Namaz - Ramazan neka bude i mjesec namaza. Poznato nam je da je namaz stub vjere, svjetlo vjernika i prva obaveza za koju će čovjek biti pitan na Sudnjem danu. Allah dž.š. kaže: "Doista namaz odvraća od loših djela." (Al-Ankebut, 45) Također Allah u Kur'anu kaže: "O vi koji vjerujete, tražite sebi pomoći u strpljivosti i obavljanju namaza. Allah je doista na strani strpljivih. (El-Bekare, 153)

U mjesecu Ramazanu se pored pet propisanih farz namaza klanja još i teravih namaz ili teravija. Njegovo vrijeme je nakon jacije namaza, a prije vitr namaza. Iako se teravija

može klanjati samostalno, bolje i višestruko sevapnije je klanjati ovaj namaz u džematu. Također, Ramazan treba iskoristiti i noćni namaz obavljati, pogotovo u zadnjih deset dana mubarek mjeseca tražeći Kadersku noć. Allah u Kur'anu kaže: "...i oni koji svoje noći provode pred svojim Gospodarom na sedždi i kijamu." (El-Furkan, 65) Kaže Poslanik a.s.: "Najbolji namaz nakon obaveznog namaza jeste noćni namaz", a u drugom hadisu Poslanik a.s. kaže: "O ljudi, širite selam, hranite gladne, održavajte rodbinske veze i klanjajte noću dok drugi ljudi spavaju - ući ćete u Džennet smireni, spokojno."

Dova - Neka bude ovaj mjesec - mjesec dove. Poslanik a.s. kaže: "Dova, to je ibadet da sve svoje probleme kazuješ Allahu dž.š." Npr. kada su došli sinovi kod Ja'kuba a.s. i donijeli Jusufov krvavu košulju i rekli da ga je poje vuk, a košulja je bila nakapana krvlju i nije bila nimalo pocijepana, pa je Ja'kub a.s. video da je to prevara i rekao: "Ja tugu svoju i jad pred Allaha iznosim." (Jusuf, 86) Poslanik a.s. kaže: "Ko želi, ko voli da mu se Allah odazove u teškim momentima, neka Ga moli kada je u blagostanju." Za dovu trebamo odrediti vrijeme, a jedno od tih vremena jeste zadnja trećina noći. Poslanik a.s. kaže: "Allah se spušta na dunjalučko nebo svake noći u zadnjoj trećini, pa kaže: - Ima li neko da mu nešto treba, pa da mu to dadnem; ima li neko da moli za oprost grijeha, pa da mu oprostim."

Tevba (pokajanje) - Kaže Poslanik a.s.: "Svi su ljudi grješni, a najbolji su oni koji se pokaju, Allahu vrate i grijeh napuste." Ako je mjesec Ramazan mjesec Allahove milosti, magfireta i zaštite, onda su ramazanski dani najbolja prilika za našu iskrenu tevbu. Tevba, ili teoba, znači pokajanje, vraćanje u okrilje vjere, kajanje za učinjene grijehu i obraćanje Allahu dž.š. za njihov oprost. Da bi tevba bila primljena kod Allaha dž.š., mora ispunjavati najmanje tri uvjeta: prestanak grijesnjenja, iskreno kajanje i čvrstu odluku da se grijeh više neće počiniti.

Kaže Poslanik a.s.: "Tako mi Allaha, ja tražim oprost od Allaha i obratim se sa tevbum više od sedamdeset puta dnevno." Također Poslanik a.s. kaže: "Zaista Allah drži Svoju ruku ispruženom tokom cijele noći, primajući pokajanje onih koji su danju grijesili; a danju pruža ruku primajući pokajanje onih koji su noću grijesili, sve dok Sunce ne izade sa zapada (kao jedan od posljednjih predznaka kraja ovoga svijeta)."

Zikr (sjećanje, spominjanje Allaha dž.š.) - Poslanik a.s. je činio zikr, veličao Allaha dž.š., zahvaljivao Mu u svim momentima, prilikom

buđenja i ustajanja, u vrijeme izlaska i ulaska u kuću, prilikom smjene dana i noći, prilikom započinjanja posla. Ramazanom je svako djelo vrijednije nego mimo Ramazana. Spominjanjem Allaha dž.š. On olakšava tugu, odagnava brigu, štiti od zla, povećava nafaku i jača iman. Gospodar u Kur'anu kaže: "O vi koji vjerujete, Allaha često i mnogo spominjite, i ujutro i navečer Ga veličajte! On na vas donosi salavat (Svoj blagoslov), a i meleki Njegovi, da bi vas iz tmina na svjetlo izveo. On je prema vjernicima samilostan. A na Dan kada oni pred Njega stanu, On će im reći: 'Mir na vas!' I On im je pripremio nagradu plemenitu." (Al-Ahzab, 41-44) „A kada namaz završite, Allaha spominjite i stojeći, i sjedeći i ležeći.“ (En-Nisa, 103) Poslanik a.s. kaže: "Allahu su najdraže četiri riječi, bez obzira kojom od njih započeo: Subhanallah, Vel-hamdulillah, Ve la ilah illallah, Vallahu ekber." U hadisu Poslanik a.s. preporučuje da se što više izgovaraju riječi: *Lā havle vela kuvvete illā billāhil-'alijil-'azīm*, jer je to džennetska riznica. Prema vjerodostojnim hadisima, ko prouči Ajetu-l-kursiju poslije namaza, samo ga smrt dijeleli od Dženneta, a ko poslije svakog namaza prouči 33 puta *Subhanallāh*, 33 puta *Elhamdulillāh*, 33 puta *Allāhu ekber*, to je 99, a zatim izgovori: *Lā ilāhe illāhu vahdehū lā šerike lehū...* bit će mu oprošteni grijesi. Od Ebu Se'ida r.a. prenosi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve selem, rekao da onome ko u toku dana kaže stotinu puta *Subhanallah* bit će mu upisano hiljadu dobroih djela ili izbrisano hiljadu njegovih grešaka. (Muslim)

Sadaka - Za važnost sadake u Ramazanu Abdulla b. Abbas r.a. je rekao: "Allahov Poslanik a.s. bio je najdarežljiviji među ljudima, a najdarežljiviji je bio u Ramazanu..." (Buhari, 1902) Post nas uči da hraniemo gladne, udjeljujemo onima koji su u oskudici i da pomažemo onima koji su nemoćni i koji su u potrebi. Poslanik a.s. kaže: „Uzvišeni Allah ima dva meleka. Svako jutro uče Allahu dovu. Jedan uči dovu: 'Allahu, umnoži i povećaj imetak onome ko udjeljuje', a drugi moli: 'Allahu, uskrati onome što škrtari.'“ (Buhari, 1442) Darežljivošću se sprječavaju duhovne i fizičke bolesti. Onome ko dijeli Allah će mu imetak uvećati i podarit će mu bereketa u njemu. Allah dž.š. kaže: „O vjernici, udjelite dio od onoga čime vas Mi darujemo, prije nego što dode Dan kada neće biti ni otkupa, ni prijateljstva, ni posredništva! – A ne-vjernici sami sebi čine nepravdu.“ (El-Bekare, 254) Sadaka može ugasiti plamen grijeha i strasti. Uistinu, sadaka donosi mir i spokoj srcu brišući čak i po-

sljednji trag loših djela. Poslanik a.s. kaže: "Sadaka briše loša djela kao što voda gasi vatru." Postaću, znaj da svojom sadakom daješ zajam Allahu, Koji će ti na najljepši način uzvratiti onda kada ti bude najpotrebni. Znaj da se tvoj put prema Džennetu sastoji od onoga što udijeliš onima koji su u potrebi, makar to bilo nešto neznatno. Postaću, znaj da te sadaka udaljuje od džehennemske vatre. Znaj da svojom sadakom štitиш svoj imetak.

Zekat i sadekatu-l-fitr - Još prije više decenija muslimani naših krajeva postali su i ostali svjesni da su Medresa, Fakultet za islamske studije, Škola Kur'ana, Predškolska ustanova Reuda, Centar za humanitarni rad Hajrat (vakufske kuhinje) jedan od temelja našeg identiteta i snažna poluga jačanja naših džemata, od kojih najviše zavisi opstanak i snaga našeg naroda. Baš zato su najsvjesniji priпадnici naše Islamske zajednice davalni i daju zekat i sadekatu-l-fitr za ove naše najznačajnije odgojno-obrazovne ustanove. Još je značajno da znamo i upamtimo sljedeće: Procenat od 2,5% kojim dajemo zekat ne pripadaju našoj imovini, nego drugima, što znači da taj dio ne smijemo zadržati za sebe, jer je Allah dž.š. tako odredio, a Njemu smo se dužni pokoravati. Zekatom čistimo našu imovinu i trajno je osiguravamo, a sadekatu-l-fitrom otvaramo put da naš post kod Allaha dž.š. bude primljen, jer kaže Poslanik a.s. u hadisu: "...post lebdi između neba i zemlje, sve dok se ne dā sadekatu-l-fitri." Zekat, sadekatu-l-fitr, sadaka i ostali oblici milosrđa odstranjuju mnoge nesreće i teška iskušenja. Najbolja sigurnost i osiguranje imovine jeste davanje zekata. Prenosi se da je Resulullah a.s. rekao: "Ako daš zekat na svoju imovinu, odstranio si od sebe зло i nesreću." A u drugom hadisu prenosi se da je Muhammad a.s. rekao: "Osigurajte svoje imetke davanjem zekata." Temelj, osnova i motiv za svako dobro djelo, za dobročinstvo i milosrđe, treba da bude iskrena vjera i duboko saznanje da sve što čovjek ima treba da koristi drugim ljudima. Allah dž.š. daje blagodati kao dar i poklon da bi u tome osjetili radost i olakšanje svi ljudi, a ne samo pojedinci.

Gospodaru, daj da dočekamo Ramazan u sigurnosti i imanu, u miru i pokornosti Tebi, pomozi nam da u njemu namaz obavljamo, postimo i Kur'an učimo. Gospodaru naš, ukabuli nam naše ibadete. Amin.

FIS

Završena međunarodna konferencija u Frankfurtu

U periodu od 1. do 3. marta 2024. godine, u njemačkom gradu Frankfurtu održana je naučna konferencija „Ljudska sigurnost: njene potrebe, oblasti i mehanizmi zaštite“ koja se bavila temama islamskih studija, sigurnosti i međunarodne saradnje, organizirana od strane institucije *Manarat Al-Fikr* u saradnji sa univerzitetima iz Njemačke.

Dekan Fakulteta za islamske studije dr. Enver Omerović bio je jedan od učesnika i izlagачa na konferenciji, koja je brojala ukupno 47 učesnika, od kojih su njih 30 bili direktni izlagaci, dok su se ostali uključivali preko online platformi. Dekan je u izlaganju, osvrnuvši se na naslov konferencije, istakao da ljudska sigurnost ne podrazumijeva samo fizičku i vojnu sigurnost, već i sve ostale segmente ljudskog života: pravnu, ekonomsku, porodičnu, obrazovnu i sve ostale vrste sigurnosti.

Fokus konferencije bio je na važnosti međunarodne saradnje u oblastima prava, sigurnosti i islamskih studija. Kao što je bilo i očekivano, prisustvovao je veliki broj eminentnih stručnjaka i velikih imena iz pomenutih oblasti.

BOŠNJACI U S. MAKEDONIJI PO PRVI PUT IMAJU KANDIDATA ZA PREDSJEDNIKA DRŽAVE

Bosnjaci će na predstojećim izborima po prvi put u historiji imati kandidata za predsjednika Sjeverne Makedonije, a riječ je o Mersihi Smailović, koju je na ovu poziciju predložio Bošnjački demokratski savez.

Mersiha Smailović je pravnica i građanska aktivistkinja, diplomirala je na Univerzitetu „Sveti Kiril i Metodije“ na Pravnom fakultetu, a trenutno magistrira međunarodno pravo na istom univerzitetu.

Bila je uključena u nekoliko inicijativa za izmjene zakona i pravilnika u državi, prenosi *Slobodenpecat.mk*.

Ona je alumnistkinja američke organizacije *Vital Voices* koju je osnovala Hillary Clinton i koja ima za cilj edukaciju i podršku ženama u politici.

Mersiha je rođena u Skoplju, udata je i majka je dvije kćerke.

Ona je vlasnica kompanije za finansijske i pravne usluge *Nahla consulting*, gdje trenutno ima redovan radni angažman.

Prvi krug predsjedničkih izbora u Sjevernoj Makedoniji bit će održan 24. aprila, dok će drugi krug, zajedno sa parlamentarnim izborima, biti održan 8. maja.

ULOGA RAMAZANA U JAČANJU PORODIČNIH VEZA

Džemila Dudić Delić
AUTOR

Ko smo mi? Šta smo? Kakvim putevima koračamo i u kom danu ostavljamo manji ili veći trag, onaj ljepši ili manje lijep? S kakvim se to ljudima susrećemo i da li pri svakom susretu ostavljamo neizbrisive tragove.

Hej čovječe, društveno biće kome porodica treba biti najbitnija karika i najveći oslonac ovog dunjauka, jesli svjestan kakav emanet nosiš sa sobom i da svaki tren koji provedeš sa svojim voljenima predstavlja nedostatak nekih drugih ljudi? Možemo li da zamislimo jedan dan bez onih koje volimo?

Zastanimo. Zamislimo se. Iskoristimo priliku, jer Ramazan je pred nama. Nova šansa, nova prilika i bezbroj mogućnosti.

Omer, radijallahu 'anhu, rekao je: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, kada kaže: - Svi ste vi pastiri i svaki pastir bit će odgovoran za svoje stado. Vladar je pastir, čovjek je pastir svojoj porodici, žena je pastirica u kući svoga muža i njegove djece. Svi ste vi, dakle, pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado." (Buhari i Muslim)

Omer, radijallahu 'anhu, rekao je: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, kada kaže: - Svi ste vi pastiri i svaki pastir bit će odgovoran za svoje stado. Vladar je pastir, čovjek je pastir svojoj porodici, žena je pastirica u kući svoga muža i njegove djece. Svi ste vi, dakle, pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado." (Buhari i Muslim)

u kući svoga muža i njegove djece. Svi ste vi, dakle, pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado." (Buhari i Muslim)

Ovaj hadis nam je imperativ kada je riječ o odgovornosti unutar naših porodica. No, na koji način to možemo učiniti.

Ramazan, kao odabrani mjesec, pruža mogućnost međuljudskog povezivanja i blizine koja u drugim mjesecima i nije tako moguća.

Prvo, u mjesecu Ramazanu svaka porodica može i treba organizirati namaz u džematu, od najstarijih članova do onih najmlađih koji se tek uče životnim vrijednostima, jedni do drugih u safu.

Abdullah b. Omer, radijallahu 'anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kazao: "Namaz u džematu bolji je od namaza pojedinca dvadeset i sedam puta." (Buhari i Muslim)

Drugo, zajedničke mukabele. U svakoj porodici, hvala Allahu, sada postoji makar jedna osoba koja poznaje arapsko pismo i koja je u stanju da uči mukabelu. Stoga, još jedna praksa koja može proizići kada je riječ o porodičnim ibadetima jeste svakako i zajedničko učenje Kur'ana ili

učenje od strane jedne osobe dok ostali slušaju.

Treće, u ovom mubarek mjesecu pruža se posebna prilika za zajednička okupljanja ili iftare.

"Ko pripremi iftar postaću imat će nagradu kao i on, a da se postaću njegovi sevapi zbog toga nimalo ne umanje." (Ibn Madže)

Vodeći se ovim hadisom uviđamo značaj pripreme iftara za druge postače, pa iskoristimo ovaj Ramazan i pripremimo iftar ne samo za užu, već i za šиру porodicu, prijatelje, komšije. Spojimo se sa njima u ovim mubarek danima, iskoristimo priliku da progovorimo, a ujedno ostvarimo još koji sevap.

Mnogima se u toku godine dese određene nemile situacije, problemi, nesuglasice, nerazumijevanje i slične pojave. Zato uz zajedničke iftare, sijela i sehure imamo priliku sve to izgladiti i ponovo osjetiti toplinu porodice i porodičnog doma.

....A članovi uže porodice su, prema Allahovoj Knjizi, jedni drugima najpreći." (Enfal, 75)

BESTATTUNGSDIENST "DŽANKOVIĆ"

Mi Vam nudimo:
Prijevoz dženaza iz svih Evropskih zemalja za BiH,
Sandžak, Crnu Goru, Kosovo i druga odredišta, sređivanje
dokumentacije, prijevoz specijalnim pogrebnim vozilom,
najpovoljnije usluge
Opremanje i prijevoz obavlja Suljo ef. Džanković.

KONTAKT TELEFONI:
+49/4065033854
+381/20315800
+381/644434312

SULJO EF. DŽANKOVIĆ:
+49/17649016539

ZAŠTITI SVOJ IMETAK ZEKATOM

Mr. Asmir-ef. Crnovršanin
AUTOR

Uarapskom jeziku riječ zekat znači rast, uvećanje i čistoća. Zekat čisti od grijeha osobu koja ga izdvaja. Također, čisti dušu od škrnosti. Davanje zekata uzrokuje napredak i rast imovine, jer dolazi do transfera jednog dijela imovine u posjed potrebnih (muhtačnih). Allah dž.š. kaže: "Sto god vi udijelite, On će to nadoknaditi." (Sebe', 39)

Prenosi Ummu Seleme r.a. od Ebu Musaa r.a. da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Davanje zekata neće nikada umanjiti imetak." (Taberani u Evsatu) U drugom hadisu Poslanik a.s. kaže: "Osigurajte svoju imovinu davanjem zekata." (Ebu Davud)

Zekat je jedan od pet temelja vjere islama koji su spomenuti u vjerodostojnom hadisu Poslanika a.s. koji glasi: "Islam je izgrađen na pet temelja: svjedočenju da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, obavljanju hadža i postu Ramazana." (Buharija i Muslim)

Obaveza davanja zekata ustanovljena je Kur'anom, Sunnetom i konsenzusom islamskih učenjaka. Allah dž.š. spominje zekat uporedo s namazom u mnogobrojnim ajetima, poput: "Namaz obavljajte i zekat dajite."

Allahovom Poslaniku a.s. davana je zakletva da će se ova obaveza izvršavati. Od Džerira ibn Abdullaha r.a. prenosi se da je rekao: "Dao sam zakletvu Poslaniku a.s. da će obavljati namaz, davati zekat i upućivati savjete svakom muslimanu." (Buharija)

Ebu Bekr je poveo borbu protiv onih koji su uskratili davanje zekata, a za taj svoj postupak uzeo je kao argument riječi Allahovog Poslanika a.s.: "Zaista se pravo na život i imovinu zasniva na izvršenju obaveza, a obaveza koja se nalazi u imovini je zekat." (Fethul-bari)

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je rekao: „Nakon smrti Allahovog Poslanika a.s. hilafet je preuzeo Ebu Bekr r.a. Neki Arabljanii su se vratili u nevjerovanje. Omer r.a. je upitao Ebu Bekra: 'Kako ćeš povesti rat protiv ljudi kada je poznato da je Allahov Poslanik a.s. rekao: - Naređeno mi je da se borim sve dok ljudi ne izgovore La ilah illallah. Pa ko izgovori te riječi njegova imovina i život će biti zaštićeni osim u slučaju da učini kakav delikt koji ugrožava njegov život i imovinu, a konačan sud je kod Allaha dž.š.'"

Ebu Bekr je odgovorio: 'Tako mi Allaha, boriti će se protiv onih koji su napravili razliku između namaza i zekata. Zaista je zekat pravo koje se nalazi u imovini. Kada bi mi uskratili davanje samo jednog malog bravčeta koje su davali na

"Islam je izgrađen na pet temelja: svjedočenju da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, obavljanju hadža i postu Ramazana." (Buharija i Muslim)

ime zekata u vrijeme Poslanika a.s. ja bih poveo bitku protiv njih zbog te utaje.' Omer r.a. je poslije toga rekao: 'Tako mi Allaha, to nije ništa drugo osim Allaha uputa koja je raširila grudi Ebu Bekra r.a. i znao sam da je to istina.' (Buharija)

Obaveza zekata je kategorična. Onaj ko je zaniječe nevjernik je, a onaj ko je ne izvršava veliki je grješnik, jer je zekat poslije namaza najvredniji ibadet. Grijeh onoga ko ne daje zekat je veliki, čak toliki da je imam Buharija rezervirao posebno poglavje u svome Sahihu. Uzvišeni Allah dž.š. kaže:

"Onima koji zlato i srebro gomilaju i ne troše ga na Allahovom putu nagovijesti bolnu patnju. Na Dan kada se ono bude u vatri džehennemske usijalo, pa se njime čela njihova, i slabine njihove i leđa njihova budu žigosala. Ovo je ono što ste za sebe zgotali; iskusite zato kaznu za ono što ste gomilali!" (Et-Tevbe, 34-35)

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: „Kome Allah dž.š. da imetak, pa ne daje zekat iz tog imetka, on će mu doći na Sudnjem danu u liku zmije otrovnice sa dvije crne tačke iznad očiju, koja će se omotati oko njega, stježući ga, a zatim će ga ščepati za vilice, govoreći mu: 'Ja sam tvoj imetak, ja sam tvoje blago!' Potom je proučio 180. ajet sure Ali Imran u kojem Uzvišeni kaže: - Neka oni koji škrtare u onom što im Allah iz obilja Svoga daje nikako ne misle da je to dobro za njih; ne to je зло za njih. Na Sudnjem danu bit će im o vratu obješeno ono čime su škrtili, a Allah će nebesa i Zemlju naslijediti; Allah dobro zna ono što radite." (Buharija)

Zekat je obaveza svakog muslimana - razumnog, slobodnog, punoljetnog. Uvjet pod kojim ova obaveza biva stavljena u dužnost jeste da spomenute osobe posjeduju nisab (određena količina imovine utvrđena na osnovu serijatskih izvora - 91,6 grama zlata ili u novčanoj protuvrijednosti, što za Ramazan ove godine iznosi 5.530 eura ili 5.960 dolara), a što je osnova za davanje zekata tokom cijele jedne godine, a da nije dužna nekome ko od nje potražuje taj dug.

Ebu Davud u svome Sunenu navodi hadis u kojem Poslanik a.s. kaže: "Nema zekata na onu imovinu koja nije bila u posjedu cijelu jednu godinu."

Isti je slučaj i ako je riječ o dugu koji se mora izvršiti u ime Allaha dž.š. i nije pravo ljudi već Allahovo. Takav je zekat, a njega potražuje ovlaštena osoba - institucija, u našem slučaju Islamska zajednica (Bejtul-mal), što je bila praksa u vrijeme Poslanika a.s. i pravednih halifa, a na osnovu kur'anskog ajeta: "Uzmi iz dobara njihovih zekata da ih njime očistiš i blagoslovljениm učiniš...", a zatim iz Bejtul-mala se zekat distribuirao prema prioritetima i uputama utemeljenim na kur'anskom ajetu; "Zekat pripada samo siromasima i nevoljniciima, i onima koji ga sakupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženim, i u svrhu na Allahovom putu, i putniku namjerniku. Allah je odredio

tako! A Allah sve zna i Mudar je." (Et-Tevbe, 60) U našem slučaju, za odgojno-obrazovne ustanove Islamske zajednice i potrebe vakufskih kuća CHR Hajrat.

Nema zekata na ono što održava ljudski život, kao što su sredstva za izdržavanje, sredstva za stanovanje, odjeća kojom se štiti od vrućine i hladnoće, profesionalna oruđa, mašine i alat, namještaj i pokućstvo, naučna literatura i knjige i drugo što spada u osnovne ljudske potrebe. Međutim, i vlastita kuća može biti podložna zekatu ukoliko se ista iznajmljuje i od toga vlasnik ostvaruje dobit koja doseže nisabski iznos. Jednom riječju, zekatskoj obavezi podložna je svaka vrsta aktivne imovine. Međutim, postoje izuzeci iz ovog pravila, pa tako i pasivna imovina može postati podložna zekatu kada ona postane sama sebi cilj kao predmet gomilanja i hvalisanja pred drugima, a nije u funkciji razvoja, već u funkciji ostvarenja određenog društvenog statusa ili tafre, jer svaka imovina mora biti u funkciji života.

Mnogobrojne su koristi zekata, među kojima izdvajamo:

- Na širem društvenom planu, oni koji daju zekat iskazuju zahvalnost Uzvišenom koji je istinski Vlasnik svakog imetka, ublažavaju socijalne podjele i različitosti i grade osjećaj solidarnosti sa onima koji su uskraćeni za sposobnost potpune brige o sebi i svojoj porodici.

- Osigurava našu imovinu.

- Čisti i uvećava našu imovinu, jer kako god individualno zekat čisti davaoca, tako čisti i ukupno društvo od bezosjećajnosti jednih spram drugih.

- Velika nagrada davaocu zekata.

- Zekat nas čuva od džehennemske vatre.

Davanje zekata unapređuje ljudske odnose, jer se time želi skrenuti pažnja vjerniku da od sebe valja izdvojiti i imati osjećaj za onoga po red sebe.

Zahvaljujući fondu Bejtul-mala zekata i sadekatu-l-fitra danas imamo medrese, fakultete, vakufske kuhinje, školovane imame, aktivne džemate i druge ustanove Islamske zajednice, jer je Islamska zajednica na temeljima Serijata primijenila originalan, stabilan i veoma funkcionalan sistem organiziranog izvršavanja ibadeta zekata i sadekatu-l-fitra. Taj sistem je ujedno i veličanstveni, vizionarski, razvojni i strateški koncept koji je Islamskoj zajednici omogućio duhovnu i ekonomsku autonomiju u najturbulentnijim vremenima, jer u našem slučaju sve spomenuto je na budžetu vjernika, a ne na budžetu vlada, ministarstava, kantona i općina, kao što je slučaj u muslimanskim zemljama.

Zekat na zlato, srebro, novac, štednju, trgovučku robu i druge vrijednosti koje podliježu ovoj vrsti nisaba daje se u iznosu od 2,5% na ukupnu vrijednost na dan obračuna.

RAMAZAN U TRADICIJI SANDŽAČKIH BOŠNJAKA

Dr. hfz. Haris Hadžić
AUTOR

Ono zašta se može slobodno reći da je praktična i duhovna komponenta koja objedinjava sve pripadnike islama u svijetu, jesu mubarek mjesec Ramazan i dva bajrama - Ramazanski i Kurban bajram.

Muslimani na području Novog Pazara i Sandžaka imaju svoje ramazanske i bajramske adete na koje autor u ovome radu ukazuje i obrađuje ih kroz prizmu nekoliko ajeta i hadisa. To je podsjećanje na muslimansku tradiciju koju autor želi da otrgne od zaborava i preporuči je za prakticiranje budućim generacijama. Ramazan je posebna prilika u kome su obećane velike nagrade i koju vjernik nikako ne smije propustiti. Allah Uzvišeni je obećao da će postače nagraditi posebnom nagradom i, pored ostalog, jednu džennetsku kapiju nazvao Rejjan, na koju će samo oni ući u lijepi Džennet. Ulema je oduvijek govorila, tumačeci mnoge ajete i hadise, da je za kabul post nagrada Džennet, inšallah.

Allah Uzvišeni kaže:

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je bio propisan onima prije vas, da bi ste postali muttekiye (bogobojačni)."

U historijskim izvorima prenosi se predaja: "Kada je Allahov Poslanik s.a.v.s. došao u Medinu, video je da dva dana Medinjani provode u igri i veselju, pa ih je upitao: 'Kakvi su to dani?' Odgovorili su: 'Igrali smo i zabavljali se u njima prije dolaska islama.' Tada je Poslanik a.s. rekao: 'Allah vam je ta dva dana zamijenio boljim od njih, a to su Ramazanski i Kurbanski bajram."

Sandžački muslimani, kao i svi islamski vjernici u svijetu, s velikim ushićenjem i merakom iščekuju dolazak mubarek mjeseca Ramazana. Oni koji su jačegim imana, a nalaze se na rukovodećim mjestima u firmama, školama, fabrikama i drugim poslovima, trude se da prilagode svoje radno vrijeme za iftar i sufuri i tako olakšaju postaćima. Muslimanke sređuju svoje kuće i avlje, a njihovi muževi se trude da pribave sve što je potrebno od hrane i namirnice da bi svojoj porodici olakšali dane posta bogatom sofrom i zijaferom. One najmlađe nastoje da obraduju lijepim poklonima, odjećom i obućom, a one starije, posebno roditelje, ali i bračnog druga, iznenade lijepim ramazanskim i bajramskim

Djeca se posebno raduju sehuru i mole roditelje da i njih probude da sa njima sufuraju. Sandžački Bošnjaci znaju da je poseban berićet u sehuru i zato se trude da što ljepša jela pripreme kako bi izvršili ovaj sunnet i olakšali sebi post. U tom smislu, prenosi se hadis od Enesa b. Malika r.a. da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Ustajte na sehur, jer je, uistinu, u sehuru berićet."

hedijama i peškešima. Sređuju se, uljepšavaju i čiste džamije, ulice, sokaci, mezarluci i čitavi gradovi. Svi se raduju ovim mubarek musafirima i željno ih čekaju. Za turskog zemana svaki iftarski vakat oglašavao se šenlukom iz topa sa gradske tvrđave ili sa najvišeg brijege u gradu. Nažalost, ovaj adet je bio skoro zaboravljen za vrijeme "real socijalizma", skoro je bio iščezao, međutim, prije par godina je ponovo oživljen, najprije u Sarajevu, zatim u Rožajama, Novom Pazaru..., s nadom da taj starinski muslimanski adet oživi i u drugim gradovima i varošima Bosne, Sandžaka i šire. Svakako, u iftarski vakat i džamijeske munare će zasijati kandiljima i nurom ezana i salavata, inšallah. Zamirisat će džamije, avlje i kuće miomirisom Ramazana behara, miomirisom selama i istigfara, miomirisom hatme i Jasina, kelime tevhida, mevluda, zijareta i vazu nasihata, ašereta i mukabela, miomirisom iftara i sufura, miomirisom itikafa. Allahu dragi, te ljepote, da se insanu vijek produži. Dode insanu jaka želja da zagrli svog brata, svoju sestru, svoje roditelje, svog komšiju, svog prijatelja i poznanika, da se sa njima halali, da se izmiri, da oprosti svaku uvredu, svaku tuhaf riječ kojom ga neko bio upahnuo, da zaboravi svaki tuhmet. Je li Ramazan, ili nije? Tako se postaje muttekija.

SUFUR - SEHUR

Nakon dolaska kući iz džamije sa prve teravije, posebna radost je priprema i čekanje prvog sufura. Djeca se posebno raduju sehuru i mole roditelje da i njih probude da sa njima sufuraju. Sandžački Bošnjaci znaju da je poseban berićet u sufuru i zato se trude da što ljepša jela pripreme kako bi izvršili ovaj sunnet i olakšali sebi post. U tom smislu, prenosi se hadis od Enesa b. Malika r.a. da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Ustajte na sehur, jer je, uistinu, u sehuru berićet."

MUKABELA

Mjesec Ramazan je mjesec Kur'ana i posta. Puno hadisa se prenosi od Allahova Poslanika a.s. u kojima govori da će se post i Kur'an zauzimati za insana na Sudnjem danu i biti šefadžije. Zbog obećanih nagrada za učenje Kur'ana poznato je da se muslimani u čitavom svijetu posebno druže s Božijom knjigom tokom ovog mubarek mjeseca, kako individualno u svojim kućama, tako i u džamijama. U džamijama obično nakon podne ili ikindije namaza sandžački hafizi uče svaki dan po džuz

iz Kur'ana, a prisutni džematlije slušaju i prate ih s mushafima u rukama. To organizirano učenje Kur'ana naziva se mukabela. Ne zna se pouzdano kada se tačno počelo s ovakvom praksom mukabele kod Bošnjaka u BiH i Sandžaku. U tom smislu, Enver Muhamedilović kaže: "Ne zna se pouzdano kada je uvedeno učenje mukabele tokom Ramazana u formi kako se u nas održavaju i uče. O njima nema spomena u nekim starijim vakufnamama koje smo imali prilikom pregledati, kao npr. u Gazi Husrev-begovoj vakufnami za džamiju, imaret i hanikah, od kraja novembra 1531. god. To bi moglo značiti da je institucija mukabele, onako kako se ona u nas obavlja, relativno novijeg i, izgleda, autohtonog porijekla, jer se takve mukabele, po svoj prilici, ne održavaju kod muslimana u zemljama Azije, sjeverne Afrike i dr."

Mukabele se uče u pojedinim seoskim i svim centralnim gradskim džamijama u Sandžaku. Ranije su mukabele u Sandžaku učili hafizi iz Makedonije, Bosne i Hercegovine, Turske i arapskih zemalja koji bi se angažirali od strane Mešihata Islamske zajednice, a dolaskom prvih mladih sandžačkih hafiza oni su preuzeли emanet učenja mukabele i klanjanja teravih namaza s hatmom. U Novom Pazaru se, inače, klanja teravija s hatmom u par džamija, zavisno gdje odluči Mešihat, a najčešće bude u Sinanbegovoj, Altunalem, Arap džamiji, a 2022. godine teravija s hatmom sandžačkih hafiza klanjala se u Islamskom centru Gazilar. Pored tih džamija, u novije vrijeme, tj. prije tri godine, odredili se po par hafiza koji klanjavaju teraviju s hatmom, ali svaku sljedeću noć budu u drugoj džamiji i u drugom gradu ili selu, džematu, i na taj način obiju sve medžlise i čitav Sandžak.

IFTAR

Iftari su poseban doživljaj i radost za Bošnjake u Sandžaku. Preljepi mirisi šire se avlijama, sokacima i mahalama. Veliki su redovi postača koji čekaju ispred pekara taze pitice u prediftarskom vaktu, zvane "ramazanke", koje se na poseban način isključivo prave u vrijeme ovog mubarek mjeseca. Marketi, slastičarne i prodavnice pune su hurmi, slatkisa, raznih voćnih sokova koji se posebno pripremaju za Ramazan, a posebno se izdvajaju salep, limunada, kleka i boza. Iftari su posebna prilika gdje se uža i šira porodica, rodbina, komšije i prijatelji pozivaju da zajedno završe još jedan dan posta. To je poseban osjećaj koji se može doživjeti samo uz Ramazan. Bošnjakinje

spremaju tradicionalne sandžačke specijalitete: birjane, pite, mantije, harčalije - hurmašice, baklave, sutlijaše itd. i natječu se koja će ljepši i bogatiji iftar da spremi. Svi uzbudeno čekaju akšamski ezan, a posebno djeca koja požure da kažu roditeljima da je nastupio iftar. Bošnjaci u Sandžaku poštju propis da treba požuriti s iftarom. U tom smislu je prenešen hadis od Sehla b. Sada r.a. u kome je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Ljudi će biti u dobru sve dok budu žurili s iftarom." Naravno, Sandžaklje se trude da ispoštuju i druge sunnete vezane za iftar i Ramazan, pa i da se iftare humrom i čistom vodom. Preneseno je od Selmana b. Amira r.a. da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Kada se neko od vas iftari neka počne humrma, a ako ih nema neka onda započne vodom, jer je ona čista." Valja napomenuti da Mešihat Islamske zajednice – Mearfska služba pravi program sa vjerskim sadržajima za čitav Ramazan koji se emituje na lokalnim medijima i koji vjernici najviše prate čekajući iftar i sehur, a pored toga, predsjednik Mešihata muftija dr. Mevlud ef. Dudić formira ekipe sastavljene od hafiza, muderrisa i muallima, koje obidu sve međulise i druže se s vjernicima. Nakon iftara, klanja se zajedno teravija u džamiji i nastavlja druženje i sijelo uz lijep muhabet, nekada i čak do noćnog namaza ili sufura.

TERAVIH NAMAZ

Sandžaklje pridaju poseban značaj i važnost teravih namazu. Kao i u čitavom muslimanskom svijetu, tako i u Sandžaku, teravija se klanja džematilje u džamiji, u seoskom mektebu (mesdžidu), ili ako ne postoji ništa od navedenog, klanja se po kućama. Međutim, u novije vrijeme skoro svako selo je napravilo džamiju i ta praksa obavljanja teravih namaza po privatnim kućama polako isčeza. Sve sandžačke džamije pune su za vrijeme Ramazana, a poseban ukras su djeca koja dolaze sa svojim roditeljima na namaze. Teravija se, inače, klanja dvadeset rekata, osim u džamijama gdje se uči hatma, pa se u njima klanja po osam rekata. Nažlost, za vrijeme pandemije korona virusa, kao i sve džamije u svijetu, tako i naše sandžačke neko vrijeme bile su zatvorene i vjerske aktivnosti su se obavljale uz minimalan broj vjernika uz držanje socijalne distance, s korištenjem maski i hemijskih sredstava za dezinfekciju ruku, izbjegavanjem rukovanja, a sve to se prakticiralo prema preporuci lječnika kako bi se smanjila

transmisija korona virusa i širenja zaraze. U to vrijeme vjerske aktivnosti, tj. program u vrijeme Ramazana, Islamska zajednica je organizirala putem medija: Glasa islama, Sandžak TV, Refref radija itd. Sandžački imami i muderrisi u zadnjih par godina, kako je Ramazan u proljetnim mjesecima, drže vazove i dersove prije teravije, jer nakon namaza bude puno kasno i džematilje žure kućama da bi se odmorili i pripremili za sufur, eventualno za noćni namaz, ali i za sljedeći radni dan.

ZADNJIH DESET DANA I KADERSKA NOĆ

Kada nastupi zadnja trećina ovog mubarek mjeseca, kao i u čitavom muslimanskom svijetu, tako i u Sandžaku, vjernici maksimalno pojačaju svoj ibadet nadajući se Allahovom dž.š. rahmetu, oprostu i selametu. Sandžaklje se trude da u toku Ramazana daju zekat u svojim džamijama, tj. u Bejtu-l-mal, dijele koliko su u mogućnosti i sadaku, daju i sadekatu-l-fitr, te tako čiste svoj post od eventualnih propusta i manjkavosti, te čine druga dobra djela, kao npr. kupovinu namirnica, odjeće, obuće i dijeljenje muhtačnim porodicama, a sve zbog činjenice da se u Ramazanu svako djelo mnogostruko nagrađuje kod Allaha dž.š. Vjernici u Sandžaku u velikom procentu poštjuju fetvu reisu-l-uleme iz Sarajeva i predsjednika Mešihata IZ-e u Srbiji, pa daju zekat i sadekatu-l-fitr ustanovama koje djeluju i rade u okviru Mešihata i time olakšavaju njihov rad, odgoj i obrazovanje mladih generacija u predškolskim vrtićima, medresama, Školi Kur'ana Časnog, Fakultetu za islamske studije, Hajratu - vakufskim kuhinjama itd.

Pored navedenog, ono što Ramazan u Sandžaku čini posebnim jeste iščekivanje Kaderske noći i obavljanje noćnog namaza u džamijama. Do 2009. godine nije bila praksa da se u nekoj sandžačkoj džamiji organizirano klanja noćni namaz. Ljudi su do tada noćni namaz klanjali samostalno u svojim kućama, ili eventualno po internom dogovoru određenih džemata sa svojim imamima u svojim džamijama. Međutim, te godine Mešihat Islamske zajednice donio je odluku da se noćni namaz u predsehursko vrijeme klanja organizirano u Arap džamiji i Hajrudin džamiji na Paricama. Kako je interesovanje vjernika bilo ogromno, noćni namaz se organizirao i u drugim džamijama, jer nisu svi džematilje mogli naći mjesto da bi obavili noćni namaz.

Pored toga, sljedeće, tj. 2010. godine, Mešihat donosi odluku da se noćni namaz za 27. noć mubarek mjeseca Ramazana obavlja na Trgu Gazi Isa-bega u Novom Pazaru, što je našlo na opće oduševljenje vjernika. Te noći na Trgu je bilo prisutno više hiljada klanjača i ta praksa se održavala nekoliko godina sve do dolaska pandemije korona virusa kada je ukinuta. Tada, dok se noćni namaz obavljao na Trgu, tih desetak godina, svaki džematil koji je želio doći na ovaj namaz morao je donijeti sedžadu na kojoj će klanjati. Noćni namaz predvodili su hafizi musafiri iz arapskih zemalja i Turske, a pored njih i naši domaći sandžački hafizi. Pored obavljanja namaza, uobičajilo se i da se prisutnim džematlijama obrate čelnici Islamske zajednice. To je postalo poseban adet i nešto po čemu se posebno prepoznaju Novi Pazar i Sandžak. Nakon Novog Pazara, poslije nekoliko godina, tu praksu obavljanja noćnog namaza na gradskom trgu preuzeli su i drugi sandžački gradovi – Rožaje, Tutin i Sjenica, ali je dolaskom pandemije korona virusa i u spomenutim gradovima ta praksa prekinuta.

RAMAZANSKI BAJRAM, HEDIJE I ZIJARETI

Nakon Ramazana, Sandžaklje se posebno raduju dolasku Bajrama, koji je simbol radosti, veselja, osmijeha, zijareta i posebnog međusobnog čašćenja i uvažavanja vjernika. Ramazanski i Kurban bajram najveća su radost vjernicima. Bajrami su najvažniji razlog uljepšavanja, ukrašavanja, oblačenja nove odjeće, darivanja članova porodice, kupovanja poklona, pripremanja kuća i stanova za doček musafira, uređenje avlija, pranja gradskih ulica, čišćenja zajedničkih hodnika i stepeništa u zgradama, halala i pomirenja zavađenih, obveseljivanja roditelja, sestara, braće i rodbine. Bajrami i bajramski merhamet vjerniku ulijevaju nadu da će se lakše položiti životni ispit, lakše odgovoriti na pitanja u kaburu i sresti Allaha Uzvišenoga i pred Njim položiti svoj dunjalučki ispit.

Allahu naš, skrušeno Te molimo da u zdravlju, veselju i rahatluku u krugu svojih porodica i voljenih dočekamo i ispostimo nastupajući mubarek mjesec Ramazan, da nam oprostiš grijehu, da nam ukabuliš sve ibadete, da nas sačuvaš džehennemske vatre i da nas Svojom milošću uvedeš u Džennetul-firdevs. Allahumme amin.

MEDRESA

Umjetnička večer „Bošnjačka kultura i tradicija“

Dana 22.02.2024. godine učenice svih razreda rožajskog odjeljenja Medrese Gazi Isa-beg organizirale su umjetničku večer pod nazivom „Bošnjačka kultura i tradicija“.

Učenice su na razne načine predstavile kulturu, običaje i historiju Bošnjaka.

Na početku programa proučeni su ajeti iz Časnog Kur'ana.

U prvom dijelu programa prikazani su kultura i običaji kroz izvedbu sevdalinki i skečeva, a u drugom dijelu prikazan je historijski dio o ratu u Bosni recitacijom, autorskim tekstovima i ilahijama.

Između ostalog, učenica četvrte godine Sumeja Kalač autorskim tekstom je na sljedeći način govorila o Bošnjacima:

„Bošnjaci, kao svjedoci svih tih doba, nose na svojim licima tragove stoljetne borbe i ljubavi. Njihove priče postaju kaleidoskop emocija, gdje svaki smijeh i svaka suza čine svoju vlastitu melodiju. I tako, kroz ove slojevite prostore, svaki putnik postaje pjesnik, svaki korak postaje stih u epskoj pjesmi Bosne. Nastavljam putovanje kroz ovu zemlju kao zaljubljeni hroničar, gdje svaki kutak nosi teret povijesti, svaki zalazak sunca krije neispričane priče. Prašina vremena polakovo se taloži na mojim cipelama, ali svaki trag koji ostavljam postaje poveznica između onoga što jesam i onoga što ću biti.“

PRAKTICIRANJE PRVE KUR'ANSKE ZAPOVIJEDI U MJESECU RAMAZANU

Doc. dr. Nedžad Redžepović
AUTOR

UVOD

Jedan od najvećih izvora snage jednog naroda je znanje, nauka i spoznaja, a jedan od najširih izvora znanja i spoznaje je čitanje. Prve generacije našeg umeta shvatile su ovu činjenicu i to je rezultiralo historijom prepurom velikih dostignuća u raznim domenama: vjerskom, naučnom, ekonomskom, kulturnom, socijalnom itd. Tako je islamska država postala svjetionik nauke i znanja, sa čijeg su se izvora mogli napajati svi narodi toga doba. Svako ko prati historiju procvata islamske kulture i civilizacije jasno će primijetiti da se ona kontinuirano povezivala sa čitanjem, ljubavlju prema nauci i znanju i njihovom neprestanom sticanju i istraživanju.

Ako pogledamo realnost novonastalih i razvijenih naroda, nalazimo da su usvojili obrazovanje kao osnovu svog civilizacijskog napretka, da su željeli širiti znanje i olakšati njegove uzroke i napravili ključ za to: poticanje i pospešivanje čitanja, te njegovo promoviranje među različitim kategorijama društva. Pogledajte šta se dogodilo u SAD-u u ljetu 1951. godine, kada se u Vašingtonu sastala grupa pisaca, izdavača, bibliotekara i načelnika odjela za kulturu i usmjerenje. Njihov zadatak bio je da odgovore na jedno pitanje koje je dominiralo njihovim mislima i u praktičnom smislu ih zabrinjavalo. To pitanje je: Šta možemo učiniti da ohrabrimo ljudi da što više čitaju? Iznalaženje odgovora na ovo pitanje bilo je posebno važno imajući u vidu da je čitanje u moderno doba postalo vitalna stvar i nijedno društvo ne može bez toga. Danas to više nije luksuz, već je postalo nasušna potreba. Rješavanjem ovog pitanja oni su ostvarili ogroman napredak, što njihova stvarnost i potvrđuje.

Što se tiče naroda koji su opisani kao zaostali u razvoju, uključujući, uglavnom, i naš islamski svijet, njihova zajednička karakteristika jeste da nemaju ispravnu kognitivnu strukturu, što je prirodan rezultat ograničenja prakse čitanja i ne vođenja brige o njoj, jer vremenom muslimansku djecu i omladinu okupiraju, njihove misli i njihova srca osvajaju različiti vidovi zabave očišene u igri, pjesmi, zabavi,

mnoštu televizijskih i satelitskih kanala, mobilnim telefonima, igricama, praćenju različitih društvenih mreža, čatovanju na internetu itd, a sve to nauštrb vremena za čitanje, sve dok oni koji ga zagovaraju i prakticiraju nisu postali stranci u vlastitom društvu.

ČITANJE JE PRAKSA VELIKANA

Strastveno i svjesno čitanje ima vitalnu ulogu u formiranju velikih ljudi, vođa, misilaca, reformatora, učenjaka, pisaca i drugih. Nalazimo mnoge mislioce koji potvrđuju ovu činjenicu. Sirijski mislilac Dževdet Se'id kaže: "Nećete naći nijednu osobu od velike važnosti, a da ne otkrijete da je strastveni čitalac." Islamski mislilac Halid Muhammed Halid kaže: "Istina je da iza svakog velikog čovjeka stoji velika hrpa knjiga koje je pročitao i na njima izgradio svoju kompaktnu misao. A kada pratite biografije velikana čovječanstva, otkrijete da je strast za čitanjem bila odlika njihovog djetinjstva i ranog odrastanja."

Dr. Abdul-Kerim Bekkar kaže: "Studije su pokazale da su svi kreativni ljudi uglavnom bili istaknuti čitaoci kada su bili mlađi." Dr. Ahmed Hajri el-Umeri kaže: "Svi ljudi koji su utjecali i promijenili historiju nužno su bili strastveni čitaoci." On, također, kaže: "Istražite sve one koji su napravili istinski napredak ili promjenu u ljudskoj historiji i vidjet ćete da su dobri čitaoci."

Zaista, mnogi kreativni i utjecajni ljudi u islamskom, a i svijetu uopće, pripisuju zasluge čitanju za kreiranje svog uspjeha. Tako dr. Tarik es-Suvejdan kaže: „Allah mi nije podario veću korist, nakon imana u mom životu, od koristi čitanja počev od moga djetinjstva, pa do danas. Sada čitam u prosjeku jednu knjigu svaka tri dana.“ Isto tako, učenjak i islamski mislilac Muhammed el-Gazali, koji se smatra jednim od obnovitelja islama u XX stoljeću, kaže: "Moje djetinjstvo je bilo obično i u njemu nije bilo ničega uzbudljivog. Ono što ga je odlikovalo bila je ljubav prema čitanju. Sve sam čitao i nije bilo nikakvog posebnog domena znanja koje je dominiralo u mom čitalačkom opusu. Čitao sam čak i u hodu i dok sam jeo." Osnivač Microsofta Bill Gates, koji je jedan od najbogatijih ljudi na svijetu, kaže da je njegovo čitanje u ranoj dobi imalo veliki utjecaj na

uspjeh koji je postigao, jer je bio strastveni čitalac. Kaže da čitanje u najranijoj dobi pomaže čovjeku da od malih nogu spozna svoje sklonosti, mašta i zamišlja uspjeh koji želi postići, kao i odgovarajuću naučnu oblast za sebe. Kaže da trenutno čita sahat vremena dnevno. Bill Gates svoj veliki uspjeh i bogatstvo pripisuje strastvenom čitanju u mladosti, koje mu je dalo svijest, zrelost i isticanje.

Romanopisci, također, ističu važnost intenzivnog čitanja u podsticanju njihove maštice i bodrenju da pišu, te pozivaju romanopisce početnike da to prakticiraju. Američka romanopisateljka Jennifer Egan savjetuje one koji žele postati kreativni pisci i kaže: "Čitajte knjige iz domena o kome želite pisati. Čitanje je hrana pisanja." Dr. Abdul-Kerim Bekkar je otišao i dalje od toga, jer je pojasnio da je razlog uspona islamske civilizacije u njenim ranim epohama bio sam čin čitanja, a razlog njenog propadanja u kasnijim epohama bilo je napuštanje čitanja. Istakao je da je plodno čitanje rješenje, te je rekao: "Svako ko prati historiju civilizacijskog napretka u islamu jasno će primijetiti da je njegov uspon uvijek bio povezan sa čitanjem, ljubavlju prema nauci, strašću za znanjem i obiljem učenjaka i istraživača u njegovim različitim oblastima, što ne ostavlja mesta bilo kakvo sumnji da je strast za još više čitanja i druženje sa knjigama jedno od važnih rješenja za civilizacijsku krizu od koje pati islamski ummet." Isto tako on kaže: "Svim narodima koji se danas opisuju kao zaostali zajedničko je da nemaju ispravnu kognitivnu strukturu, a postoje i neka vrsta otuđenja između većine njihovih pojedinaca i knjige." Pored pomenutih postoje i mnoge druge izjave istraživača i stručnjaka koje potvrđuju ulogu čitanja u renesansi naroda i stvaranju velikih liderskih figura koje će uzdići ummet i izvršiti radikalne promjene. Međutim, mi ćemo se ovdje, zbog ograničenosti prostora, zadovoljiti onim što je prethodno navedeno.

ČITANJE KOD PRVIH GENERACIJA MUSLIMANA

Čitanje je imalo svoj neosporan značaj za prve muslimane. A kako da to i ne bude tako kada imamo u vidu da je prva riječ u posljednjoj božanskoj Objavi upućenoj čovječanstvu bila riječ čitaj, kojom je počela poruka posljed-

njem poslaniku i vjerovjesniku Muhammedu a.s. To je prvo što je naređeno Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i zbog velike važnosti čitanja sa njim je povezao učenje, pero i slast otkrovenja.

Historija našeg ummeta nosi u sebi mnoge ispisane stranice o ljubavi naših predaka prema čitanju i njihovoj strasti za čitanjem knjiga, o čemu svjedoče i mnoge predaje. Ovdje ćemo spomenuti neke od njih.

Šefik ibn Ibrahim el-Belhi je rekao: „Rekli smo Abdullahu ibn el-Mubareku: 'Ako klanjaš s nama, zašto ne sjediš s nama?'“ On je kazao: 'Idem i družim se sa ashabima i tabiinima.' Upitali smo: 'Gdje su ashabi i tabiini?' Odgovorio je: 'Idite i pogledajte moje knjige i shvatit ćete i vidjeti njihove tragove i djela.'“

Ez-Zuhri, Allah mu se smilovao, sakupio je mnogo knjiga i bio im je toliko posvećen da mu je njegova žena rekla: „Tako mi Allaha, ove knjige su mi teže od tri inočke.“ Ovo je veliki dokaz ljubavi imama Ez-Zuhrija prema čitanju i obimu njegovog upražnjavanja, sve dok nije postao jedan od poznatih pravnika i ličnosti u Medini.

Upitani su neki od njih: „Ko razgovara sa tobom?“ Pa bi stavili ruku na svoje knjige i rekli: „One.“ Oni ponovo upitaše: „A od ljudi?“ Odgovorili bi: „Oni koji su u njima.“

Oni su, Allah im se smilovao, čitali u svim situacijama. Ibnul-Kajim kaže: „Znam neke prijatelje koji su bili pogodjeni bolešću kao što je žestoka glavobolja i groznica, a knjiga mu je bila pored glave. Kada bi se osvijestio čitao bi iz nje, a kada bi mu se stanje pogoršalo onda bi mu doktor došao dok je bio u ovom stanju i rekao: - To vam nije dozvoljeno.“

Ovdje vrijedi spomenuti i Ebu Davuda es-Sidžistanija koji bi, kada je šio svoju odjeću, proširivao jedan od rukava svoje odjeće da bi u njega mogao staviti knjige. Mnogo je volio čitati, a nije htio otići ni na jedno mjesto da obavi neki posao, a da ne stavi knjigu u rukav da je čita u slobodno vrijeme.

El-Feth ibn Hakan, koji je prisustvovao El-Mutevekkilovom sijelu, kada bi El-Mutevekkil ustao zbog neke potrebe, izvadio bi knjigu iz rukava i počeo da čita dok se ovaj ne bi vratio.

Abdurrahman ibn Tejmije prenosi od svog oca da je rekao: „Moj djed“ – misli na Ebu el-Berekata

Ibn Tejmiju – „bi mi, kada bi ulazio u toalet, pružio knjigu i rekao: - Pročitaj ovo i povisi svoj glas tako da mogu da čujem.“

Ibnul-Kajim kaže: „Nikad nisam zadovoljan brojem pročitanih knjiga, a ako primijetim novu knjigu koju prije nisam vido, osjećao sam se kao da sam naišao na blago.“

Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani završavao je *Sahihul-Buhari* u deset predavanja, koja su trajala od podne namaza do ikindije, *Sahih Muslim* u pet predavanja, tj. oko dva i po dana, a *En-Nesa'ijev El-Kebir* u pet predavanja, svako od njih je trajalo blizu četiri sahata. Tokom svog boravka u Damasku dva mjeseca i dvadeset dana pročitao je više od stotinu tomova sa komentarima i drugim djelima koja je obrađivao, što ukazuje na njegovu odlučnost, ustrajnost i visok nivo znanja.

Ahmed ibn Abdullah el-Mehdi bio je dosljedan u učenju i čitanju do tog nivoa da ne bi ispuštao knjigu iz ruke čak i kada je jeo.

El-Hasan el-Lulu'i četrdeset punih godina nikada nije poslje podne ili navečer zaspao ili se opružio bez knjige na grudima.

Šerijatski pravnik Ahmed ibn Muhammed ibn er-Rifa imao je jake bolove u zglobovima, do te mjere da bi ga boljelo ako bi mu odjeća dodirnula tijelo. Uprkos tome, uvijek je imao knjigu sa sobom da čita. Čak i ako bi se prevrnuo na lice od bola on bi nastavljao da čita.

Ibn Sina kaže: „Tako mi Allaha, prestao sam da čitam samo dvije noći u svom životu: noć babove smrti i noć mog vjenčanja.“

Takav su status knjige imale kod naših ispravnih prethodnika. Tješile su ih u osami i tuđini, bile im poput bina na njihovim putovanjima i drug u samoći. Rezultat takvog odnosa prema knjizi i znanju bila je uspješna i plodna islamska civilizacija, čije su plodove ubirali i oni koji su bili daleko i oni koji su bili blizu, a čiji su plodovi još uvijek aktuelni u svijetu, uprkos nemaru, lijenosu, slabosti i poniženju koji su došli poslije toga perioda.

Zaključujemo s onim što je Salman ibn Fehd el-Avde ispričao o sebi, kada je bio učenik srednje škole: „Provodio sam dane tokom ljetnog raspusta u knjižari, odakle sam nosio knjige sa sobom kako bi ih čitao. Kada bi se odmor završio, zaključio bih da sam pročitao šezdeset knjiga ili više od toga.“

MEDRESA

Održan kviz općeg znanja za učenike Medrese

Na Fakultetu za islamske studije održan je kviz općeg znanja za sva odjeljenja. Muške i ženske medrese Gazi Isa-beg u Novom Pazaru. Pobjednice ovog izdanja kviza bile su učenice treće godine, odjeljenja B-3. Lejla Bećirović, Sumeja Plojović i Ajša Pačariz pokazale su najveće znanje, iako su nijanse odlučivale.

U uvodnom dijelu prisutnima se obratio direktor Medrese hfz. Adnan-ef. Dupljak. Posebno je istakao da su svi učenici opravdali emanet koji im je dat od Uzvišenog Gospodara, a to je da uvijek tragaju za znanjem.

Među prisutnima bio je i predsjednik Mešihata Islamske zajednice muftija dr. Mevlud-ef. Dudić sa delegacijom. Ovakva manifestacija znanja, gdje su samo nijanse odlučivale o tome ko je najbolji, dovoljan su pokazatelj i potvrda riječi da je Medresa Gazi Isa-beg najelitnija škola.

Pored nagrada za pobednike kviza, uručene su i posebne nagrade odličnim učenicima sa prosjekom 5.00. Nagrade su dobili i ostali odlični učenici, kao i oni koji nisu imali niti jedan izostanak sa nastave. Nagrade su otvorene u ruke i najboljim pojedincima i ekipama iz polja sporta, gdje se Medresa može pohvaliti prvacima u futsalu, bodibildingu, bacanju kugle, ali i u atletskim disciplinama na 200 i 800 metara.

RAMAZANSKI KVIZ NA SANDŽAK TV

Sandžak TV počinje s novim projektom u dane Ramazana. Kviz, vjersko-edukativnog karaktera, već privlači pažnju.

„Već smo objavili javni poziv za sve koji žele učestvovati. Želja je snimiti 27 emisija zašta je potrebno 54 učesnika, kaže Salahudin Fetić - direktor Sandžak media centra.

Imat će četiri seta pitanja koja su iz općeg znanja o islamu.

„Kompletan koncept osmislio je kolega Ifet Aličković, koji će biti i voditelj. Želim mu se zahvaliti, jer uložio je mnogo truda od samog osmišljavanja do programiranja aplikacije.“

Nagrada je posebno vrijedna.

„Prvu nagradu, putovanje na umru, obezbijedio je pokrovitelj kviza - Islamska zajednica. Pored poziva učesnicima da se prijave, pozvao bih i sve koji žele učestvovati u sponsorstvu projekta. Postoji još mnogo načina da se nagrade uvećaju.“

Inače, sva pitanja proći će recenziju alima Islamske zajednice.

BIOPSIHOSOCIJALNE DIMENZIJE RAMAZANA

Haris Plojović
AUTOR

Čovjek. Najkompleksnije stvorene u ovom Univerzumu. Kompleksnije od najsavremenijih kompjutera. Pa ipak, onoliko koliko težimo da govorimo o kompleksnosti elektronskih tekonjina savremene civilizacije, čini mi se da u istoj mjeri pokušavamo da simplificiramo čovjeka i svedemo ga, zbog naše neistančane sposobnosti opažanja, na par definicija i podjela koje držimo da su neupitne. Čovjek, sastavljen od brojnih komponenti koje plešu u skladu kakav samo Bog može dizajnirati. Koliko je samo različitih hemijskih elemenata, a od njih jedinjenja koja su gradivni blokovi našeg organizma, učestvuje u toj harmoniji najskladnijeg graditeljstva. I to je samo jedna dimenzija čovjeka. Ona biološka. Nedovoljna i jednolična. Nametnutu kao jedina.

Tendencija savremene medicine je prenaglašavanje biološkog pristupa u dijagnostici i liječenju čovjeka, nekada potpuno zanemarujući druge dimenzijske u nama, poput psihološke, duhovne i socijalne dimenzije. Zaboravljamo ono što je čovječanstvo znalo oduvijek - fizičko, psihološko i duhovno je nerazdvojivo. A one skupa čine socijalno. Definicija Svjetske zdravstvene organizacije kaže da je zdravlje stanje fizičkog, psihološkog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti. Stari Grci su smatrali da dobar ljekar mora biti i filozof zainteresiran za društvo. I ne samo društvo, već i za prirodu i okruženje u kojem živi. Dakle, sve društvene okolnosti se sasvim sigurno odražavaju na unutrašnje stanje čovjeka. Koliko puta ste čuli da neko, držeći ruku na grudima, kaže: „Boli me duša.“ Ovo u medicini nazivamo somatizacija. Kada psihološko i duhovno postane fizičko. U okolini koja je socijalna.

Ovo što ste upravo pročitali je holistički pristup medicini. To znači posmatranje čovjeka kao cjeline, jer čovjek to i jeste. Nikada nije bolestan samo organ, već je bolestan čovjek zbog organa koji nije u fiziološkim granicama, u granicama zdravlja. Kada vas je posljednji put ljekar upitao kako se osjećate i da li postoji nešto što je moglo uzrokovati tegobe? Vidite li favorizaciju biološke perspektive u odnosu na

Ramazan, koji nam dolazi jednom godišnje, idealan je inkubator promjena uvjerenja o sopstvenom zdravlju, kao i zdravstvenog stanja. Jedinstvena je prilika.

ostale?

Tek kada posmatramo čovjeka kao cjelinu, možemo zaista raditi na ispravnoj dijagnostici i liječenju. Suprotno, gušimo alarne i simptome koje tijelo šalje.

Onda ne čude dokazi koji postoje, kao na primjer da je statistički značajna učestalost određenih bolesti kod pacijenata koji su pretrpjeli neki vid izrazitog stresa ili život u okolini koja je stresogena i nesigurna. Primjeri su brojni, od pogoršanja simptoma astme pacijenata koji su pretrpjeli neki oblik rasizma, do pojave multiple skleroze kod pacijenata koji su tokom cijelog života gušili ljutnju i tugu u sebi nakon što su bile žrtve nasilja.

Pojava različitih autoimunih bolesti u medicini često se opisuje pojmom „idiopatski“, što je akademski način da kažemo *ne znam porijeklo*. U takvim vrstama oboljenja tijelo se okreće samo protiv sebe. Mislim da je mehanizam tu jasan. Hipertenziju, tj. povišen krvni pritisak, također u ogromnoj većini slučajeva opisujemo kao idiopatsku, a sama nam riječ kaže - povišena tenzija.

Skoro mi je prijatelj rekao: „Definicija zdravlja i dijagnostika koja je danas dostupna takva je da za rijetko koga možemo reći da je potpuno zdrav.“ Interesantno zapažanje. Bilo bi dobro ukoliko bismo uspjeli definirati okvire zdravlja. I to je relativno lako sa fizičke strane. Vidimo rezultate laboratorijskih analiza krvi, uradimo ultrazvuk ili rendgen dijagnostiku i već su nam stvari jasne. Međutim, budući da je čovjek konstantna promjena i da se u svakom trenutku odigravaju milioni procesa u organizmu, kako možemo znati da neka mala ćelija u zabačenom dijelu organizma ne „odluči“ iznenadno da krene u patološku diobu, stvarajući razarači tumor? Jako teško, kao što čovjek ni sam ne zna da li u njemu samom, čak u podsvijesti, postoji nešto što ga razara, a našta je naviknut, jer je dugo tu. Dok zaista ne pogleda u sebe.

Da li postoji tačna granica između zdravlja i bolesti i da li možemo uraditi nešto da sprječimo bolest?

Taj prostor između čistog zdravlja i čiste bolesti je, nažalost, neispunjeno, prazan. A tu je mjesto (trebalo bi da bude) posebnog predmeta medicinske higijene. Njena uloga je preventivna, to jest da se sprijeći ili minimizira bolest. U općem stanju duha modernog kapitalizma i ubrzanog života imamo brzu hranu, još brže vozove i najbrža rješenja za bolesti.

Skoro da se ne govori o prevenciji, odnosno o tome kako način života i okolina u kojoj se čovjek nalazi utiče na ono što će se desiti za jednu, pet ili deset godina. Osjećao sam se poraženo kada sam na predavanju čuo svog profesora da kaže: „Umiru nam žene iz Sandžaka od bolesti kao što je rak grlića materice, stanja koje se lako može primijetiti na vrijeme i liječiti uspješno.“ Ili, kad već nastane bolesti, da se govori o tome koliko faktori van tijela utiču na stanje tijela. Kao da je čovjek mašina, potpuno nezavisna od okoline u kojoj se nalazi. A istina je drugačija. Medicinska terapija mnogo će bolje djelovati ukoliko se uključe i ostali vidovi terapije.

Nama je danas brojnim faktorima otežano očuvanje zdravlja i ne možemo očekivati da medicinske ustanove pomognu potpuno u procesu ozdravljenja. Nekada to ne mogu zato što uzroci nisu pod njihovim ingerencijama, a nekada zato što ne postoje određena saznanja koja se moraju primijeniti. Moramo biti sami svoji ljekari. Moramo konsultirati i stara znanja.

Na primjer, govorimo o strašnom porastu epidemije autizma kod djece. Govorimo o strašnom porastu epidemije gojaznosti. Gojaznost kao epidemija. Oko 400% povećanje učestalosti gojaznosti u odnosu na prošli vijek. Jedan milion ljudi je gojazno. Posebno je važno naglasiti gojaznost kod djece, koja je ranije bila raritet. Učestalost karcinoma povišena. Čim govorimo o naglim porastima, jasno da je da su faktori koji djeluju na cijele populacije uzročnici. Nešto spolja utiče na tijelo. Geni se ne mogu promijeniti za 20, 30, 40 godina.

Da li ovo pali neke alarne? U vremenu kada se puno priča o zdravlju i zdravom životu, mi imamo epidemije koje su direktno vezane sa načinom života? O čemu se radi?

Navedene stvari trebalo bi da budu predmet interesiranja širih narodnih masa, jer samo tako moguće je promijeniti stvari nabolje. Za sada, moje je da vam kažem. Na nama je da se izborimo u tom procesu.

Kao što je čovjek nedjeljiv, tako je i posao kojim se bavi čovjek nedjeljiv od onoga što on jeste, odnosno onoga što nosi u sebi. Tako, ljekar koji je zaista zainteresiran za zdravlje čovjeka, a ne samo za smirivanje simptoma, iz medicinske nauke i saznanja o svijetu izvlačiti će rješenja za tegobe koje pacijent nosi, kao da liječi nekog svog rođenog. Brinut će o ponutim stvarima. Medicina se mora još više

humanizirati. Moramo dobiti širinu. Ljekari moraju biti više od ljekara.

Ako izuzmemo urođene, genetske bolesti (kojih je manje od 10%), možemo slobodno reći da su bolesti tijela i duše uzrokovane u određenoj mjeri faktorima sredine. Ili kako to divno kaže dr V. Jerotić: „Od gripa do raka, sve su bolesti psihosomatske.“

Duboko sam ubijeđen da post ima lječnički kapacitet.

U kontekstu prevencije, pa kada je bolje vrijeme nego vrijeme Ramazana da razmislimo o svemu do sada rečenom i dođemo do toliko neophodne promjene?

Ramazan, koji nam dolazi jednom godišnje (jednom se riječ pominje u Kur'anu) idealan je inkubator promjena uvjerenja o sopstvenom zdravlju, kao i zdravstvenog stanja. Jedinstvena prilika. U islamskoj tradiciji je naglašenost limitiranosti određenih trenutaka. Kaže se: „Iskoristimo troje prije troje...“ Postoje dvije kategorije ljudi kada je u pitanju Ramazan: oni koji Ramazan shvataju kao tešku obavezu i oni koju mu se raduju jer je inkubator promjena.

Kod ljudi koji ne poste postoji nekakva vrsta oduševljenja postom. Sjećam se kada su me kolege u Beogradu pitale začuđeno: „Ni vodu!“ Postoji pogrešno uvjerenje da je post neizdrživ i pretežak za čovjeka. A zapravo, čovjek prosječne visine i težine (180cm, 80 kg, BMI 25) mogao bi da izdrži tri Ramazana (oko 90 dana bez hrane). To govori dovoljno u prilog činjenici da nas Allah nije opteretio nečim što ne možemo izdržati.

Šta nam to Ramazan radi i kako djeluje na fizičku, psihološku, spiritualnu i socijalnu komponentu čovjeka? A djeluje na baš svaku.

Vidite, život teži da uđe u rutinu, autopilot način funkcioniranja. To je odlična ekonomija mozga. Većina nas provodi vrijeme u stanju smanjene svijesti, zarobljeni u mrtvim mislima i u pogubnim obrascima ponašanja, koji su toliko dugo tu da smo ih prestali biti svjesni. To onda, iz neznanja, nazivamo sudbinom. Međutim, ako zaista nismo tu svojim bićem, onda je i namaz gimnastika, a osjećaj sopstvenog tijela nepostojeći ili umanjen. Vje-

rovali ili ne, većina ljudi nije potpuno svjesna svog tijela (zasigurno će tema u nekom od sljedećih brojeva, ako Bog da, biti uticaj traume na ovo stanje). Puno pacijenata potiskuje tegobe, normalizira ih jer su već dugo tu, jave se kada je prekasno ili ih osvijeste kasno. Ni smo tu. Zato što smo uvek negdje naprijed ili negdje iza - nikada zaista tu. Ne primjećujemo svijet oko sebe. Ne osjećamo ukus hrane, te se prejedamo. Vjerujte, većina ljudske patologije potiče od neprisustva. Što smo dublje tu, moje uvjerenje je da su i Božje instrukcije bliže, jer Allah je Živi i obraća se živilima. Samo onda kada nismo robovi navika u mogućnosti smo da osjetimo i vidimo instrukcije koje nam svakodnevno dolaze.

Ramazan potpuno dekonstruira taj automatizam u ponašanju i opažanju. Vraća nas u sadašnjost. U ovaj momenat koji je tu, ovdje i sada. Ne postoji drugi. Ne možeš jesti preko dana. Budis se noću. Mijenjaš navike. Primo- ran si da budeš prisutan jer se mijenjaju sve okolnosti. Ne možeš više slijepo bauljati kroz život. Do te mjere su promjene intenzivne da si u početku i napet, nervozan. Osjećaš glavobolju, malaksalost. Veliki dio tebe želi komfor. Želi sigurne granice, koliko god one bile ograničavajuće, barem su poznate. Želi da se vратi u niža stanja svijesti. Međutim, ubrzo nakon toga potpuno se povezuješ sa tijelom. Ulaziš u stanje prisustva. Osjećaš miris hrane, cijeniš svaku kap vode, koju nekada potpuno zanemaruješ i trošiš uzalud. Primjećuješ svijet oko sebe i pojčavaš senzibilitet čula. Odjednom mirišeš intenzivnije, čuješ jasnije. Vidiš stvari prvi put. Tvoje tijelo je jače. Shvataš da si u posebnom psihološkom, duhovnom i fizičkom stanju. Stanju mira i uravnoteženosti. A iz te pozicije najbolji si član zajednice. Različita ramazanska druženja doprinose zdravlju upravo sama kroz sebe - druženjem. Udruživanje sa porodicom i prijateljima doprinosi zdravlju. Dodajmo tome i odnos prema onima koji nisu u mogućnosti da sebi priuštite hrani i tragove na nama koje ostavlja pomoć koju im ukazuju- jemo.

Post je naređen prije više od 1400 godi- na. Danas, postoje različiti oblici posta i to je trend. I životinje imaju svoj način posta. Post je dio prirode. Poste i druge konfesije. Dakle,

post je sasvim prirodna stvar. Prebacujemo se na lunarni kalendar, koji je bliži prirodi, u skladu je sa prirodom, prati prirodne fenomene. To nam ukazuje da se vraćamo sami sebi, onom prirodnom u nama.

Postimo mjesec Ramazan, prije svega, zbog duhovnih dimenzija. To bi svakako trebalo naglasiti radi očuvanja nijeta. Međutim, Ramazan ima nesagleđive zdravstvene bene- fite ukoliko se na pravi način sproveđe. Tijelo je amanet i tako se prema njemu moramo odnositi. Bit ćemo odgovorni za sopstveno zdravlje. Ovo pišem, prije svega, kako bih vas ohrabrio da uvedete novine koje će doprinijeti vašem zdravlju.

Tokom suhog intermitentnog posta, kakav je ramazanski post, organizam prolazi kroz procese koji se nazivaju hormeza, odnosno adaptacije na stresne uslove, što može uključivati povećanu autofagiju (sačekajte, biće više riječi uskoro).

Hormeza se odnosi na biološki fenomen u kojem umjereni stres ili izazov izaziva pozitivne adaptivne odgovore u organizmu. Drugim riječima, umjereni stres može poboljšati otpornost organizma i doprinijeti poboljšanju njegove funkcionalnosti.

Hormeza podsjeća na princip *što nas ne ubije, to nas ojača*, gdje umjereni izazovi podstiču pozitivne adaptacije koje mogu poboljšati otpornost organizma.

Tokom perioda posta, adrenalin i kortisol, koji su hormoni stresa koji se tada javlja, mogu pokazivati određene promjene u svom nivou i aktivnosti. Ovi hormoni igraju ključnu ulogu u regulaciji energetskih procesa i prila- gođavanju organizma na uslove ograničenog unosa hrane. Svojom aktivnošću podstiču po- većanje nivoa šećera u krvi iz rezervi koje ima naš organizam. To što smo u stanju blagog stresa stimuliše nas da se trudimo i da radimo više nego inače, preskačemo doručak i preki- damo zabludu da je doručak najbitniji obrok. Na ovaj način postajemo sposobniji za izazo- ve koji dolaze. Energiju koja se inače troši na varenje hrane sada koristimo drugačije.

Nastavit će se...

Vaš partner u očuvanju zdravlja

Poliklinika
GRLICA

www.poliklinikagrlica.rs

RAMAZAN JE PRILIKA ZA PREPOROD POJEDINCA I DRUŠTVA

Prof. dr. Hajrudin Balić
AUTOR

Sastavni dio života čine neprestani dinamički procesi promjena, razvoja i kretanja. Umni ljudi nastoje da procese kontroliraju ili pak da se valjano prilagode, koristeći pogodne trenutke da donesu mudru odluku koja će biti na dobrobit, a od koje nekada zavisi i njegova budućnost, uspjeh ili neuspjeh. U definiciji mudrosti kaže se: Mudrost je umijeće da se u određenom trenutku od raspoloživih opcija odabere najbolja, kako u postupcima tako i riječima. Muhammed a.s. kaže da je mudrost izgubljena stvar vjernika, te je zato on uzme gdje god da je pronađe.

U životu svaki čovjek ima određene prilike – šanse. Kada mu se pruže i on ih iskoristi to označi njegov preporod, prosperitet i napredak. Mnogi ljudi, nažalost, raspoložive prilike propuštaju, a neke su i neponovljive.

Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: "Iskoristi pet stvari prije drugih pet: mladost prije starosti, zdravlje prije bolesti, bogatstvo prije siromaštva, slobodno vrijeme prije zauzetosti i život prije smrti." (Tirmizi)

U ovom hadisu Poslanik a.s. napominje neke važne životne faze, stanja u kojima se čovjek pretežno nalazi i situacije kroz koje prolazi. Zanimljivo je da veliki broj ljudi neodgovorno propušta sve ove etape, prepusta se lijenosti, nemarnosti i očaju bez da poduzme minimum truda za sopstvenu dobrobit.

Vjera islam sa svim svojim značenjima, propisima i učenjima ima za cilj da čovjeka održava u skladnom stanju, da regulira način življenja koji odgovara njegovim potrebama i interesima. Svaki islamski propis u vidu naredbe ili zabrane, makar na prvi pogled tako i ne izgledalo, u svojoj biti ima za cilj dobrobit za čovjeka.

Ramazan sa svim obredima čini jedinstvenu priliku za svakog pojedinca, ali i za cijelokupno društvo. Od najznačajnijih propisa u islamskom obredoslovju jeste post u mjesecu Ramazanu.

POST JE PREPOROD ZA TIJELO I DUŠU

Ramazanski post ima svrhu da kod čo-

Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Iskoristi pet stvari prije drugih pet: mladost prije starosti, zdravlje prije bolesti, bogatstvo prije siromaštva, slobodno vrijeme prije zauzetosti i život prije smrti." (Tirmizi)

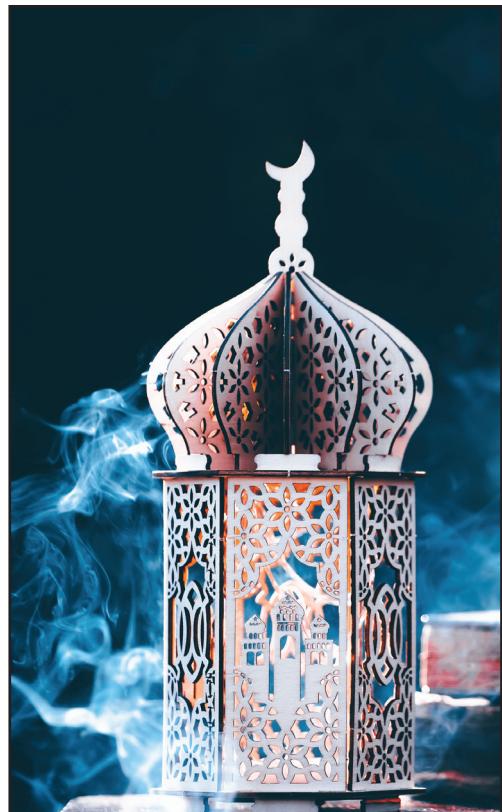
vjeka probudi iskonska osjećanja empatije prema onima koji preživljavaju teške uslove života, prije svega zbog nedostatka hrane, čiste pijače vode, siromaštva i bolesti. Post je jedinstvena prilika da oni koji uživaju blagodati obilja imetka, makar na trenutak, osjeti žeđ i glad i na taj način probude u sebi skrivene duhovne vrline. Post u mjesecu Ramazanu predstavlja neponovljivo iskustvo održavanja harmonije duha i tijela, korelacije duhovne i tjelesne ljudske komponente. U takvom stanju svojevrsne pripreme i vježbe, pojedinac prolazi kroz faze tjelesno-duhovnog preporoda. Njegova ličnost postaje mentalno kvalitetnija, a tijelo kroz post postaje zdravije.

RAMAZAN JE PRILIKA ZA POKAJANJE – POVRATAK NA STAZU SPASA

Od pogubnosti grijeha i grijšeњa je i gubitak volje za promjenu nabolje. Oni koji grčaju u tminama grijšeњa vremenom gube smisao za realnost i padaju sve dublje u provalije beznađa. Nekada se kod čovjeka pojavi nagon za promjenu nabolje, za spas i pokušaj izlaska iz krize, pa se zapita kako da izade iz čeljusti grijeha, srđanja, zapita se da li postoji za njega tračak nade i slamka spasa. Najčešće ti pokušaji završavaju neuspjehom zbog prirode problema i težine stanja. Međutim, ono što čovjek mora znati jeste da ukoliko ne pomogne sebi, sam ne poduzme neophodne korake, teško da mu ima spasa. U suprotnom, šansa za spas postoji dokle god postoji njegova nada i nastojanje da se promijeni nabolje. Uzvišeni Gospodar iz Svoje milosti ostavlja vrata spasa uvijek otvorenim i kroz objavu Kur'ana poziva i kaže:

"Reci: - O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehе oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je Milostiv. I povratite se Gospodaru svome i pokorite mu se prije nego što vam kazna dođe, - poslije vam nikо neće u pomoć priskočiti. I slijedite ono najljepše, ono što vam Gospodar vaš objavljuje, prije nego što vam iznenada kazna dođe, za čiji dolazak nećete znati." (Ez-Zumer, 53-55)

Poslanik a.s. također upozorava na opasnost da osoba padne u očaj te da prestane da se bori za sebe i svoj preporod nakon što zapadne u krizu, pa kaže: "Allah neće odustati sve dok čovjek sam ne odustane." (Mutefekun alejhi)

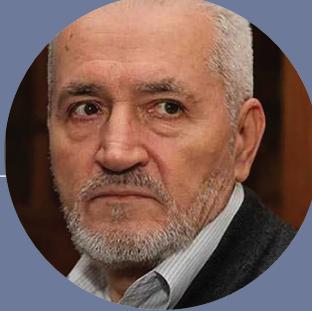
Dakle, nije sve izgubljeno dok čovjek sam ne odustane.

Promjenom pojedinca mijenja se cijelokupno društvo, poput svjetla koje svojim sjajem otklanja tamu.

Boljšak zajednice zavisi od stanja pojedinaca u društvu. Ne postoji zdravo društvo ako su pretežno pojedinci bolesni, niti je moguće sačuvati zdrave pojedince u bolesnom društvu. Ramazan je zato jedinstvena prilika kada izgradnjom kvalitetnih pojedinaca mijenjamo društvo nabolje.

Zato, čovječe, iskoristi pogodan trenutak da sebi pomogneš i da na najbolji način dočekаш i proživiš Ramazan. Neka tvoj prvi korak ka uzdizanju i izlasku iz tmina propasti bude nijet da postiš ovaj mjesec, kako bi slomio strasti koje te vuku nazad u provaliju grijšeњa i beznađa. Neka iščekivanje iftara bude trenutak smiraja tvoje duše da osjetiš veličinu smirenosti i spokoja. Neka dova postača koju tiho izgovara tvoj jezik otvore vrata Božje milosti. Neka tvoja sadaka bude zalog na tvom putu punom izazova. Neka Ramazan bude tvoj novi početak poslije koga ćeš biti sretan i zadovoljan, bez stida od grijeha koji te prate.

MUDRA I POUČNA KAZIVANJA O POBOŽNOSTI (11. DIO)

Mr. Muharem-ef. Omerdić
PRIREDIO

IZVRŠAVANJE EMANETA

Ebu Derda' r.a. je prenio da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Koji mu'min pred Allaha dođe s petero, uči će u Džennet: bude pazio na pet dnevnim namaza klanjajući ih na vrijeme i vodeći računa o abdestu, ruku'u i sedždi; bude postio Ramazan; bude u mogućnosti, pa hodočastio Kabu i obavio hadž; bude sa zadovoljstvom dijelio zekat; bude izvršavao emanet." "Šta podrazumjevaš pod izvršenjem emaneta" - upitaše ga. Reče: "Kupanje nakon stanja nečistoće." (Ebu Davud)

U drugom poslaničkom predanju стоји: "Ko pazi na pet dnevnih namaza, na njihove rukue, sedže i vrijeme, bude svjedočio da je to istina i obaveza od Allaha, uči će u Džennet." (Ahmed i Taberani)

Osman r.a. prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Ko shvati da je namaz pravo i obaveza, uči će u Džennet." (Bezzar)

ČETVERO ZA NAPREDAK ILI NAZADAK

Imam Ibnu l-Kajjim el-Dževzi rekao je: "Četvero uništava zdravlje ljudskog organizma: brigga, tuga, glad i nespavanje noću; četvero kvari izgled ljudskog lica i oduzima mu svježinu, veselost i ljepotu: laganje, drskost, prekomerno neznačajno zapitkivanje i nemoralnost; četvero doprinosi prestizu i privlačnosti lica: viteštvu, povjerljivosti, velikodušnosti i pobožnosti; četvero kod čovjeka razvija sklonost svojstvu mržnje i prezira: arogancija, zavist, laž i širenje smutnje među ljudima; četvero povećava nafaku: noćna nafila namaz, često izgovaranje *Estagfirullah* pred zorom, dijeljenje sadake i zikr ujutro i uvečer; četvero upropaštava nafaku: u sabahsko vrijeme spavati, ne klanjati nafilu namaz, lijenost i izdajstvo." (Zadu l-me'ad, 4/378)

BITNA RAZLIKA

Abdullah ibn Muhammed r.a. rekao je: "Po božan vjernik opravdava i nalazi ispriku za svoju braću, a licemjer traga i otkriva njihove mahane." (Šu'abu l-imān, 3/106)

"O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka su sumnjičenja, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge!" (El-Hudžurat, 12)

ISKRA ZULUMA MOŽE UNIŠТИ VASIONU

Priča se za jednog nasilnika da je od sirotinje kupovao drva u bescijenje i preprodavao ih zaki-

dajući na mjeri. Jedan pobožnjak čovjek prođe pokraj njega i upozorio ga:

"Ne čini na Zemlji zulum ljudima, da se ne bi uzdah prokletstva oteo prema Nebu."

Ove riječi žestoko pogodiše nasilnika, pa nameršti lice i ne osvrnu se na dato upozorenje, kao što je rečeno u Kur'anu: "Obuzela ga je gordost zbog grijehova u koje je ogrezao."

Međutim, jednoga dana iskoči varnica sa ognjišta, zapali mu naslagana drva i sagori sav njegov imetak. Umjesto tople postelje, njemu osta vreli pepeo.

Za kratko, onaj isti pobožnjak prođe pokraj njega i ču kako se taj nezahvalnik žali prijateljima i ne zna kako mu je vatra zapalila kuću? Pobožnjak mu reče: "Iskra vatre je iskočila iz uzdaha sirotinjskih srca!"

"Čuvaj se pritajenih uzdaha ranjenih srca, jer skrivena rana srca na koncu se pokaže. Čuvaj se koliko god možeš da ne uvrijediš ničije srce, jer jedan jedini uzdah može da sruši cijelu vasionu." (Sadi Širazi)

MUDROST I HRABROST POBOŽNOG ALIMA PRED HALIFOM

Jedne godine je halifa Harun er-Rešid otisao na hadž, pa je od ljudi iz svoje pratrne tražio da ga upute na nekog pobožnog alima radi savjeta. Spomenuli su mu Fudajla ibn 'Ijada.

Kada je došao kod Fudajla, on ga je lijepo primio, a zatim mu rekao: "Kada je Omer ibn Abdulaziz postavljen za halifu, pozvao je najpobožnije ljudi i rekao im: 'Ja sam iskušan ovom nedaćom.' On je hilafet smatrao iskušenjem, a ti ga, Harune, doživljavaš kao blagodat." Tada je Harun zaplakao. Neko iz njegove pratrne reče Fudajlu: "Budi pažljiv, ne ubijaj halifu svojim savjetom!" Fudajl mu odgovori: "Njemu će glave doći takvi kao što si ti, a ja sam prema njemu itekako pažljiv!"

Na to je Harun er-Rešid reagirao: "Još me posavjetuj, Allah ti se smilovao!"

Fudajl ga je poslušao i rekao mu: "O čovječe lijepoga lica, znaš li da će te Allah, sutra, na Sudnjem danu, pitati za tvoje podanike, pa ako ikako možeš da to svoje lijepo lice sačuvaš od vatre, onda to učini. Čuvaj se da ne osvaneš i ne omrknesh i da ne prevariš nijednog svog podanika, jer je Muhammed a.s. rekao: 'Koji god musliman bude vladao muslimanima, pa ih bude varao, Allah će mu zabraniti Džennet.'"

Halifu Harunu je to još više rasplakalo, pa je, grčajući u suzama, upitao Fudajla: "Imaš li neki dug, pa da ti pomognem da ga vratиш?"

On mu je rekao: "Imam dug prema Allahu zbog kojeg ću račun polagati. Teško meni ako budem izložen detaljnem ispitivanju i ne pripremim dokaze u svoju odbranu!"

Harun er-Rešid mu reče: "Ja sam mislio na tvoje dugove prema ljudima", našto mu je Fudajl odgovorio: "Nemam. Allah me nije time opteretio, već me je obavezao da vjerujem u Njegovo obećanje i da se pokoravam Njegovim naredbama."

Na kraju je Harun er-Rešid izvadio kesu u kojoj je bilo hiljadu zlatnika i ponudio ih Fudajlu, rekavši: "Evo ti hiljadu dukata, pa ih potroši na svoju porodicu i pomozi se time u ibadetu Allahu dž.s."

Fudajl mu reče: "Subhanallah! Ja te upućujem na put spasa, a ti me pokušavaš potkupiti zlatnicima. Allah te spasio i uputio na dobro!" Zatim je zašutio i nije više govorio.

SVE ŠTO VJERNIK IMA JE BEREKET IZ ALLAHOVE OPSKRBE

Imam Ibn el-Arebi el-Maliki, Allah mu se smilovao, rekao je: "Dobru i pobožnu ženu ne možete dobiti za suprugu vašim trudom. Ona je bereket iz opskrbe date onima koji se Gospoda ra svoga boje." (Ahkamu l-Kur'an, 1/536)

NAJBOLJE DJELO

Sehl et-Tusteri jedan od velikih pobožnjaka rekao je: "Tevba je nabolje djelo, zato što djela bivaju ispravna samo uz iskreno pokajanje. To se ostvaruje ostavljanjem čak i nekih dopuštenih stvari iz straha da se preko njih ne zapadne u ono što je nepoželjno. Istigfar je hrana onima koji se kaju i štit kojim se čuva od zapadanja u grijhe."

POBOŽNOST JE BUDNOST I OPREZ, JAVNO I TAJNO

Abdurrezzak Kašani budnost, buđenje, opreznost i pripravnost definira kao "učenje od Uzvišenog Allaha posredstvom upozorenja koje On pošalje u srce". Kaže da je to "poziv čovjeku od Allaha dž.s. koji omogućava otvaranje vrata spoznaja". Velji da "pobožna osoba nikada ne smije napustiti odlučnost u činjenju dobrih djela i trud, te da treba nastojati zadržati stanje budnosti. Spomenuta budnost u javnosti podrazumijeva život u skladu sa Poslanikovim sunnetom a.s., a u skrivenosti duše i srca stalnu prisnost sa Allahom. U tome se kriju ključevi svih duhovnih kapija".

INTEGRACIJA TEOLOGIJE I MEDICINE

Doc. dr. Sumeja Smailagić
AUTOR

Umjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanja dobra od zla. (El-Bekare, 18)

Ramazan je mjesec sauma, islamskog posta ili treće osnovne praktične dužnosti islama. Ramazan je mjesec posta i mjesec početka objave Kur'ana, putokaza ljudima, te jasnog i nepobitnog razmeda između dobra i zla, istine i neistine, pravde i nepravde, svjetla i tmine, pravog puta i zablude, vjere i nevjerojanja. Do Sudnjeg dana Kur'an ljudi vodi jedinom ispravnom putu, vjeri i moralu. Dakle, Ramazanom se ulazi u mjesec posta i mjesec objave Kur'ana. Pošto su prve riječi Objave: *Čitaj u ime Gospodara svoga, Koji stvara*, Ramazan je i mjesec znanosti u ime i radi Svevišnjeg Allaha. Mjesec Ramazan je i mjesec pobjede istine nad zabludom i laži:

I reci: - Došla je istina, a nestalo je laži; laž zaista, nestaje. (El-Isra, 81)

Mjesec Ramazan, kao mjesec početka objave Kur'ana, mjesec je lijeka i Allahove milosti, dobrote, blagosti, rahmeta, upute i svjetla vjernicima.

Mi objavljujemo u Kur'alu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast. (El-Isra, 82)

O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima. (Junus, 57)

INTEGRACIJA DUHA, TIJELA I UMA

Koncept čovjeka kao trodimenzionalnog bića, sastavljenog od tijela, duha (duše) i uma, često se može naći u vjerskim, duhovnim, filozofskim tradicijama širom sveta. Ovaj pogled obično naglašava višedimenzionalnost ljudske egzistencije i složenost ljudske prirode. Evo nekoliko detalja o svakom od ovih aspekata.

Fizičko tijelo je najopipljiviji dio ljudske egzistencije. Koncept duha ili duse često se povezuje sa spiritualnom dimenzijom ljudske prirode. Smatra se da duh predstavlja suštinski dio osobe, koji transcendiraju fizičke granice i može opstati nakon smrti tijela. Um predstavlja mentalnu dimenziju ljudske egzistencije. Obuhvata sposobnosti razmišljanja, zaključivanja, osjećanja, percepcije i kreativnosti. Um omogućava ljudima da razmišljaju, osjećaju, planiraju i proizvode, što ih razlikuje od drugih bića na planeti.

Razmišljujući na islamski način, a govoreći teološkim rječnikom, nameće nam se nekoliko logičnih pitanja: Da li možemo spoznati tajnu posta, a da ne spoznamo tajnu najsavršenijeg Božijeg bića?

Šta je čovjek, zapravo, a šta je njegova bit? Da li je on skupina organa, celijsa, mesa, krvi, kosti, nerava? Naprotiv. Čovjek, uistinu, nije samo to opipljivo stvorenje. On je nebeski duh koji živi u ovom zemaljskom tijelu. Čovjekova bit nije ni-

Mi objavljujemo u Kur'alu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast. (El-Isra, 82)

šta drugo nego Božiji dar i duhovni dragulj koga je Uzvišeni u njega pohranio, pomoću njega razmišla i spoznaje, osjeća i razlikuje, pomoću njega upravlja zemljom i proniče do nebeskih sfera i zbog njega je Allah naredio melecima da učine sedždu Ademu a.s., a ne zbog ilovače i blata koji su u njemu: *I kad je melećima Gospodar tvoj rekao: - Stvorit ću čovjeka od ilovače, pa kad mu savršen oblik dam i život u njega udahнем, vi mu se poklonite!* (Sad, 71-72) Ukratko, to je čovjek, tako kompleksno i unikatno biće, nebeski duh u zemaljskom tijelu, gdje je tijelo kuća, a duša njen vlasnik i stanovnik.

ZDRAVSTVENE IMPLIKACIJE POSTA

Ramazanski post ima ogromne vrijednosti, fadilete, benefite i zdravstvene implikacije na postača, o čemu svjedoče i teologija i medicina. Naime, u postu postoji prilika za jačanje i duha i tijela, jer mnoge bolesti koje snalaze ljudi rezultat su onoga što oni unose u svoje trbuhe, ne praveći razliku između onoga što im treba i što im ne treba. Poslanik a.s. je rekao: „Čovjek nije napunio goru posudu od svoga trbuha. Čovjeku je dovoljno malo hrane da bi zadovoljio svoje potrebe, pa ako želi više onda je to jedna trećina za hranu, jedna trećina za vodu, a jedna trećina za njega.“ (Et-Tirmizi)

Ako je želudac kuća bolesti, onda je suspenzija od jela najefikasniji lijek. Želudac nema prilike da se odmori kao u vrijeme posta, a to je odlična šansa tijelu da se osloboди od mnogih štetnih materija. Jedan poznati magazin objavio je da je tri stotine ljudi izlijеčeno od sećerne bolesti postom. Istina je rekao Poslanik a.s. kada kaže: „Postite, pa ćete biti zdravi.“ (Et-Taberani)

Post je korisna teorijska i praktična lekcija koja se ogleda u čovjekovom upravljanju samim sobom. On kontrolira svoje hirove i nadvladava šale, besposlice i zabave ozbiljnim odnosom prema postu. Post u duši čovjeka razvija vrline povjerenja (emaneta), iskrenosti u djelima, vodeći računa da ga obavlja samo zarad Uzvišenog Allaha. Ovo je najveća korist (vrijednost) posta, koja eliminira porok laskavosti, pokazivanja ljudima i munafikluka. Post u duši razvija i najplementnije moralne čudi, potiče na pohvalna i korisna djela, dobročinstvo roditeljima, održavanje rodbinskih veza i da se čine dobra djela društvu, porodicu i komšijama.

Post je uzrok dobrog općeg zdravlja, u svakom smislu te riječi. On prouzrokuje dobro tjelesno, duhovno, duševno i umno zdravlje. Fizičko zdravlje postiže se tako što se postom odstranjuju akumulirane naslage u tijelu, a naročito u tijelima onih koji žive u izobilju, koji su proždržljivi i prejedaju se, te pate od probavnih smetnji. Ljekari kažu da post štiti tijelo od dehidracije, čisti crijeva od nagomilanih toksina zbog gojanosti i sprječava gomilanje masnih tvari, koje mogu pogubno utjecati na srce. Dakle, post je poput treniranja konja, kojim se povećava njegova snaga i sposobnost galopiranja naprijed i nazad. Duhovno zdravlje – već je spomenuto da se postom čovjek najbolje duhovno snaži i oplemenjuje. Umno zdravlje rezultat je ispravnog posta, jer on doprinosi dobrom razmišljanju, ispravnim pogledima i promišljanju o Allahovim naredbama, zabranama i o Njegovoj mudrosti. Postačovo razmišljanje pozitivno je i ispravno,

on je obasjan svjetлом svog Gospodara Koji uslišava molbe.

Dakle, nasuprot gurmanluku, post je pravljeno i teološko-medicinski dokazano djelotvorno dobar za naše zdravlje. Nakon perioda toksikacije i maltretiranja organizma teškom i masnom hranom, post vam dode kao tajm-aut ili period za odmor organizma. Period posta je kao zasluzeni odmor radniku koji je vrijedno radio i zasluzio noć mirnog sna. Ali, ako nema posta, organizam tada sliči radniku koji neprekidno radi danju i noću bez pauze. Takav radnik brzo će se stradati baš kao što to biva slučaj i sa našim zdravljem nakon svih tih gurmanluka. Kada krenete sa postom, čim se organizmu uskrati hrana, to dovodi do hormonskih i neuro-endokrinskih promjena. Hormoni počinju da mobiliziraju rezerve u tijelu, a ruski ljekari koji su ispitivali efekte posta kažu da njegovo terapeutsko delstvo aktiviraju samoregulacioni mehanizmi. Za vrijeme posta mnoge vrijednosti se poboljšavaju: šećer u krvi, nivo holesterola, trigliceridi, nivo insulina... U isto vreme, organizam smanjuje potrošnju svoje energije. Disanje, ritam srca, krvni pritisak – sve se snižava, usporava i ulazi u fazu mirovanja. Tada post mobilizira snage organizma na samoizlječenje. Klasična medicina negira post ka sredstvo liječenja, jer ona ne razumije srž tog procesa. Koncizno, post je Božiji lijek čovjeku uz univerzalnu upotrebu. Post je zdrav, jer post liječi. Ukoliko poštujemo pravila posta, uz moto sticanja Božijeg zadovoljstva, a priori, jačanja bogobožnosti i zdravstveni efekat je neminovan. Sumirajući spomenuto, završit ćemo hadisom, čija je poruka veoma motivirajuća: „U Džennetu imaju vrata koja se zovu Rejjan. Na njih, izuzev postača, niko drugi neće ući. Oni će ustati i niko drugi na njih, osim njih, neće ući. Kada oni na njih uđu, vrata će se zatvoriti i na njih niko više neće ući.“ (Buhari i Muslim)

Generalna koncepcija islama o čovjeku, formiranju njegove ličnosti i pravcu njegovog dje-lovanja, pored vjere u Boga i namaza, posebno mjesto zauzima post. Nesumnjivo, njemu pripada veoma važna uloga u procesu humaniziranja čovjeka, razumijevanja ljudskih osobina u njemu i oplemenjivanja njegove duše.

Da bismo bolje razumjeli ulogu posta u formiranju zdrave i snažne ljudske ličnosti, moramo ukazati na činjenicu da je čovjek u stalnoj i vječnoj borbi suprotnosti i dilema. On je u sopstvenom biću rastrgan suprotnostima. U njemu se vodi vječita i teška bitka između luciferskih i destruktivnih sila (životinjski elementi - šeđtan) i pozitivnih stvaralačkih sila (ljudski elementi - melek). Čovjek je zaista poprište strašne borbe suprotnosti duha i materije. On je dualističko biće, sastavljeno od duše i tijela. U njemu se interesi duha sukobljavaju sa interesima materije. On je rastrgan između ova dva suprotna elementa. Čitav ljudski život predstavlja, kako kaže francuski filozof Berkson, sudar i sukob dva suprotna kretanja: duha koji se penje do svog izvora - Boga i materije koja pada i vuče čovjeka, isto tako, ka svom izvoru, ka životinji. Duh je jedina velika sila, veliki nalet vitalnosti koji je jednom zauvijek dat od postanka svijeta i koji se neprestano sukobljava sa otporom materije, boreći se da utre put ka boljem svijetu duhovnog savršenstva i ljestvica, koristeći materiju putem organizacije.

KUR'ANOM OSVIJEŠĆENE

Hfz. Šems Dacić - Saračević
AUTOR

Džabir ibn Abdullah, radi-jallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na oprosnom hadžu, između ostalog, rekao: "Ostavljam vam nešto - ako se toga budete čvrsto držali, nećete poslije mene nikada zalutati - Allahovu Knjigu." (Muslim)

Kur'an je savršeno, bez mahane i nedostatka, došao u ruke čovječanstva kao Uzvišena Božja riječ, kao najbolje uputstvo čovjeku u svim vremenima i kao posljednja poruka ljudima na ovom svijetu.

Svaki čovjek u osnovi mora imati nekakav cilj u svojim individualnim i društvenim postupcima uskladen sa nekim zakonima i normama.

A Uzvišeni Gospodar je ponudio jasan cilj, detaljno pojašnjen i definiran, pa stoga vjernici svoje postupke uskladjuju sa zakonima i normama uspostavljenih Časnom Knjigom.

"Svako se drži svog pravca, a vi se potrudite da druge, čineći dobra djela, preteknete!" (El-Bekare, 148)

Kur'an je knjiga koju svaki musliman voli. Shodno stepenu ljubavi prema njoj, ljudi je čitaju, iščitavaju, citiraju, uče napamet i uzdižu se za stepen više, pa uživaju živeći i razmišljajući o njenim propisima.

Često i pomno predstavljanje sebi veličine nagrade za učenje, ponavljanje i postupanje po propisima Kur'ana neminovno dovodi do toga da se želja za učenjem Allahove Knjige napamet poveća i napoljetku realizira.

Zaista je velika čast biti čuvar Allahove Knjige, posljednje objave Svevišnjeg Gospodara. Hifz Kur'ana je temelj i kruna svakog uspjeha i najvjerniji prijatelj u radosti i teškoći.

Ljudi ulazu sve svoje vrijeme i novac kako bi se osjećali sretno i zadovoljno. Plaćaju novcem većinu svojih užitaka. S druge strane, najveći stepen uživanja Allah nam daje besplatno, a to je Njegov govor. Kada pokažemo volju prema njemu, pamtimo ga i uživamo u svakom novom ajetu, a svaki od njih predstavlja životne lekcije - On će nam dati Džennet (uzivanje

Svaka žena i djevojka koja je naučila kur'anske propise napamet, najprije donosi svjetlo u svoje domove, a onda se to svjetlo prenosi na okolinu i društvo. Jednostavnije rečeno, Kur'anom osviješćene prvenstveno od sebe očekuju veće dobro i pozitivnije promjene.

i osjećaj potpune smirenosti) u prsima prije ahiretskog dženneta. Osoba koja zna Kur'an napamet može ga učiti u bilo koje doba na svakom dozvoljenom mjestu i time pojačati svoj ibadet. Time biva u stalnom ibadetu i razmišljanju o kur'anskim porukama, zašta slijedi nagrada kod Gospodara. Lakše je hafizu Kur'ana da se prema različitim životnim situacijama odnosi u skladu s Kur'anom nego onome ko to nije. S druge strane, hafizi Kur'ana nisu bezgrješni ljudi. Oni griješe, a i spotiču se. Ali i ustaju i vraćaju se ispravnom putu slijedeći upute Kur'ana, jer Kur'an je njihov saputnik, prijatelj, a i svojevrsni korektor koji ih upozorava, opominje, savjetuje. Njihove greške su njihova ljudska priroda, a sve ono lijepo što je prisutno kod hafiza blagodat je Kur'ana. Oni koji izučavaju Kur'an i hadise prvi

će nas pod-

šejanovim vesvesama i odvraćanjima. Hifz Kur'ana liječi od nadmenosti i različitih kompleksa.

Upornim radom, hafiz/hafiza ne samo da savladava stranice Kur'ana, već i vlastite blokade i strahove. Tako jača i raste, kako u vjerskom pogledu tako i kao osoba, uz Allahovu pomoć i podršku.

Ako se osvrnemo na likove i profile ženskih osoba predstavljenih u književnosti, dječijoj literaturi i medijskim sadržajima uopćeno, uvidjet ćemo da su ti likovi smješteni u čudne društvene okvire, sa upitnim listama vrijednosti i nerijetko pogrešnim fokusom i nekvalitetnim navikama. I što je najgore, kao takvi postaju prototipi velike većine "moderne žene".

Samo obogaćivanjem vlastitog društva zavidnim brojem visokoobrazovanih, vjerski osviješćenih i visokomoralnih žena možemo se boriti protiv brojnih devijacija u današnjem društvu.

Od prvih dana islama žena je imala bitnu društvenu odgovornu ulogu i kao takva njeno poznавanje Kur'ana napamet i prakticiranje propisa omogućilo joj je da bude bedem i prepreka mnogim negativnim pojavama. "Najbolji ljudi su oni koji najviše koriste drugim ljudima." (Darekutni, hasen)

stači da budemo dobri učenici, marljivi radnici, poštene poslovođe i efikasni menadžeri.

Ako detaljno proučavamo život Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, zapitati ćemo se da li je bilo produktivnijeg čovjeka u historiji, jer je on za dvadeset tri godine aktivnog rada učinio više nego čitave generacije ljudi.

Što se više povezujemo s njim, više uviđamo koliko smo blagoslovjeni karakternim osobinama koje posjedujemo. Svoj energični karakter možemo iskoristiti za rad u Njegovo ime – za držanje govora, liderstvo i društveni aktivizam. S druge strane, sa svojom blagošću i milošću možemo pridobijati srca ljudi oko nas, čak i bez mnogo govora. Gospodar nas kroz Kur'an odgaja i motivira da budemo odvazni, čestiti, uspješni itd.

Hifz Kur'ana nas podučava da se suočimo sa vlastitim strahovima i kompleksima, sa

sama definicija navodi da je društveno korisna ona osoba koja je korisna ljudima. Žena je prema Kur'antu osoba sa dignitetom, dostojanstvom i intelektualno jako sposobna, pa i obavezna da doprinosi boljštu društva. Svaka žena i djevojka koja je naučila kur'anske propise napamet, najprije donosi svjetlo u svoje domove, a onda se to svjetlo prenosi na okolinu i društvo. Jednostavnije rečeno, Kur'anom osviješćene prvenstveno od sebe očekuju veće dobro i pozitivnije promjene, ne trošeći vrijeme što u jednom trenutku drugi ne rade stvari na način na koji bi one željele da stvari budu učinjene. Međutim, svojom pojavom i znanjem postepeno reagiramo na negativnosti oko nas i svojim reformatorskim stavom pokušavat ćemo oblikovati stavove i karakter novih generacija.

Neka naš hifz u današnjem vaktu bude naša čvrsta volja da, uz zadovoljstvo svoga Gospodara, usrećimo trajno sebe i one oko nas.

SITUACIJE U KOJIMA SE DONOSE SALAVATI NA POSLANIKA S.A.V.S.

Edin Redžepović
AUTOR

Broj mesta na kojima se propisuje izgovaranje salavata na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je raznolik. Islamski učenjaci su nastojali spomenuti situacije u kojima se izražavaju salavati na Poslanika, alejhisa-selam, i naveli su različite brojke. Fokusirat ćemo se na brojku koju je spomenuo Ibn Kajim, rāhīmehullāh, u svom djelu *Dželalul-efham*, gdje navodi četrdeset jedno takvo mjesto.

NA PRVOM SJEDENJU, ODNOSNO TEŠEHUDU

Kada je u pitanju donošenje salavata na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na prvom sjedenju, islamski učenjaci su se razišli na dva mišljenja.

Pobornici prvog mišljenja su stava da se na prvom sjedenju ne uče salavati. Tog stava su bili pripadnici hanefijske (Semerkandi, *Tuhfetul-fukaha*, 1/137), malikijske (El-Hatab, *Mevahibul-dželil*, 2/250) i hanbeliske pravne škole (El-Maverdi, *El-insaf*, 2/56). Štaviše, tog stava je bio i Šafija u starom mezhebu. (En-Nevevi, *El-medžmu'*, 3/460)

Pobornici ovog stava ističu da nije preneseno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je učio salavate na prvom sjedenju, niti je tome podučio svoje sljedbenike. (Ibn Kajim, *Dželalul-efham*, 359. str.)

Također je mustehab, odnosno poželjno, da se ne zadržava dugo na prvom sjedenju. (El-Maverdi, *El-havijel-kebir*, 2/134)

Pobornici drugog mišljenja smatraju da je poželjno proučiti salavate na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na prvom sjedenju. Ovog stava su pripadnici šafijske pravne škole. (En-Nevevi, *El-medžmu'*, 3/460)

Oni ističu da je prvo sjedenje mjesto gdje se preporučuje spominjanje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i smatraju da je to najpotpuniji način spominjanja njega. (Ibn Kajim, *Dželalul-efham*, 359. str.; Imrani, *El-Bejan*, 2/237)

NA ZADNJEM SJEDENJU, ODNOSNO TEŠEHUDU

Za učenje salavata na posljednjem sjedenju, odnosno tešehudu, prenijeto je nekoliko

Prenosi od Ebu Muhammeda Ka'ba b. Udžre, radjallahu anhu, da je rekao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je izašao među nas, a mi mu rekosmo: 'Allahov Poslanič, znamo kako da na tebe donosimo selame, ali kako da na tebe donosimo salavate?' On reče: 'Recite: - Allahumme salli 'ala Muhammed, ve 'ala ali Muhammed, kema sallee 'ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid. Allahumme barik 'ala Muhammed, ve 'ala ali Muhammed, kema barekte 'ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid!'"

hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji su autentični, a u kojima Allahov Miljenik, sallallahu alejhi ve sellem, podučava svoje drugove, odnosno ashabe, kako će donositi salavate na njega.

Od Ebu Muhammeda Ka'ba b. Udžre, radjallahu anhu, prenosi se da je rekao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je izašao među nas, a mi mu rekosmo: 'Allahov Poslanič, znamo kako da na tebe donosimo selame, ali kako da na tebe donosimo salavate?' On reče: 'Recite: Allahumme salli 'ala Muhammed, ve 'ala ali Muhammed, kema sallee 'ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid. Allahumme barik 'ala Muhammed, ve 'ala ali Muhammed, kema barekte 'ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid!'"

(Allahu moj, donesi salavat /učini posebnu milost/ na Muhammeda i na njegov rod, kao što si to učinio na Ibrahimov rod, Ti Si uistinu Hvaljen i Slavljen! Allahu moj, Ti obaspi obiljem Svoga blagoslova Muhammeda i njegov rod, kao što Si tako blagoslovio Ibrahimov rod, Ti Si, uistinu Hvaljen i Slavljen!) (Muslim, br. 407)

Također i hadis Ebu-Humejda Es-Sa'idiya, radjallahu anhu, da su ashabi kazali Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Kako ćemo na tebe donositi salavat?" Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Recite: - Allahumme salli 'ala Muhammedin, ve ezvadžihi ve zurijjetih, kema sallee 'ala ali Ibrahim, ve barik 'ala Muhammedin ve ezvadžihi ve zurijjetih, kema barekte 'ala ali Ibrahim, inneke hamidun medžid." (Buhari, br. 3369; Muslim, br. 407)

Islamski učenjaci se razilaze na dva mišljenja kada je u pitanju donošenje salavata na Poslanika, alejhisa-selam, u toku namaza, odnosno na posljednjem sjedenju.

Prvo mišljenje jeste da je učenje salavata na posljednjem sjedenju vadžib, odnosno obaveza. Ovog stava je bio Šafija (*El-um*, 1/117) i pripadnici hanbelijske pravne škole (*El-Mugni*, 1/541).

Drugo mišljenje jeste da je učenje salavata na posljednjem sjedenju sunnet i tog stava je bio Ebu Hanife (*Ed-durerul-muhtar*, 1/478; *Eš-šerhus-sagir*, 1/319) i Malik (*Muveta*, 1/165; *Et-Temhid*, 16/2184).

Pobornici prvog mišljenja dokazuju svoje

mišljenje Allahovim riječima: ...O vjernici, bla-gosiljajte ga i vi i šaljite mu selame (pozdrave). (El-Ahzab, 56)

Također, dokazuju i hadisom koji se prenosi od Ebu Muhammeda Ka'ba b. Udžre, radjallahu anhu, da je rekao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je izašao među nas, a mi mu rekosmo: 'Allahov Poslanič, znamo kako da na tebe donosimo selame, ali kako da na tebe donosimo salavate?' On reče: 'Recite: Allahumme salli 'ala Muhammed, ve 'ala ali Muhammed, kema sallee 'ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid. Allahumme barik 'ala Muhammed, ve 'ala ali Muhammed, kema barekte 'ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid!'"

(Allahu moj, donesi salavat /učini posebnu milost/ na Muhammeda i na njegov rod, kao što Si to učinio na Ibrahimov rod, Ti Si, uistinu, Hvaljen i Slavljen! Allahu moj, Ti obaspi obiljem Svoga blagoslova Muhammeda i njegov rod, kao što Si tako blagoslovio Ibrahimov rod, Ti Si, uistinu, Hvaljen i Slavljen!) (Muslim, br. 407)

Sa druge strane, pobornici drugog mišljenja smatraju da se spomenuti ajet i hadis odnose na djelo koje je mustehab – poželjno učiniti, a ne obavezno.

Kao dokaz spominju hadis kojeg Bilježi Ebu Davud u svome *Sunenu*, a prenosi ga od Abdullahe b. Muhammeda en-Nufejlija, kojeg je obavijestio Zuhejr, prenijevši od El-Hasana b. El-Hurra da je Kasim b. Muhajmir kazao: „Alkame me je uzeo za ruku i ispričao mi da je njega Abdullahe b. Mes'ud uzeo za ruku, a Allahov Poslanik je uzeo Abdullahe za ruku i podučio ga tešehhudu u namazu, a onda rekao: - Ako ovo i izgovoriš i završiš, završio si namaz. Nako toga, ako hoćeš idи, a ako hoćeš sjedi.“ (Ebu Davud, br. 969)

Dakle, pobornici drugog mišljenja dokazuju fragmetnom spomenutog hadisa: "...ako ovo izgovoriš i završiš, završio si namaz..."

I kažu: „Da je obaveza donošenje salavata u toku namaza obaveza, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi to spomenuo.“ (Ibn Abdul Ber, *El-istizkarul-džami'* li mezhebi fukaha il-emsar, 6/251)

Također, argumentiraju hadisom kojeg prenosi Ibn Mes'ud, radjallahu anhu, da bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedeći na

prvom sjedenju, kao i na drugom, učio: „Et-te-hijatu lillahi... ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu.“ Na prvom sjedenju bi ustao neposredno nakon proučenog tešehuda, a kada bi bio na drugom sjedenju, dovio bi poslije proučenog tešehhuda, pa bi predao selam. (Ahmed, 7/392/4382; Ibn Huzejme, 1/350/708.)

NA KRAJU KUNUT-DOVE, U TOKU NAMAZA

Kunut-dova na vitr namazu uči se na trećem rekatu prije nego što se ode na ruku' tokom cijele godine. Na svakom rekatu vitr namaza treba proučiti Fatihu i uz nju treba proučiti kur'ansku suru. Kada bude želio da prući Kunut-dovu treba da doneše tekbir, odnosno da izgovori riječi *Allahu ekber* i da podigne ruke, a zatim će proučiti dovu. Kada je u pitanju Kunut-dova, ona se ne uči u nekom drugom namazu osim vitra, to je stav učenjaka hanefijske pravne škole.

Prenešeno je više tekstva Kunut-dove, a mi ćemo spomenuti neke:

„Allāhumme innā nesteñnuke ve nestagfiruke ve nestehdike ve nu'minu bike ve netūbu ilejke ve netevekkelu 'alejke ve nusni 'alejkel-hajre kullehū. Neškuruke ve la nekfuruke. Ve nahle'u ve netruku men jefđuruke. Allāhumme ijjāke na'budu ve leke nusalli ve nesdžudu ve ilejke nes'a ve nahfidu nerdžu rahmeteke ve nahsā 'azābeke. Inne 'azābeke bil-kuffāri mulhik.“

(Allahu! Mi samo od Tebe pomoć tražimo, od Tebe oprosta tražimo i od Tebe uputu tražimo! Mi Tebe vjerujemo, Tebi se sa pokajanjem obraćamo, u Tebe se pouzdajemo! Tebe hvali-

mo svakim dobrom, zahvaljujemo Ti na Tvojim blagodatima, a nismo prema Tebi nezahvalni i nevjerni! Mi odbacujemo i ostavljamo onoga ko griješi prema Tebi (i ko neće da Ti se pokori). Allahu! Mi samo Tebe obožavamo, Tebi namaz klanjamo i Tebi na sedždu padamo! Tebi žurimo, za Tobom žudimo i Tebi služimo! Nadamo se Tvojoj milosti, a bojimo se Tvoje kazne! Tvoja će kazna zaista stići nevjernike! (Et-Taberani, El-Kebir)

“Allahumme-hdini fimen hedejte, ve 'afini fimen 'afejte, ve tevelleni fimen tevellejte, ve barik li fima e'atajte, ve kini šerre ma kadajte fe inneke takdi ve la jukda 'alejke, innehu la jezillu men valejte (ve la je 'izzu men 'adje) tebarekte rabbena ve te' alejte. Ve sallallahu alen-n-ebiji!

(Allahu, uputi me među one koje Si već uputio, oprosti mi s onima kojima Si već oprostio, preuzmi odgovornost nada mnom s onima nad kojima Si već preuzeo, sačuvaj me od zla odluka koje Si već donio, jer Ti propisuješ stvari, a ne obratno, ne uzdiže se onaj koga Si Ti već odbacio. Blagoslovjen Si, Gospodaru naš Uzvišeni. Neka je salavat na Vjerovjesnika! (Ahmed, br. 1720, 27820; Ebu Davud, br. 1425; Tirmizi, br. 464; Nesai, br. 1745, 1746; Miškat, br. 1373), a ono što je između zagrada to bilježi Bejheki (2/209, 497, 498). Ispravno je, a Allah najbolje zna, da je ova dova općenita i da se ne ograničava samo na vitr namaz. Hadis koji je ograničava na vitr namaz je šaz. Hadis koji je vjerodostojan o ovoj dovi ne sadrži spomen niti Kunut-dove, niti vitr namaza. (*Telhisul-habir*, 2/12; *El-Bedru-l-munir*, 3/634-635)

“Allahumme ijjāke na'budu ve leke nusalli ve nesdžudu ve ilejke nes'a ve nahfidu, nerdžu

rahmeteke ve nahša 'azabeke. Inne 'azabeke bil-kafirine mulhik. Allahumme inna nesteñnuke ve nestagfiruke ve nusni alejkel-hajre ve la nekfuruke ve nu'minu bike ve nahda'u leke ve nahle'u men jekfuruke!“

(Allahu, Tebe obožavamo i Tebi molitvu obavljamo, Tebi sedždu činimo i Tebi žurimo, Tebi služimo i Tvojoj se milosti nadamo, Tvoje se kazne plašimo. Tvoja kazna, doista, bezbožnike sustiže. Allahu, mi, uistinu, pomoć od Tebe tražimo, i oprost od Tebe molimo i na dobru Tebi zahvaljujemo. Ne poričemo Te, nego vjerujemo u Tebe. Tebi se pokoravamo i odričemo se onih koji u Tebe ne vjeruju.) (Hadis je sahīh mevkuf, a bilježi ga Bejheki, br. 2963. u *Sunenul-kubra*. Ovo su riječi Omara b. El-Hattaba, radjallahu anhu, a ne Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.)

“Allahumme inni e'uzu bi ridake min sehatike ve bi mu'afatike min 'ukubetike, ve e'uzu bike minke, la uhsı senaen alejke, Ente kema esnejte 'ala nefsike!“

(Allahu, sklanjam se pod zadovoljstvo Tvoje pred srdžbom Tvojom, pod oproštaj Tvoj pred kaznom Tvojom, zaštitu tražim od Tebe pred Tobom, jer ja ne mogu obujmiti granice hvale i pouzdanja u Tebe. Ti Si onakav kako Si o Sebi pohvalno rekao.) (Ebu Davud, br. 1427, Tirmizi, br. 3566, Nesai, br. 1747, Ibn Madže, br. 1179)

Sve spomenute dove, kao i mnoge druge koje nismo spomenuli, završavaju se salavatom na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odnosno riječima: *Ve sallallahu alen-n-ebiji* - Neka je salavat na Vjerovjesnika!

FIS

FIS na sastanku o reformskim procesima u visokom obrazovanju u IZ

Fakultet za islamske studije uzeo je učešće na prvom radnom sastanku povodom planiranih reformi visokog obrazovanja u Islamskoj zajednici koji je održan 31.01.2024 godine u Sarajevu u organizaciji Uprave za obrazovanje i nauku Rijaseta IZ-e u BiH.

Sastanku su prisutvovali reisu-l-ulema dr. Husein-ef. Kavazović, njegov zamjenik, dekan i prodekan fakulteta, muftije i profesori. Na početku, skupu se obratio Reisu-l-ulema koji je, između ostalog, rekao: „Danas otvaramo ciklus razgovora o izazovima sa kojima se suočava visoko obrazovanje, te je nužno naznačiti okvirne teme o kojima treba razgovarati ovom prilikom.“

Tematska izlaganja imali su muftija sarajevski dr. Nedžad-ef. Grabus, muftija tuzlanski dr. Vahid-ef. Fazlović i muftija zenički hfz. dr. Mevludin-ef. Dazdarević. O planiranim reformskim procesima govorili su prof. Nedim Begović i dr. Ekrem Tucaković. Potom su se obratili dekan i prodekan fakulteta sa kraćim izveštajima trenutnog presjeka stanja na njihovim fakultetima.

Dekan FIS-a dr. Enver Omerović u svom uvodnom obraćanju poselamio je učesnike skupa na čelu sa Reisu-l-ulemom i zahvalio na prilici da zajedno razgovaramo o visokom obrazovanju u

Islamskoj zajednici te zahtjevima i izazovima pred kojima se ono nalazi, kao i spremnosti FIS-a da pruži puni doprinos na tom putu kroz adekvatno učešće.

Dr. Mustafa Fetić prezentovao je detaljan izveštaj o razvojnog putu, organizaciji i strukturi FIS-a, postojećim odsjecima, prohodnosti i uspješnosti studenata tokom studija, te uposlenosti svršenika Fakulteta nakon okončanja studija.

Direktor Uprave za nauku i obrazovanje Rijaseta dr. Dževad Hodžić učesnike je upoznao o planu i dinamici budućih sastanaka, koji će u kontinuitetu biti organizirani na temu visokog obrazovanja u Islamskoj zajednici.

Na kraju skupa prisutnima se obratio prof. dr. Hilmo Neimarlija, iznoseći korisne smjernice o načinu i metodologiji planiranih reformi.

Skup je protekao u pozitivnoj bratskoj atmosferi uz obećavajuće rezultate.

Dekan Fakulteta za islamske studije prof. dr. Enver Omerović polovinom februara ove godine boravio je u Kuvajtu u radnoj posjeti kod istaknutih kuvajtskih organizacija i partnera Fakulteta.

Prvog dana boravka potpisana je ugovor saradnje između FIS-a i kuvajtske organizacije *Džud Al Hajrije*, koji podrazumijeva podučavanje naših studenata i profesora arapskom jeziku korištenjem naprednih tehnologija i specijaliziranih centara. Također, dekan Omerović imao je važne razgovore sa rukovodiocem *Bejtu-l-zekata* dr. Madžid Al Azimijem, zamjenikom ministra vakufa Muhamed Al Olejjom i generalnim sekretarom *El emane el ame lil evkaf* dr. Nasr Muhamed el Hamdom, gdje su istaknuti neki značajni projekti za Islamsku zajednicu, ali i sandžaku regiju u cijelini.

Dana 15. februara dekan se sastao sa dekanom Pravnog fakulteta dr. Muhamedom Mukatijem i tom prilikom potpisana je sporazum o saradnji. To je jedan od elitnih fakulteta koji broji 2800 studenata sa velikim iskustvom, tradicijom i saradnjom sa mnogim svjetskim visokoobrazovnim ustanovama.

AKO ČINIŠ DOBRO – RADI SEBE GA ČINIŠ

Hfz. Mirfat Fijuljanin
AUTOR

Naše unutarnje ubjedjenje treba biti uskladeno sa našim djelovanjem, jer je to jedini način da se čovjek sačuva licemjerstva i ostvari ravnotežu između duše, srca i razuma. Kur'an Časnii naglašava da vjerovanje i dobra djela moraju ići zajedno, pa se sintagma: "Oni koji vjeruju i čine dobra djela" desetinama puta ponavlja u Božijoj knjizi u različitim kontekstima. Svest o Bogu i odgovornosti pred Njim glavni je regulator postupaka svakog muslimana, jer ubjedjenje da valja polagati račun za svoja djela predstavlja glavni motiv za samoobraćun, samokritiku i sagedavanje sebe na ispravan način.

Svi smo mi u opasnosti da ne budemo objektivni kada analiziramo svoj život i svoja djela, skloni smo uljepšavanju vlastite stvarnosti, kada učinimo nešto dobro to stavimo pod lupu, pa nam izgleda veliko, a sa druge strane svoje pogreške opravdavamo, umanjujemo i nalazimo izgovore za njih.

Budimo svjesni da je najveća laž lagati samoga sebe, jer se takva laž najteže otkriva, pa zbog toga se čuvajmo samoobmane, veličanja samoga sebe i znajmo da svaki postupak, zapravo, sebi činimo, jer je Božiji zakon da se djela vraćaju počiniocu: "Sve što činite – činite sebi, dobro i zlo." (El-Isra, 7)

Svako stanje u kojem se čovjek nađe test je kako će se u njemu ponašati, pa je ugodan život test da li smo zahvalni, bogatsvo da li mislimo na siromaha, a zdravlje da li nam bolest pada na pamet. Kaže ulema da je najveće iskušenje za čovjeka kada mu Allah podari moć, vlast i položaj, jer se većina ljudi u tom stanju uzoholi i zaboravi kome, zapravo, pripada Istinska Moć i neprolazna Vlast. Kur'an navodi primjer Faraona i Nimruda koje je velika vlast odvela u propast, jer su tražili da im se ljudi klanjaju mimo Uzvišenog Boga, a navodi i suprotan primjer poslanika Sulejmana koji u trenutku najveće moći kaže, kako nam prenosi Kur'an: „Ovo je blagodat Gospodara moga, Koji me iskušava da li ču zahvalan ili nezahvalan biti. A ko je zahvalan – u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan – pa, Gospodar moj je Neovisan i Plemenit.“ (En-Neml, 40)

Ovaj ajet, i još mnogo drugih, kako su važni za temu koju izlažemo, jer nam pomažu da se ispravno orijentiramo u životu, da ne mislimo da su naša djela nešto što drugima koristi ili šteti. Ne! Naša djela su ono čime sebe uljepšavamo ili naružnjujemo, sebe uzvisujemo ili ponižavamo, sebe unapređujemo ili unazađujemo, i tako na

obadva svijeta.

Posljedice dobrih djela koja činimo vidjet ćemo i na ovom svijetu i upravo to dobro koje se vraća dobročinitelju iskustveni je dokaz ispravnosti puta kojim se ide. Posljedice grejha koje činimo također su vidljive u životu svakoga od nas i predstavljaju jasnu opomenu za razumom obdarene da se okane onoga što ih može odvesti u vlastitu propast.

Primjetno je da u savremenom dobu, punom izazova, mnogima nedostaje motivacije da budu ustrajni na putu činjenja dobra, da savladaju egoizam, da budu istinski altruisti i shvate da i kada drugima čine dobro, zapravo, pomažu sebi i svoj život čine ljepšim i potpunijim. Realnost današnjice je da nikada u historiji čovjek nije u materijalnom smislu imao više, a u duhovnom pogledu nikada nismo bili siromašniji. Jedna od osnovnih prepreka na putu ostvarenja lične i kolektivne sreće, kao i pronalaska smisla života koji živimo, jeste sebičnost. Zato je neophodno kroz Kur'an, koji nam je dat kao Uputa od Stvoritelja, te sunnet Muhammeda s.a.v.s., koji je praktično živio idealan život i ostvario idealno muslimansko društvo, kroz brojne primjere koji su nam navedeni u tim osnovnim izvorima islam-a, da podstaknemo sebe da radimo dobro i da sve svoje kapacitete stavimo u službu vlastitog usavršavanja i pomaganja drugima da budu bolji.

Najbolja motivacija za bilo koju aktivnost jeste ubjedjenje da ćemo za ono što radimo dobiti odgovarajuću satisfakciju. Govoreći jezikom današnje ekonomije, mogli bismo se izraziti sintagmom: "Uloženo se višestruko vraca", kako nam jasno poručuje Kur'an Časni "Ko uradi dobro djelo bit će deseterostruko nagrađen, a ko uradi hrđavo djelo bit će samo prema zasluzi kažnjen i neće im se nepravda učiniti." (El-En'am, 160)

Posebno se dobra djela višestruko vraćaju u Ramazanu, mjesecu koji je nama muslimanima dar od Uzvišenog Allaha, pa se tom poklonu treba posebno radovati i svakoga dana činiti propisane i dobrovoljne ibadete, pomagati onima koji su u potrebi i učestvovati u projektima od općeg značaja, jer ćemo na taj način sebe opskrbiti onim što nam je neophodno ako sebi želimo istinski uspjeh.

Najčešće se za dobročinstvo na arapskom jeziku upotrebljava riječ *el-ihsan*, koja predstavlja dokaz iskrenosti vjere koja je u srcu i dokaz istinitosti riječi koje su na jeziku. U mnogim kur'anskim ajetima spomenuto je da Allah voli dobročinitelje, npr: El-Bekara 195, Ali Imran 134, Ali Imran 148, El-Maida 13, El-Maida 93 itd. Očito je iz ovih ajeta da su dobročinitelji upotpunili svoju vjeru i ostvarili najveći uspjeh, a to je lju-

bav njihovog Stvoritelja.

Zato, braće i sestre, postavimo sebi jasne ciljeve u mubarek mjesecu Ramazanu, jer sav trud koji uložimo sigurno će se nama višestruko vratiti. Nemojmo od sebe škrtariti i nemojmo dozvoliti da nam neko oduzme vrijeme i odvucu nas u besposlice od kojih nema koristi ni ovoga ni onoga svijeta.

Allaha Uzvišenog molimo da nam prsa učini prostranim i da nas pomogne na putu činjenja dobra.

AKTUELNO

MEDRESA

Tribina
„Kad srce umre prije tijela“

Dana 28.02.2024. godine maturantica Medrese Gazi Isa-beg Altuna Aličković održala je tribinu na temu „Kad srce umre prije tijela“ pod mentorstvom profesorice Esade Zukorlić.

Altuna, koja je inače urednica školskog časopisa Softa i redovni učesnik svih vannastavnih edukativnih aktivnosti, u svom nadahnutom govoru istakla je značaj slijedenja Allahovog zakona i neke od osnovnih načina kako čovjek može dostići najbolji stepen srca kod Allaha, dok je s druge strane navela šta to čini srce crnim i koju su to djela koja ga upropastavaju.

Na samom kraju, podijelila je nekoliko savjeta kako sačuvati srce od grejha: „Mi svom nefsu dajemo sve što on želi, a treba da se sa njim borimo. Ti si taj koji može raditi sve što hoće sa svojim strastima. Ti si taj koji može sastaviti sreću ovojsvjetsku i budućeg svijeta... Želiš li sresti Allahu Uzvišenog i Slavljenog smirene duše? Kada Mu budeš išao u susret da ti kaže: - A ti, o dušo smirena, vrati se Gospodaru svome zadovoljnja, a i On tobom zadovoljan, pa uđi u medu robove Moje, i uđi u Džennet Moj. Ti biraš na kojoj ćeš strani biti - na strani dobra ili zla. Gdje želiš biti?“

Tribini je prisustvovala gošća hafiza Aiša Mekić, koja se na kraju obratila prisutnim učenicama, kao i profesorica Šemsu Plojović.

Odlomak iz sure El-Hadždž poučila je Ajša Smajović, a prijevod proučenih ajeta pročitala je Sajma Bulić.

PUTOVANJE JE CIJ

Nouman Ali Khan
AUTOR

Govorit ćemo o jednoj od omiljenih tema svih idealista. To je nešto, koliko mi se čini, nedostaje u većem dijelu naše međusobne komunikacije. Radi se o odgovornosti koju imamo u komunikaciji sa muslimanima, ali i sa nemuslimanima.

Pred kraj sure En-Nahl, Uzvišeni Allah kaže:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljam! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na pravom putu. (En-Nahl, 125)

POZIVAŠ NEKOG DO KOGA TI JE STALO

Razmislimo dublje o ovome... Pozivanje nekoga čin je prijateljstva, pažnje i ljubavi. Ne pozivate nekoga koga mrzite, niti ikoga pozivate kada ste ljuti. Nikada ne pozivate na večeru nekoga na koga ste ljuti: „Hej, ti! Dodi na večeru!“ Ako to, nekim čudom, uradite, garantiram vam da vaš poziv neće biti prihvачen. Šta se ovim želi reći? Želi se kazati da je sam čin da've, pozivanja ljudi u islam, nešto što je produkt ljubavi, poštovanja i ljubavnosti prema osobi koju pozivate u islam. Taj poziv ne smije biti ispunjen porukama mržnje, niti porukama osuđivanja. Ne možete se u taj poziv uputiti nadmeni, dokazujući svoju veličinu i ponižavajući druge. Jer, ako činite da've na taj način, to je sve osim pozivanja u islam. Ovo je bila analiza samo prve riječi iz ajeta: ﴿أَنْذِلْهُ﴾ / Pozivaj.

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljam! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na pravom putu. (En-Nahl, 125)

PUT JE SAM PO SEBI DESTINACIJA

Nakon prve riječi *Pozivaj*, Uzvišeni Allah kaže: ...ila sebili Rabbike. Veoma je važno da ovaj dio ajeta prevedemo i razumijemo kako treba. Kada nekoga pozovem, zovem ga u moju kuću, zovem ga na neki skup, zovem ga na neki događaj, na konferenciju i tako dalje. Dakle, kada ljudi pozivate, pozivate ih ka nekoj destinaciji. Nikada ne kažete: „Pozivam te na autoput koji vodi prema restoranu gdje organizirem svečanost“, zato što je autoput samo putanja prema destinaciji, već kažete direktno: „Pozivam te na svečanost u tom i tom restoranu.“ Samo takav poziv ima smisla. A sada, razmislite o riječima Uzvišenog:

Pozovi ljudi na Put tvoga Gospodara.

Ovaj poziv se ne tiče destinacije, već puta. Ovo ne liči nijednoj pozivnici na svijetu. Upravo u tome se krije nevjerojatna količina mudrosti koju nam Časni Kur'an pruža. Navest će primjer koji će pokazati o kakvoj mudrosti se radi. Kada pozovete ljudi u vašu kuću (koja je u ovom slučaju *destinacija*), pa se oni ne pojave na vrijeme, opravdano ili neopravdano kasne već dva sata, uznemireni ste i pomalo ljuti. Ali, kada nekoga pozovete *na put*, ili *autoput*, zadovoljni ste čim kroče tim putem, bez obzira da li su prešli samo nekoliko centimetara ili hiljadu kilometara. Uzvišeni Allah nas je počastio ogromnom mudrošću u ovom ajetu, koja se ogleda u sljedećem: kada činite da've ne pozivate ljudi da postignu perfekciju, niti to očekujete od bilo koga, pa ni od mene. Niko od nas ne može biti potpuno savršen, bez ikakve mahane i grijeha. Niko ne može dostići vrhunac koji se ogleda u krajnjoj destinaciji na tome putu. Jer, to je put. Ljudi se na tom putu kreću na različite načine: neki idu brže, neki

sporije; neki se kreću efikasnije, a neki tromo; neki prelaze stotine milja, dok se drugi muče da pređu nekoliko koraka dnevno... Ali, znate šta? Sve to, baš sve, je uspjeh. Ako bilo koga od tih osoba smrt zatekne na tom putu, ako su se u trenutku smrti zatekli na njemu, iako nisu stigli do krajnje destinacije – kod Allaha su prihvaciени kao ljudi koji su bili *na Putu*. Cijeli islam je opisan kao *Put*. Uzvišeni Allah kaže:

Uputi nas na Pravi put. (El-Fatiha, 5)

Cijeli vaš život je put kojim putujete. Cilj kretanja po Pravom putu je napredovanje. Ali, Uzvišeni Allah nije odredio koliko brzo moramo napredovati i do koje tačke stići, jer svako ljudsko biće je različito. Vi dobro znate da nekim ljudima treba više vremena nego drugima da prihvate islam. Njihov put ka islamu je sporiji nego kod drugih. Zašto ne prihvate činjenicu da nečiji progres nakon što prihvate islam je drugaćiji nego kod drugih? Jedni sporije napreduju od drugih. To je normalna stvar. Krupne promjene se ne dešavaju preko noći. U vrijeme Allahovog Poslanika, sallallahu alehi ve sellem, bilo je ashaba koji su iz potpunog neprijateljstva prema islamu prelazili u potpunu predanost Allahu. Međutim, bilo je i onih koji su se mučili, kojima je ta transformacija bila teška. Nije svaki ashab bio Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anhu. Nije svaki ashab bio ni Omer, radijallahu anhu. Čak i među ashabima su postojali stepeni.

Nastavit će se...

Preveo: Senad Redžepović

MEDRESA

UČENICA MEDRESE GAZI ISA-BEG OSVOJILA PRVO MJESTO NA TAKMIČENJU SVIH MEDRESA

U organizaciji Uprave za obrazovanje pri Rijasetu Islamske zajednice u BiH, 04.93.2024. godine, održano je veliko takmičenje iz predmeta Povijest islama, okupljujući osam medresa s područja Bosne i Sandžaka. U jakoj konkurenciji učestvovali su i predstavnici Medrese Gazi Isa-beg: Aiša Gojak, Sara Ajvazi i Delila Kurbardović, pod vođstvom profesora hfv. Mirfata Fijuljanina i profesorice Rabije Hot.

Aiša Gojak zauzela je prvo mjesto na nivou svih medresa, još jednom se predstavivši kao pravi dragulj svoje škole. Ostali predstavnici također su postigli respektabilne rezultate, pri čemu je Sara zauzela sedmo, a Dalila jedanaesto mjesto.

Takmičenje je održano u Medresi „Osman-ef. Redžepović“ u Visokom, okupljajući najbolje učenike iz islamskih škola. Nagrada za Aišino prvo mjesto nije samo priznanje njenom trudu i talentu, već i stipendija Rijaseta u iznosu od 1000 KM, dodatno pojačavajući značaj njenog uspjeha i potičući druge učenike na napredovanje i izvrsnost u svom školovanju.

VJERSKI I PORODIČNI ODGOJ PRED IZAZOVIMA SAVREMENOG DOBA - UNUTARPORODIČNA KOMUNIKACIJA DANAS (II DIO)

Muftija dr. Mevlud-ef. Dudić
AUTOR

IZAZOVI SAVREMENE BOŠNJAČKE PORODICE

Činjenica je da ako sačuvamo našu muslimansku porodicu, uz Allahovu pomoć, moći ćemo nadoknaditi sve ono što do sada nismo uradili ili smo zakasnili učiniti. Nema tog dujnjačkog kapitala koji može zamijeniti sigurnost, toplinu i ljepotu porodičnog miljea. Istovremeno, nema blistavijeg ordenja i počasti od uspješnog roditeljstva u svijetu islamske kulture i tradicije. Nema sumnje da svim trajnim životnim vrijednostima smo prvo podučeni u porodičnom okrilju, pa tek onda u školama i na univerzitetima. Svoju vitalnost muslimansko-bošnjačka porodica crpi, prije svega, u islamskom identitetu. To je očuvalo njenu strukturu, viziju i misiju, kroz stoljeće i ebole. Nažalost, današnja porodica je izložena mnogim izazovima koje donosi vrijeme, naučno-tehnološki procvat i munjevitost komunikacija koja galopirajućom brzinom savremeno društvo pretvara u malo elektronsko selo. Iako smo unaprijedili sredstva masovnog komuniciranja do neslučenih razmjera, ipak nam nedostaje žive ljudske riječi, razgovora, razumijevanja, druženja i povjerenja. Zaboravili smo na suze jetima, uzdah roditelja, radosne i vesele oči svog supružnika, unutrašnji svijet našeg djeteta. Sve je ovo dio našeg identiteta kojeg trebamo prvo usaditi, a zatim užgajati kod naše muslimanske mladeži, naših sinova i kćeri.

Čak i kada su svjesni svoje odgovornosti, veoma često, roditelji bivaju zauzeti poslom i ne mogu ostaviti trajan pečat na identitet svoga djeteta. Djeca su prisiljena provoditi svoje vrijeme s drugima. Ako već djecu povjeravamo drugom, svjesni da im ne mogu ljubav i rodi-

Roditelji, kao prvi vaspitači svoje djece, trebaju ostvarivati partnerske odnose i kvalitetnu komunikaciju sa predškolskim ustanovama i školama koje pohađaju njihova djeca. To podrazumijeva sopstvenu roditeljsku odgovornost prema ovim vaspitno-obrazovnim ustanovama, njihovim uposlenicima, i to kroz svekoliku pomoć i podršku bilo koje vrste, ali i obavezu vaspitača i učitelja da se roditeljski, stručno i profesionalno odnose prema tim malim ljudima.

teljska osjećanja usaditi umjesto nas, važno je da budemo jako pažljivi ko su njihovi vaspitači i učitelji, te s kim se druže u našem odsustvu. Roditelji, kao prvi vaspitači svoje djece, trebaju ostvarivati partnerske odnose i kvalitetnu komunikaciju sa predškolskim ustanovama i školama koje pohađaju njihova djeca. To podrazumijeva sopstvenu roditeljsku odgovornost prema ovim vaspitno-obrazovnim ustanovama, njihovim uposlenicima, i to kroz svekoliku pomoć i podršku bilo koje vrste, ali i obavezu vaspitača i učitelja da se roditeljski, stručno i profesionalno odnose prema tim malim ljudima. Vaspitno-obrazovni i moralni uzor u liku vaspitača, učitelja i nastavnika obaveza je i neodložna potreba savremene škole i moderne porodice. Na to upućuju i kur'anske riječi: "Zar da od drugih tražite da dobra djela čine, a da pritome sebe zaboravljaju, vi koji Knjigu čitate? Zar se opametiti nećete?" (El-Bekare, 44)

Djeca uče po sistemu modela ili uzora, posebno u ranom razvoju i oblikovanju svoje i ličnosti i stoga treba prepoznati željeni model koji će slijediti u svojim roditeljima, ali i u svojim vaspitačima, učiteljima i nastavnicima.

NEMORAL U FORMI JEDNOPOLNIH BRAKOVA (LGBT POPULACIJA) RAZARA PORODICU I DRUŠTVO U CJELINI

Jednopolni brakovi su očigledno, namjerno, bespotrebno, nastrano, nemoralno i bezobzirno narušavanje Allahovih zakona i kršenje Njegovih granica u harmoniji koja vlada prirodom i njenim nepromjenjivim zakonitostima. I flora i fauna – biljni i životinjski svijet koji nas okružuje, egzistira, razvija se i razmnožava po ustaljenom i nepromjenjivom redu i poretku, kojeg je uspostavio Gospodar svjetova – Allah dž.š. Mudri Kur'an upozorava riječima: "U Allahovim zakonima ti nikada nećeš naći promjene, u Allahovim zakonima ti nećeš naći odstupanja." (Fatir, 43) Brak muškarca i žene, te potomstvo, predstavljaju osnovnu funkciju

porodice koja je nezamjenjiva i koja nema alternativu.

Zaštita potomstva jedna je od pet temeljnih vrijednosti koje Šerijat štiti svojim propisima. U svrhu zaštite ove vrijednosti propisana je ustanova braka i sankcionirana djela koja su u suprotnosti s ovom ustanovom i njenom svrhom, poput bluda, homoseksualizma i lezbejstva. Ovakve jednopolne veze u Kur'anu okvalificirane su kao razvrat (fahiša), a koja počinatelja vodi u propast na ovom i na budućem svijetu, te je kao takav strogo zabranjen u islamu. Lutov a.s. narod je, između ostalog, uništen i zbog takve vrste razvratnata. Kur'an o tome kaže: „I Luta - kada reče narodu svom: "Zašto činite razvrat koji niko prije vas na svijetu nije činio? Vi sa strašću prilazite muškarima, umjesto ženama. Ta vi ste narod koji sve grance zla prelazi!" A odgovor naroda njegova glasio je: "Istjerajte ih iz grada vašeg, oni su ljudi čistunci!» I Mi smo njega i porodicu njegovu spasili, osim žene njegove; ona je ostala sa onima koji su kaznu iskusili.“ (El-A'raf, 80-83)

Zato ovaj i svi drugi oblici nastranih seksualnih veza nikada ne mogu postati normalnim i prihvatljivim vezama među ljudima u islamskom učenju, te ne mogu biti prihvatljivi u muslimansko-bošnjačkoj porodičnoj kulturi i tradiciji. Poslanik a.s. je u jednom hadisu rekao: "Bludnik kada čini blud, ne čini ga kao musliman." Isto pravilo može se primijeniti i za jednopolne brakove. Posebno je razočaravajuće i neprihvatljivo nastojanje nekih snaga u svijetu da ove neprirodne sklonosti uvrste u korpus ljudskih prava pod izgovorom da se radi o ljudskim slobodama. Zapravo, tu se radi o zloupotrebi slobode i njenoj degradaciji i dehumanizaciji. Zato je islam, sa svojim živim i aktuelnim konceptom porodičnog i bračnog života, alternativa i rješenje dezorientiranim novoproklamiranim modelima bračnih odnosa, a koji u konačnici uništavaju i razaraju prvo čovjeka, a onda i porodicu i društvo.

Održana Međunarodna konferencija „Članovi parlamenta i vjerski lideri za mir i suživot“

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine i Liga muslimanskog svijeta (Rabita), 12.02.2024. godine, organizirali su Međunarodnu konferenciju pod nazivom "Članovi parlamenta i vjerski lideri za mir i suživot".

Konferencija okuplja predsjednike i članove parlamenta, vjerske lidere, predstavnike civilnog društva, članove akademске zajednice i druge stručnjake iz velikog broja država kako bi se uključili u dijalog i zajednički definirali ključne mјere za izgradnju pravednijih i kohezivnijih društava.

Zamjenik predsjedavajućeg Parlamentarne skupštine BiH dr. Denis Zvizdić kazao je da svjedočimo vremenu koje će donijeti brojne promjene i izazove na svjetskom planu.

Gradonačelnica Sarajeva Benjamina Karić dodijelila je orden "Kljuc Grada Sarajeva" generalnom sekretaru Rabite dr. Muhamedu el Isi u znak zahvalnosti za nesebičnu podršku Gradu Sarajevu i Bosni i Hercegovini.

Reisu-l-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini dr. Husein-ef. Kavazović poručio je da su bratstvo i dijalog među vjernicima i mir među vjerama jedna od naših primarnih briga.

Na konferenciji jedan od posebnih gostiju bio je i predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Srbiji muftija dr. Mevlud-ef. Dudić. Sarajevo je idealno mjesto za ovakvu vrstu susreta, jer je protkano različitostima, kazao je on.

"Sarajevo je i ovoga puta pokazalo svoju širokogrudost i veličinu, gdje smo imali prilike da prisustvujemo otvaranju, a u ostaku dana i konferenciji u organizaciji Parlamentarne skupštine BiH, gdje su se okupili predstavnici parlamenta iz okruženja i vjerski lideri svih tradicionalnih crkava i vjerskih zajednica, gdje je bilo i gdje će biti govora o toleranciji, suživotu i miru. Od izuzetnog je značaja da se to održava ovdje u glavnom gradu BiH. Posebno treba istaći da je Svjetska muslimanska liga podržala ovaj projekat. Već nekoliko godina unazad Rabita radi na projektu mira i tolerancije. To je ono što nas nebeske religije uče i meni je čast i zadovoljstvo da sam sa svojim saradnicima danas prisutan na ovoj vrlo značajnoj konferenciji, jer izuzev života ništa vrjednije nema od mira. Na ovom smo svjetu stvoreni različitim i natjecat ćemo se u činjenju dobrih djela. Uspjeli su i uspjet će samo oni koji ovaj svijet dožive kao arenu za činjenje dobrih djela i politika Mešihata IZ-e u Srbiji jeste da podizemo generacije koje će voljeti, a neće mrziti; generacije graditelja, a ne rušitelja. Ponosni smo na ono što smo radili u prethodnom periodu, ali i ono što sada činimo", istakao je muftija Dudić.

Učesnici konferencije, njih oko 400, naglasili su da su teme suživota i mira važnije nego ikada u današnjem svijetu punom globalnih prijetnji i izazova. Akcentirali su da je dijalog s različitim vjerama, kulturama i etničkim grupama neophodan za suživot i mir i da su, kao predstavnici građana, parlamenti posvećeni jačanju zakonskih okvira koji vode otvorenijim i inkluzivnijim društvima, kao i to da je poštivanje vjerskih i kulturnih različitosti način da se ojača međusobni dijalog i razumijevanje.

LITERARNI KONKURS

U prostorijama Škole Kur'ana Časnog dodijeljena su priznanja i nagrade za najbolje literarne radove. U okviru vannastavnih aktivnosti Škola Kur'ana Časnog raspisala je konkurs na temu "Škola Kur'ana Časnog" koji je trajao od 25. oktobra do 10. novembra 2023. godine.

Prije same dodjele, prisutnima se obratio direktor Škole Kur'ana Časnog hfz. Irfan-ef. Malić.

"Cilj ovog takmičenja bio je da djeca kroz pisanu riječ iskažu svoju emociju prema Školi Kur'ana kao jednoj od odgojno-obrazovnih ustanova Islamske zajednice, a s tim i da iskažu svoju emociju prema Kur'anu", istakao je direktor u svom obraćanju.

Pravo učešća imali su svi polaznici Škole Kur'ana Časnog na nivou cijelog Sandžaka.

Na adresu Škole Kur'ana Časnog pristiglo je preko 40 radova, a komisija u sastavu od hafiza i profesora bosanskog jezika i književnosti ocijenili su tri najbolja rada.

1. Prvo mjesto Kadira Vejsilović - Škola Kur'ana Časnog Sjenica
2. Drugo mjesto Mina Tahirović - Škola Kur'ana Časnog Tutin
3. Treće mjesto Iman Jakupović - Škola Kur'ana Časnog El-Džinan - Novi Pazar

BOSANSKI JEZIK JE NAŠA HISTORIJA I KULTURA

Dr. Kemal Džemić
AUTOR

Bošnjaci i Bošnjakinje, poštovani roditelji predškolaca, osnovnoškolaca – prvaka i petaka, te učenika prvog razreda srednjih stručnih škola i gimnazije, pozivam vas da u predstojećoj školskoj 2024/25. godini vašu djecu, kao što sam i ja mogu, upišete na nastavu na maternjem bosanskom jeziku u školskom sistemu Republike Srbije.

Površjećeni roditelji i učenici, znajte da su leksikografi, književnojezički reformatori, lingvisti, teoretičari i historičari bosanskoga jezika i bošnjačke književnosti – Uskufovi, Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak, Safvet-beg Bašagić, Alija Isaković, Muhsin Rizvić, Enes Duraković, Dževad Jahić, Hasnija Muratagić-Tuna, Mithat Riđanović, Sanjin Kodrić, Alen Kalajdžija, Jahja Fehratović, Sead Šemsović i mnogi drugi, svu raskoš svojih znanja utkali u osnutak i razvoj bosništike do moderne filološke naučne discipline, te je na nama – roditeljima, nastavnicima i učenicima – da je naučno i institucionalno baštinimo kroz školski sistem na primjerima biserja bošnjačke literature i kulture, od srednjovjekovlja, Humačke ploče i Povelje Kulina-bana, pa do naših dana i Sijarevićevih, Selimovićevih, Kulenovićevih, Dizdarovih, Sirdanovih i Karahasanovih djela.

Na maternjem bosanskom jeziku promišljali su i stvarali: Gazi Husrev-beg, Mehmed-paša Sokolović, Smail-aga Čengić, Mujo Hrnjica, Smail Balic, Muhamed Filipović, Adil Zulfikarpašić, Muhamed Hadžijahić, Mehmed Spaho, Džemal Bijedić, Rasim Muminović, Alija Izetbegović, Ivan Franjo Jukić, Mustafa Čerić, Muamer Zukorlić, Hajrudin Kravac, Danis Tanović, Mersad Berber i mnoge druge bošnjačke znamenite misleće egzistencije.

Na bosanskom jeziku i pismima glagoljici i bosanci nastali su najstariji naši pisani spomenici:

- Humačka ploča (X vijek)
- Natpis na crkvi u Kijevcima kod Prijedora (XI vijek)
- Grškovićev odlomak (XII vijek)
- Mihanovićev odlomak (XII vijek)
- Povelja Kulina-bana (XII vijek)
- Miroslavljevo jevanđelje (XII vijek)
- Natpisi na stećcima (XIII-XV vijek)

Bosanski i bošnjački duh očuvan je u djelima naših pisaca – Derviš-paše Bajezidagića,

Muhameda Nerkesija, Habibe Stočević, Sabitu Užičanina, Ahmedu Valiju Novopazarca i Ahmedu Gurbi-babe – koji su stvarali na orijentalnim jezicima – turskom, perzijskom i arapskom – u periodu od XV do XIX vijeka.

Muhamed Hevaji Uskufovi je 1631. godine sastavio *Tursko-bosanski rječnik*.

Na bosanskom jeziku i pismu arebici, počev od XV vijeka i tijekom od oko četiristo godina, nastajala je i alhamijado literatura. Pisali su je: Muhamed Hevaji Uskufovi, Umihana Čuvidina, Fejzo Softa, Mula Mustafa Bašeskija, Sulejman Tabaković i mnogi drugi.

Gazija Alija Đerzelez se na bosanskom jeziku na Aliđunu javio pešterskoj djevojci pored Jezera i izazvao na dvoboju vodnu aždahu koja ju je kanila progutati.

Mujo, Halil i Tale povicima na bosanskom jeziku ganjavaju svoje protivnike.

Bosanski jezik su bogumili uklesali u svoje monumentalne srednjovjekovne spomenike – stećke.

Na bosanskom jeziku su bosanski kraljevi iz lože Kotromanića pisali povelje i druge administrativne tekstove.

Na bosanskom jeziku su nastajale narod-

ne pripovijetke, poslovice, zagonetke i anegdote.

Dedo Pašan je na bosanskom jeziku pamtio i pripovijedao događaje iz tri rata.

Krajišnička pisma od XVI do XIX vijeka saставljana su na bosanskom jeziku.

Bosanski jezik je 1850. godine na Bečkom književnom dogovoru uzet za osnovicu srpsko-hrvatskoga jezika.

Bosanski jezik ulazi u nastavni plan ruždije 1884. godine.

Prva početnica na bosanskom jeziku i arebici autora Mehmeda Agića napisana je 1868. godine.

Bosanski jezik i nearapska grafija uvedeni su u škole 1913. godine.

Bosansko-turski učitelj – gramatika bosanskoga i turskoga jezika, nastala je 1893. godine.

Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak godine 1887. objavljuje na bosanskom jeziku i latinici *Narodno blago*, prvu zbirku bošnjačkih narodnih umotvorina.

Krajem XIX i početkom XX vijeka na bosanskom jeziku i latinski pismu stvaraju:

Safvet-beg Bašagić, Edhem Mulabdić, Osman Nuri Hadžić, Osman Đikić, Musa Čazim Ćatić, Hivzi Bjelajac i Avdo Karabegović Hasanbegović.

Bošnjak (1891.), prvi je bošnjački list štampan latinicom.

Behar (1900.), štampan latinicom, prvi je bošnjački književni časopis.

Gramatika bosanskoga jezika, Frane Vuletića, nastala je 1890. godine.

U doba austrougarske vladavine naziv bosanski jezik postaje i službeni naziv za jezik u Bosni i Hercegovini.

U doba međurača bosanski jezik svoje pisane forme razvija u sklopu srpskohrvatskoga jezika.

Iako iščezava iz zvanične upotrebe sve do kraja XX vijeka, bosanski jezik egzistira i razvija se u djelima: Hasana Kikića, Hamze Huma, Zija Dizdarevića, Ahmeda Muradbegovića, Alije Nametka i Envera Čolakovića.

U drugoj polovini XX vijeka bosanski jezik živi u djelima: Skendera Kulenovića, Maka Dizdara, Meše Selimovića, Čamila Sijarića, Derviša Sušića, Muhameda Abdagića i mnogih drugih književnih stvaralaca.

Alija Isaković 1972. godine objavljuje *Biserje*, antologiju muslimanske književnosti.

Dževad Jahić 1984. godine objavljuje rad o bosanskom jeziku u *Sveskama Instituta za proučavanje nacionalnih odnosa u Sarajevu*.

Senahid Halilović 1991. godine objavljuje naučnu studiju *Bosanski jezik*.

Dževad Jahić, Senahid Halilović i Ismail Palić 2000. godine objavljaju *Gramatiku bosanskoga jezika*.

Na popisu stanovništva 1991. godine više od 90% Bošnjaka izjasnilo se da im je maternji jezik bosanski.

Alija Isaković 1993. godine objavljuje *Rječnik karakteristične leksike u bosanskom jeziku*.

Senahid Halilović 1996. godine objavljuje *Pravopis bosanskoga jezika*.

Pisci s kraja XX i u prvim decenijama XXI vijeka koji pišu na bosanskom jeziku su: Nedžad Ibršimović, Abdulah Sidran, Husein Bašić, Zaim Azemović, Dževad Karahasan, Murat Baltić, Fehim Kajević, Hodo Katal, Zehnija Bulić, Enes Halilović, Jahja Fehratorić, Džemaludin Latić, Faiz Softić, Dino Burdžović itd.

Prvi Javni čas bosanskoga jezika održan je 20. oktobra 2004. godine u Osnovnoj školi „Dr Ibrahim Bakić“ u Ljeskovi, čime je u Sandžaku poslije gotovo stotinu godina obnovljena nastava na našem maternjem jeziku.

Kapetan Husein Gradaščević je 1831. godine na bosanskom jeziku pozvao Bošnjake na bunu za bosansku autonomnost.

Đurumlije su 1915. godine na vojničkom bosanskom jeziku ispraćani na Galipolje u boj za din i ummet.

Na bosanskom jeziku nas majka uspavaju u bešici i ostavlja amanet na samrti.

Babo nas na bosanskom jeziku obavezuje amanetom na viteštvu, čast i obraz.

Sevdalinka je osmišljena i ispjevana na bosanskom jeziku. Balade *Hasanaginica* i *Smrt Omara i Merime*.

Sevdilemo na bosanskom jeziku, mamo djevojku, ženimo i udajemo, u kolu ushićeno horski pjevamo svatovske pjesme.

U azilu domoljubno kopnimo i na bosanskom jeziku izričemo čežnju povratka.

Na bosanskom jeziku je Avdo Međedović ovjekovječio epski karakter Bošnjaka.

Historija i kultura Bošnjaka sačuvane su u bosanskom jeziku. Zato ga baštimo, učimo, neizmjerno poštujemo i volimo.

Bosanski jezik je u mom i tvom bošnjačkom identitetu i pamćenju, svijesti, snovima i stvarnosti.

Bosanski jezik je moja i tvoja, naša bošnjačka kultura.

Duh bošnjačkog bića prebiva u maternjem bosanskom jeziku.

Dragi učenici, dobro došli u školu na bosanskom jeziku.

OČARAVAJUĆE HODANJE STAZOM SVETOSTI

Teida Hazirović Kačapor
AUTOR

Kada god bih pomislila na Mekku i Medinu, uvjek me je pratio neki neobjašnjiv osjećaj da ih neću vidjeti, da je to nešto nedostižno, ali Allah je želio da mi pokaže da je Njemu sve lako i da On sve može.

Želja koja je postala nezamislivo velika, najvećim dijelom nastala je iz redova jedne knjige. Moje prvo podrobnije teorijsko upoznavanje sa Mekkom i Medinom bilo je kroz knjigu *Put u Mekku* od autora Muhammeda Asada. Tokom čitanja, poželjela sam da sve opisano što prije doživim. Nije prošlo mnogo, a Allah, azze ve džell, ispunio mi je želju, neka je Hvaljen i Slavljen onako kako Njemu dolikuje i noću i danju. Utorak, istog imena, no potpuno drugaciji od svih drugih. Otkako je osvanuo srce je treperilo iskrenom radošću i nervoznim iščekivanjem da se otisne na putovanje koje će ga očistiti, oživjeti i zasigurno zauvijek promijeniti. U nevjericu da je kucnuo čas, s malim prtljagom u rukama i drhtavim koracima, krenusmo prema mjestu okupljanja za buduće mu'temire.

Okupili smo se mi, a i naše porodice, koje su došle da nas isprate na najljepše putovanje. Uz dove najbližih, krenusmo put Prištine.

Prvo pristanište bio je Prištinski aerodrom. Sljedeće pristanište bio je aerodrom u Istanbulu na kome smo proveli sate u tranzitu, ali su ti sati prošli kao treptaj oka jer smo postajali svjesni kuda zapravo idemo.

San je postajao stvarnost. Konačno, Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, grad. Nakon samog slijetanja i izlaska sa aerodroma osjetio se neki miomiris. Pomislila sam: "Ako ovako miriše Poslanikov, sallallahu alejhi ve selleme, grad, kakav li je tek miris Dženneta?"

Tačno se dala osjetiti neka drukčija hava. Najednom mi se zamuti vid. Pomislih: „Allahu naš, sanjali smo ovo život cijeli, a sada smo, konačno, tu.“

Nakon dolaska u hotel, iako iznurenii, pohrili smo prema Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, džamiji.

Zaljubila sam se u ulice Medine iako sam se trudila da najveći dio vremena provedem u Haremu. Udisala sam vazduh punim plućima i razmišljala na sljedeći način: "Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, najdraže Allahovo stvorenje, udisao je medinski vazduh, a sad taj vazduh udišem i ja. Pa, Allahu moj, koliko sam samo počašćena!"

Photo: Džemila Eminović

Taj prvi susret potrudila sam se da zauvijek urežem u sjećanje. Razgledala sam dijelove džamije onoliko koliko mi pogled doseže i dopustila da me preplavi osjećaj neizmjerne zahvalnosti Allahu što sam tu gdje jesam. Najednom je sve imalo smisla. Sva pathja, sva iskušenja i trnje po kome kao insani nerijetko gazimo. I odjednom, sve je postalo beznačajno naspram onog što se prostiralo ispred mene.

Broj mu'temira i Allahu pokornih robova me je zasjenio. Gledala sam u pripadnike raznoraznih nacija koji su došli iz raznih krajeva svijeta, a svi sa samo jednim ciljem - da nas Allah očisti od grijeha i da Allah bude nama zadovoljan. Prilikom nekih sitnijih neprijatnosti, kojih je svakako bilo, prisjećala sam se rijeći našeg vodiča da se naoružamo saburom, da oprostimo i da se našoj braći i sestrarama samo ljubazno nasmiješimo. Nešto najvrjednije što smo obišli u Medini jeste Reuda. Kako nam je samo Allah olakšao ulazak. Dobili smo informaciju da se na ulazak često čeka satima, a nama je Allah otvorio vrata milosti da uđemo za pola sahata. Boravak u Reudi graničio se sa nestvarnim. Neka je hvala i zahvala Allahu Svevišnjem na pruženoj prilici da obavimo namaz u noju.

Kao jedan od najdirljivijih momenata u Medini izdvojila bih obilazak brda Uhud i mezarja u kom su ukopani vrli ashabi. Predavanje našeg vodiča o maloj skupini strijelaca koji su se borili protiv mušrika, te ranjavanje našeg voljenog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, koji se potom skrio u jednoj od šupljina brda

Uhud, navodilo nas je na suze.

Razmišljala sam o činjenici: "Ovdje je neko gubio svoju krv da bismo mi bili ono što smo danas - muslimani, hvaljen neka je Allah."

Zaljubila sam se u ulice Medine, iako sam se trudila da najveći dio vremena provedem u Haremu. Udisala sam vazduh punim plućima i razmišljala na sljedeći način: "Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, najdraže Allahovo stvorenje, udisao je medinski vazduh, a sad taj vazduh udišem i ja. Pa Allahu moj, koliko sam samo počašćena!"

Najdraži dučan u Medini bio mi je onaj sa knjigama u kome sam pronašla najvjerodstojnije knjige koje postoje, hvala Allahu, i izdanja kojih nema na našem jeziku, ni u našoj zemlji. Nosim ih kao najljepše hedje sa ovog putovanja.

Trenutak rastanka sa Medinom bio je vrlo težak, a to znaju oni koji su se od Medine rastajali.

Iako smo proveli samo par dana, nekako smo se navikli brzinom svjetlosti na ljepotu i svetost koju pruža. Medini sam na poklon ostavila suze i zarekla se da ću izdvajati i posljednji dinar da joj opet dođem, inšallah.

Onda je uslijedilo ono zbog čega smo najviše i došli - nijet za umru na Mikatu i ulazak u ihramske zabrane.

Tokom putovanja prema Mekki, zastali smo na odmaralištu u samoj pustinji. Najve-

ću pažnju mi je privukao pustinjski mesdžid u kome je bilo blizu 40 stepeni Celzijusa, kao i ulični prodavci čija je hrana bila slada od meda. Voće nije imalo nikada tako sladak ukus kao ono kupljeno u pustinji, kao ni orašasti plodovi. Jedno od najdražih iskustava bilo mi je udisanje suhog, pustinjskog vazduha. Drukčijeg od svakog drugog.

Najveća euforija nastupila je na nekih dva desetak kilometara od Mekke. Mislim da smo za Mekkom svi najviše čeznuli.

Negde iza ponoći, u ime Allaha, krenuli smo s obavljanjem umre. Sam pogled na Harem, koji je počeo da se nazire nakon izlaska iz kompleksa hotela, bio je očaravajući. Nešto što oči prije nisu vidjeli, nešto što je izgledalo kao da je van dunjaluka, subhanallah! Ljepota mekkanskog harema me je zasljepila. I korak po korak, ispred mene je počelo da se ukazuje crno platno sa zlatno izvezenim slovima. Ne bih znala tačno zašto, ali osjetila sam veliki strah. Postajala sam svjesna da se pred mojim očima otkriva Kaba. Bilo me je strah da je gledam. U tom momentu samo sam obořila pogled da bih se sabrala. Nedugo potom, pogledala sam Kabu mirnijeg srca i očiju punih suza. Zahvaljivala sam Allahu na pozivu i počasti. Obavili smo umru s lahkoćom, neka je hvala Gospodaru. Tu širinu pluća, taj smrđaj srca ne mogu da pretocim u riječi, a molim Allaha da obraduje svako vjerničko srce da to doživi. Amin.

Ezane koje smo čuli u Mekki i Medini ne možemo čuti nigdje na svijetu. Namaze koje smo obavljali u Mekki i Medini ne možemo obaviti nigdje na svijetu. U Mekki i Medini kao da je skrušenost nekako prirodna.

Jedan od posljednjih dana u Mekki proveli smo obilazeći Arefat, Muzdelifu, Minu i pećinu Hira.

Bilo je od velike važnosti posjetiti mjesta koja su vezana za hadž i upijati korisna obraćanja našeg vodiča i zamišljati sve to. Znajući vrijednost posta na dan Arafata i da Allah, azze ve džell, ne odbija dovu u tom danu, te gledajući sve to preda se, činilo je da me podilazi jeza.

Photo: Džemila Eminović

Poželjela sam da se popnem i do pećine Hira, da zamislim našeg voljenog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako šcućuren u nekom dijelu pećine prima Objavu...

Osvanuo je posljednji dan u Mekki. Osjećala sam da mi se steglo u želucu. Još jednom sam se suočila sa dobro poznatim osjećajem da sve što ima početak ima i kraj. Insan se radije kada se loše stvari završe, a tuguje kada se završe one lijepe koje su i duši i srcu prijale. Požurili smo da posljednji dan u Mekki provedemo na najbolji način - u ibadetu. Sa suzama u očima i nekom neopisivom težinom u tijelu, klanjali smo posljednji jacija namaz na ovom putovanju.

Prilikom koračanja prema hotelu, gledala sam u Harem ne trepcući, trudeći se da urežem u sjećanje tu vandunjalučku ljepotu.

Polahko smo se okupili u holu hotela, preuzeли kofere uspomena i zaputili se prema Džedi. Ubrzo smo stigli. Sve je proteklo regularno. Letovi su bili tako organizirani da smo se, činilo se, za treptaj oka našli u Istanbulu. Čak je i avionsko druženje bilo nezaboravno, jer su mnogim mu'temirima to bili prvi letovi.

Dobro su nam došli, onako iznurenima, obroci u avionu kompanije Turkish Airlines.

Sve je to imalo neku svoju čar.

Stigli smo u Prištinu na već poznati aerodrom. Prvo što nas je dočekalo bio je klimatski šok. Sa 32 stepena Celzijusa, obreli smo se na -7. Cvokotali smo, ogrnuli se čime smo imali i iz Prištine krenuli put Novog Pazara. Predjeli koji su se otvarali pred nama bili su tako poznati. Prolazili smo tuda nebrojano puta, ali u srcu su se prelijevala podvojena osjećanja. Poslije Mekke i Medine ni rodni grad nije ono što je bio.

Trenuci rastanka sa mu'temirima i selama bili su previše dirljivi. Mislim da smo baš tada bili u potpunosti svjesni da je našem putovanju zaista došao kraj. Zarekli smo se da se nećemo zaboraviti, jer smo se držali kao familija i bili tu jedni za druge u svaku dobu. Gospodar nas je počastio da budemo u tako lijepom društvu, pa ne bi valjalo da mi insanskim nemarom to pokvarimo. Zarekli smo se da nećemo.

Velika i neizmjerna zahvalnost Allahu što sam mogla sve ovo da osjetim i doživim, jer sam svjesna da su mnogi preselili pod tom željom. Neka ih Allah obraduje džennetskim ljepotama, a nama da ukabuli i u potpunosti nas očisti od grijeha. Amin.

Mnogo je razloga da posjetite butik Tam Tam DJEĆIJA KONFEKCIJA

- KOMPLETAN BEBI PROGRAM
- GARDEROBA ZA DJECU DO 15 GODINA
- FARMERKE, TRENERKE, DUKSERICE,
- BADEN MANTILIĆI, HALJINICE ZA CURICE...

Rifata Burdževića 1, zgrada FIS-a. Novi Pazar
vodič kroz djetinjstvo vašeg djeteta

A TEBI ĆE GOSPODAR SIGURNO DOBRO DATI

"Osoba kojoj je dozvoljeno zaviditi (gijpta) jeste i ona kojoj je Allah dao imetak, pa ga on dan i noć troši na Allahovom putu." (Buhari, 5)

UKur'an-i Kerimu stoji: "A u njihovim imecima ima dio za one koji traže pomoći i one koji (zbog časti ne traže) su uskraćeni." (Ez-Zarijat, 19)

Sadaka dolazi iz istog korijena kao i riječi *sidk* (istinoljubivost), *sadakat* (vezanost) i *tasdik* (prihvatanje nečega za istinu). Ona podrazumijeva sve vidove pomoći i dobročinstva učinjene radi Allahovog zadovoljstva. Iako je njen hukm da je nafila ili mendub, treba znati da je također i ibadet.

Sadaka je pokazatelj darežljivosti. Preneši se od Džabira b. Abdullahe da je Pej-gamber s.a.v.s., kada je upitan koje od djela je najefdalnije, rekao: "Sabur i darežljivost." (Ahmed b. Hanbel, El-Musned, 4/ 385)

U drugom hadisu stoji: "Osoba kojoj je dozvoljeno zaviditi (gijpta) je i ona kojoj je Allah dao imetak, pa ga on dan i noć troši na Allahovom putu." (Buhari, 5)

DAREŽLJIVOST

Osoba koja ima otvorenu ruku druge ikram čini, voli pomaganje i koju raduje kada nešto podijeli je darežljiva. Darežljivost je da osoba dijeli sa drugima sve ono što ima isključivo radi Allahovog zadovoljstva i putem toga postaje izložena posebnoj manifestaciji Allahovih svojstava koja su sadržana u Njegovim imenima Rahman i Rahim.

U rivajetu koji se prenosi od naše majke h. Aise r.a. Resulullah s.a.v.s. kaže: "Darežljiv je blizu Allaha, blizu ljudi, blizu Dženneta, a daleko od Džehennema; dok je škrta daleko od Allaha, daleko od ljudi, daleko od Dženne-ta i blizu Džehennema. Darežljivi neznalica draži je Allahu od škrtog alima."

Kada su hz. Aliju upitali šta je darežljivi-

vost, odgovorio je: "Darežljivost je dobročinstvo koje učiniš, bez da je to od tebe traženo. Ako daš nakon što ti se zatraži, onda to ne daješ iz darežljivosti nego iz postiženosti."

Prenosi se da je uzvišeni Allah upitao Ibrahima a.s.:

"Da li znaš zbog čega sam te izabrao za Svoj prijatelja?"

"Ne znam, Gospodaru", odgovori Ibrahim a.s.

"Vidio sam da voliš da daješ, a ne voliš da uzimaš. Te dvije osobine bile su sebeb da se uzdigneš na mertebu prijateljstva sa Mnom." (Ebu Nuajm, Hilayetu'l-Evlija)

BEREKET SADAKE

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Resulullah s.a.v.s. ispričao sljedeći slučaj:

"Neki čovjek je išao poljanom kada se iz oblaka začuo glas:

- Navodni vodom njivu tog i tog čovjeka!

Oblak se udalji i prosu vodu iz sebe. Zatim se napravi jedan put, voda krenu tim putem i čovjek krenu za vodom. Nakon nekog vremena voda skrenu u njivu na kojoj je radio neki čovjek. Ovaj mu se obrati:

- Kako se zoveš?

- Tako i tako - ime koje je rekao bilo je ime koje je čuo iz oblaka.

- Zašto pitaš? - uzvrati čovjek.

- Čuo sam glas iz oblaka. Oblaku je naredeno da navodni tvoju njivu. Šta radiš u njoj? - upita ponovo.

- Kada već pitaš, reći će ti. Ono što uberem iz ove njive podijelim na troje. Jednu

trećinu podijelim, jednu trećinu jedemo ja i porodica, jednu trećinu ponovo vratim u njivu." (Muslim) <https://menzil.ba/zekat-sada-kadobrocinstvo-i-pomaganje/>

PODJELA PAKETA U GRADOVIMA SANDŽAKA

Hajrat svakodnevno, pored sedam vaufskih kuhinja u sedam sandžačkih mješta, vrši i podjelu humanitarnih paketa sa namirnicama, kao i podjelu odjeće i obuće muhtačnima.

Kriza je čvrsto obgrnila neke porodice koje nisu u stanju obezbijediti osnovne životne namirnice, a kako glad ne bira ni mjesto ni vrijeme, često se susrećemo sa ljudima koji ne mogu sami doći i preuzeti humanitarne pakete, pa je sve veća potreba za obilaskom ovakvih porodica.

Volonteri i koordinatori Hajrata svakodnevno su na terenu i susreću se sa slikama koje se same urežu i drže do svake nove i sljedeće, te podsjećaju i tjeraju na dalji rad i nove akcije. Samo insani koji su sigurni u Božiju milost i nagradu mogu ovaj put iznova otvarati i nastavljati dalje, jer nijedna druga i drugaćija nagrada ne može isplatiti prizore koje vidimo i poteškoće sa kojima se susrećemo.

Hajrat nastavlja sa svojim akcijama, a vas pozivamo da nam se priključite i tako nastavimo dalje sa činjenjem dobra i otklanjanja iskušenja od muhtačnih i onih kojima smo potrebni.

....a Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti."

SVIJET ISLAMA

SAUDIJSKA ARABIJA ĆE NASTAVITI SA SMANJENJEM PROIZVODNJE NAFTE

Saudijske vlasti će nastaviti sa smanjenjem proizvodnje nafte do juna, kako bi podržale cijene sirove nafte.

Rijad će "produžiti svoje dobrovoljno smanjenje od milion barela dnevno, započeto u julu 2023. godine, do kraja drugog kvartala 2024. godine", prenijela je saudijska novinska agencija SPA, pozivajući se na izvore u Ministarstvu energetike.

"U cilju podržavanja stabilnosti tržišta, nastavak smanjenja proizvodnje nafte će zavistiti od trenutnih tržišnih uslova", dodali su isti izvori, ističući da je odluka donesena u koordinaciji sa zemljama članicama OPEC+.

OPEC+ okuplja 13 članica Organizacije zemalja proizvođača nafte, na čelu sa Saudijskom Arabijom, uključujući Rusiju.

Producenje je najavljeni istoga dana kada je Rusija saopćila da će smanjiti proizvodnju za gotovo pola miliona barela dnevno u drugom kvartalu 2024.

Saudijska Arabija računa na visoke cijene nafte kako bi finansirala veliki program diverzifikacije privrede namijenjen upravo oslobađanju zemlje zavisnosti od izvoza sirove nafte.

Ta najava znači da će proizvodnja Saudijske Arabije ostati na oko devet miliona barela dnevno, znatno ispod njenih kapaciteta od 12 miliona barela dnevno.

POČELI NOVI PREGOVORI O PRIMIRJU U GAZI

Pregovori s ciljem postizanja primirja između Izraela i Hamasa tokom Ramazana u Pojasu Gaze, gdje traju smrtonosna izraelska bombardiranja, a stanovništvo prijeti glad, nastavljeni su u Kairu.

Prema egipatskom provladinom mediju, u glavni grad Egipta stigli su predstavnici Katara i Sjedinjenih Američkih Država. Tamo bi im Hamasova delegacija trebala "dati odgovor na prijedlog iz Pariza" iz januara, rekao je izvor blizak palestinskoj grupi.

Prijedlog zemalja posrednika – Katara, Sjedinjenih Američkih Država i Egipta, odnosi se na šestosedmičnu stanku u borbama i oslobađanje 42 taoca koji se drže u Gazi u zamjenu za Palestinece koji se nalaze u izraelskim zatvorima.

Cilj je doći do primirja prije početka Ramazana koji počinje uvečer 10. marta ove godine.

Američki zvaničnik rekao je da je Izrael "manje-više" prihvatio dogovor o primirju u Gazi, prebacivši lopticu na "Hamasov teren".

"Dogovor je na stolu. Izraelci su manje-više prihvatili. Prekid vatre u Gazi od šest sedmica mogao bi već danas početi ako Hamas pristane osloboditi tačno definiranu kategoriju ranjivih talaca", rekao je američki

zvaničnik uoči nastavka pregovora.

Primirje bi moglo biti potpisano kroz 24-48 sati ako Izrael prihvati zahtjeve Hamasa, kazao je za agenciju France presse visoki zvaničnik Hamasa koji je želio ostati neimenovan. Oni uključuju "povratak raseđenih Palestinaca u sjeverni dio Gaze i povećanje humanitarne pomoći" na "400 do 500 kamiona dnevno", dodao je, u poređenju s oko 80 koliko ih trenutno dolazi.

U zamjenu za oslobađanje talaca, palestinski pokret također zahtjeva konačan prekid vatre i povlačenje izraelske vojske iz Gaze.

Vijeće sigurnosti UN-a upozorilo je na važnost zaštite palestinskih civila u Pojasu Gaze nakon smrtonosnog incidenta s dostavom humanitarne pomoći.

NA KORAK DO PRIVREMENOG PRIMIRJA U GAZI

Države članice Vijeća sigurnosti izrazile su zabrinutost zbog navoda o stradanjima Palestinaca tokom dolaska konvoja pomoći na sjever Pojasu Gaze. Hamasovo Ministarstvo zdravstva u Gazi optužilo je izraelske vojниke da su ubili 104 osobe i ranili 760 dok je pomoći bila dijeljena Palestincima.

Zbog problema s isporukom humanitarne pomoći kopnenim putem, američka vojska je po prvi put spustila humanitarnu pomoć u Gazu iz zraka.

U Rimu, papa Franjo pozvao je da se osigura siguran pristup humanitarnej pomoći za stanovništvo koje istu hitno treba.

U gotovo pet mjeseci u izraelskim vojnim akcijama u Pojasu Gaze smrtno je stradalo 30.410 ljudi, većinom civila, objavilo je Ministarstvo zdravstva Gaze.

Početak rata potaknuo je napad koji je 7. oktobra u južnom Izraelu izveo Hamas, a rezultirao je pogibijom najmanje 1.160 ljudi.

Istovremeno je oteto oko 250 ljudi, a po izraelskim izvorima, u Pojasu Gaze još uvijek se drži 130 talaca te se vjeruje da je 31 mrtav.

Primirje krajem novembra omogućilo je da se u zamjenu za 240 palestinskih zarobljenika osloboodi 105 talaca.

Sukob je prouzrokovao humanitarnu katastrofu, a glad je "gotovo neizbjegljiva" za 2,2 miliona ljudi, veliku većinu stanovništva Gaze, prema Jensu Laerkeu, glasnogovorniku OCHA-e, agencije Ujedinjenih naroda za koordinaciju humanitarnih poslova.

Izrael je obećao da će uništiti Hamas.

Upozorivši da privremeni prekid pružanja podrške državama može dovesti do okončanja aktivnosti humanitarne pomoći u regionu, Lazarini je pozvao zemlje da preispitaju ove odluke i naglasio je da od toga zavise životi ljudi u Gazi.

Njemačka, Švicarska, Italija, Kanada, Finska, Australija, Engleska, Nizozemska i SAD objavile su da su odlučile privremeno obustaviti finansijsku podršku UNRWA-i.

اللَّهُمَّ إِنِّي لَكَ صُمْتُ وَ بِكَ آمَنْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْ رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ

Allahu, u Tvoje ime sam postio, u Tebe vjerujem,
u Tebe se uzdam i Tvojim blagodatima se iftarim.

VAKTIJA

11. mart - 9. april, 2024/1445.

NOVI PAZAR

RAMAZAN	DATUM	MUBAREK DANI I NOĆI I DRUGI PODACI	ZORA / IMSAK	IZLAZAK SUNCA	PODNE	IKINDIJA	AKŠAM / IFTAR	JACIJA / TERAVIJA
1	Po	11	Prvi dan posta	4:17	5:53	11:50	15:04	17:45
2	Ut	12		4:15	5:51	11:49	15:04	17:46
3	Sr	13		4:13	5:50	11:49	15:04	17:48
4	Če	14		4:11	5:48	11:49	15:05	17:49
5	Pe	15	Džuma	4:08	5:46	11:48	15:06	17:50
6	Su	16		4:07	5:44	11:48	15:07	17:51
7	Ne	17		4:05	5:42	11:48	15:08	17:52
8	Po	18		4:03	5:40	11:48	15:09	17:53
9	Ut	19		4:01	5:38	11:47	15:09	17:54
10	Sr	20		3:59	5:36	11:47	15:10	17:56
11	Če	21		3:57	5:35	11:47	15:11	17:57
12	Pe	22	Džuma	3:55	5:33	11:46	15:12	17:58
13	Su	23		3:53	5:31	11:46	15:12	18:00
14	Ne	24		3:52	5:29	11:46	15:13	18:01
15	Po	25		3:50	5:28	11:45	15:13	18:02
16	Ut	26	Lejletul-Bedr	3:48	5:26	11:45	15:14	18:03
17	Sr	27	Dan jedinstva Islamske zajednice	3:45	5:24	11:45	15:14	18:05
18	Če	28		3:43	5:23	11:45	15:15	18:06
19	Pe	29	Džuma	3:40	5:21	11:44	15:15	18:07
20	Su	30	Ulazak u i'tikaf; Fethu-Mekke	3:39	5:19	11:44	15:16	18:08
21	Ne	31	Ljetno računanje vremena	4:37	6:17	12:44	16:16	19:10
22	Po	1		4:34	6:14	12:43	16:17	19:11
23	Ut	2		4:31	6:12	12:43	16:17	19:12
24	Sr	3		4:29	6:10	12:43	16:17	19:13
25	Če	4		4:26	6:08	12:42	16:17	19:14
26	Pe	5	Džuma; Lejletul-kadr	4:24	6:06	12:42	16:18	19:15
27	Su	6		4:22	6:05	12:42	16:19	19:16
28	Ne	7		4:20	6:03	12:42	16:20	19:17
29	Po	8	Mijena 20:21	4:18	6:01	12:41	16:20	19:19
30	Ut	9		4:16	5:59	12:41	16:21	19:20
								20:50

ZEKATOM I SADEKATUL-FITROM POMAŽETE HUMANITARNE I OBRAZOVNE USTANOVE ISLAMSKE ZAJEDNICE.

BAJRAM-NAMAZ SE KLANJA U SRIJEDU 10. APRILA U 06:42

"EL-KELIMEH" - IZDAVAČKA KUĆA MEŠIHATA ISLAMSKE ZAJEDNICE U SRBIJI ul. 1. maj 70/b, Novi Pazar,
tel: 064 16-222-84; [www.kelimeh.org](#); e-mail: kelimeh@gmail.com